

Aggera för förändring Kultur i brytningstid

Jobbkongressen 2009

Häfte I

Agera för förändring

Kultur i brytningstid

Partistyrelsens utlåtanden och motioner som rör området Kultur (motionerna 11–124)	2
Partistyrelsens utlåtanden och motioner som rör området Medier, personlig integritet och internet (motionerna 125–138)	41
Partistyrelsens utlåtanden och motioner som rör området Demokrati och grundlag (motionerna 139–178)	69

Socialdemokratiska partistyrelsen
överlämnar härmed till partiets 36e ordinarie kongress,
den 28 oktober – 1 november 2009 i Stockholm,
i stadgeenlig ordning inlämnade motioner samt partistyrelsens utlåtanden
och övriga förslag.

Kultur i brytningstid

Partistyrelsens utlåtanden och motioner som rör området Kultur

Partistyrelsens utlåtande över motionerna

I1:1, I2:1, I3:1, I4:1, I5:1, I5:2, I5:9, I6:1, I6:2, I6:3, I7:1, I7:2, I7:5, I7:7, I8:1, I13:2 (kulturpolitik)

Motion I1:1 (Gävle arbetarekommun) föreslår kongressen besluta att skapa ett kulturpolitiskt program som gör konsten och kulturverksamheten än mer tillgänglig och skapar ökad delaktighet bland medborgare och utövare – kulturell allemansrätt. Motion I2:1 (Oskarshamns arbetarekommun) föreslår ytterligare en miljard till kultursektorn som en investering i framtiden. Motion I13:2 (Karlstad arbetarekommun) föreslår ytterligare en miljard till kultursektorn som en investering i framtiden. Motion I3:1 (Karlstad arbetarekommun) yrkar att socialdemokratiska valmanifestet inför 2010 års val innehåller en kraftig satsning på kulturen både för att skapa framtidens jobb och för att kulturen har ett egenvärde. Alltså: en miljard mer till kulturen. Motion I4:1 (Ullerud-Forshaga arbetarekommun) yrkar att partikongressen ställer sig bakom kraven i motionen och ger partiledningen, riksdagsgrupp och förtroendevalda i regioner, landsting och kommuner i uppdrag att genomföra en bred satsning på kulturen med särskild inriktning mot barnen. Motion I5:1–2, 9 (Stockholms arbetarekommun) yrkar att Socialdemokraterna ställer sig bakom de sju målen för kulturpolitiken och bygger vidare på dessa mål, att Socialdemokraterna verkar för att den statliga kulturbudgeten successivt ökas med en miljard mellan 2010–2014 för att bidra till en nödvändig konsolidering och att skapa förutsättningar för en konstnärlig utveckling och jämlik tillgång till kultur samt att Socialdemokraterna genom ett starkt offentligt ansvarstagande säkerställa att konst och kultur får en rättmätig plats i arbetet med att nå hållbar samhällsutveckling utifrån en social, ekonomisk och miljömässig dimension. Motion I6:1–3 (Söderhamns arbetarekommun) yrkar att en reform inspirerad av det vi föreslagit ovan genomförs, att helt nya pengar satsas i statsbudgeten för denna reform, förslagsvis två miljarder kronor (samt att denna ”kulturexplosion” blir en del av vårt partis valmanifest till valet 2010 (3)). Motion I7:1–2, 5, 7 (Nyköpings arbetarekommun) yrkar att partiet verkar för att säkerställa och utveckla kulturpolitiska målen för en nationell kulturpolitik av den karaktär som antogs av riksdagen 1996 samt att partiet verkar för att återinföra det statliga bidraget Kultur i arbetslivet (KIA) som möjliggör för de fackliga organisationerna att i samverkan med yrkesutövande kulturarbetare och främjandeorganisationer, stimulera LO- och TCO-medlemmar till eget skapande och främjandeinsatser samt att partiet verkar för att återinföra riktade statliga bidrag till En Bok För Alla, Folkrorelsens konstfrämjande och andra organisationer som medverkar till att främja god kultur samt att partiet initierar ett nära samarbete med ABF, LO och övriga organisationer i arbetarrörelsen, med syfte att utarbeta ett gemensamt kulturprogram grundat på en kultursyn som baseras på allas lika rätt till god kultur. Motion I8:1 (Umeå arbetarekommun) yrkar att den socialdemokratiska politiken, inriktad på att vinna valet 2010 ska vara att satsa en miljard ytterligare på kulturen.

Socialdemokraterna genomförde hösten-vintern 2008/2009 ett kulturrådslag. Vid en rådslagskonferens i Riksdagens andrakammarsal i november 2008 presente-

rade partiordförande Mona Sahlin kulturen som en valfråga i ett uppmärksammat linjetal. Under hösten 2008 presenterade partiet även en partimotion på kulturområdet "En kulturpolitik för framtiden", som stakade ut en inriktning. Svenskt kulturliv emottog med spänning kulturutredningen i februari 2009, en utredning som senare har mötts av kritik i de flesta avseenden. Den borgerliga regeringen verkar ha uppenbara svårigheter att kunna formulera en proposition på grundval av utredningens förslag och slutsatser. Det har förts en livlig och stimulerande kulturdebatt i kultursverige och också internt i partiet. Många av de inkomna idéerna och förslagen som lämnades in till kulturrådslaget återfinns i kulturmotionerna till kongressen. Partistyrelsen delar flera av motionärernas uppfattning om att partiet ska utarbeta en kulturpolitik inför valet 2010, en självklarhet när man sagt sig vilja göra kulturen till en valfråga. Partiet ska därför utarbeta en kultur- och mediepolitisk valplattform inför valet 2010.

Däremot delar inte partistyrelsen uppfattningen att beslut måste fattas om medel och resurser. Alla är medvetna om resursbristen inom kulturområdet, men alla är också medvetna om den finansiella kris Sverige befinner sig i. Vi måste agera ansvarsfullt, och kan i dagsläget inte binda oss för en exakt ökning av kulturbudgeten. Partistyrelsen delar dock motionärernas resonemang om behovet av resursförstärkning inom kulturområdet.

De kulturpolitiska målen från 1974, reviderade 1996 är för många en hörnsten den svenska kulturpolitiken och målen har tjänat oss väl. Kulturutredningen har valt att helt lägga de gamla målen åt sidan och skapa en portalparagraf. Resonemang förs om att kulturen ska genomsyra all politik, så kallad aspektpolitik. Risker är avgörande att de kulturpolitiska målen då blir utan innehåll och konkretion.

Vi vill byta ut den passiva borgerliga kulturpolitiken mot en ny offensiv kulturpolitik som kan bidra till en ny framtidstro. Men vad vi vill se är inte en återgång till det gamla. Svensk kulturpolitik behöver omprövas och förnyas för att gå i takt med samhällsutvecklingen. Vi vill verka för att 1974 års kulturpolitiska mål utvecklas för en ny tid, men vi kommer aldrig acceptera att de helt avvecklas. Kulturen är en djupgående ideologisk fråga som handlar om fundamentala demokratiska värden. Därför måste kulturpolitikens omstöpning få ta tid och plats – och den måste framför allt ske öppet, i bred och tillåtande debatt.

Vi socialdemokrater vill ha en ny offensiv kulturpolitik som kan bidra till en ny framtidstro. De kulturpolitiska målen från 1974 är bra och behöver egentligen inte i grunden omprövas. Det är tillämpningen av målen, kulturpolitiken i praktiken, som behöver förändras för att fungera i framtiden.

Vi socialdemokrater vill utforma kulturpolitiken så att nya möjligheter tas tillvara, särskilt med hänsyn tagen till de krav som globalisering och teknikutveckling ställer. Samtidigt ska kulturpolitiken komplettera där möjligheterna är små och utgöra motkraft där så krävs.

Motion I7 tar upp en rad viktiga frågor. Vi delar uppfattningen att den samlade arbetarrörelsen bör arbeta med att utveckla en gemensam kultursyn. Partistyrelsen vill särskilt uppmärksamma vikten av att åter hitta samarbetsformer mellan fackliga organisationer och de kulturellt yrkesverksamma, främjandeorganisationerna och de ideella föreningarna inom kulturområdet.

Partistyrelsen vill dock inte binda sig i exakt vilka former och samarbeten det framtida arbetet ska ha beträffande olika kulturyttringar och genrer.

Partistyrelsen tar med sig motionärernas uppfattning om att nya kulturpolitiska mål ska ha sin grund i de gamla, men samtidigt måste man kunna revidera och

omarbete utan att vara bunden av gamla formuleringar. Att formulera framtida kulturpolitiska mål i samarbete med arbetarrörelsen och folkrörelsernas organisationer är en grundläggande och självklar del av att skapa en kultur- och mediepolitisk valplattform inför valet 2010. En god grund för detta arbete lades i och med kulturrådet. Partistyrelsen anser att följande tre områden bör prioriteras de närmaste åren: heltidsverksamma professionella kulturella utövaras möjlighet att leva på sin verksamhet, fri entré och gratis bibliotek samt barnens tillgång till kultur.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att avslå motionerna I2:1, I3:1, I5:2, I6:1, I6:2, I6:3, I8:1, I13:2,

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet I1:1, I4:1, I5:1, I5:9, I7:1, I7:2, I7:5, I7:7.

Motion I1 Gävle arbetarekommun

Kulturell Allemansrätt

Sverige behöver ett rikt och mångfacetterat kulturliv som påverkar samhället i positiv riktning och skapar förutsättningar för satsningar och upplevelser som leder till regional och lokal, personlig och mänsklig utveckling. Kulturen ska vara en motor för utveckling av hela landet/regionen, medverka till lust, lärande och livskvalitet men också arbetstillfällen.

Socialdemokratisk kulturpolitik ska präglas av en strävan efter kultur av hög kvalitet för de många. Vi vill systematiskt öka tillgängligheten till kulturen genom insatser i offentliga institutioner, organisationer och föreningar, företag och enskilda. Vi vill se kraftfulla gemensamma åtgärder som möjliggör, inkluderar och integrerar. Det handlar om kultur på bredden och till vardags, om en uttalad avsikt att nå fler människor. Det handlar om kulturens roll i vård, skola, omsorg och för integration av nya medborgare från andra länder, världsdelar och kulturer. Mångfald, kvalitet, äkthet, strävan efter förnyelse, utveckling och folklig bredd bör vara nyckelbegrepp. Kulturen kan, och bör, driva utvecklingen mot ett hållbart och framför allt integrerat samhälle. Vi vill inte vidga kulturbegreppet utan vidga publiken/utövarna.

Gävle socialdemokratiska arbetarekommun föreslår kongressen besluta:

I1:1 att skapa ett kulturpolitiskt program som gör konsten och kulturverksamheten än mer tillgänglig och skapar ökad delaktighet bland medborgare och utövare – kulturell allemansrätt.

Peter Hasch och Carina Blank

Gävle arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion I2 Oskarshamns arbetarekommun

Satsa på jobben och kulturen

Den kulturella industrin är en av de snabbast växande sektorerna i världen. Det är dags att vi i Sverige börjar se kulturen som en tillväxtfaktor, som en närande inte tärande sektor. Kultursektorn växer dessutom snabbare än ekonomin i dess helhet. År 2004 sysselsattes

5,8 miljoner européer inom sektorn. Vi vet genom en EU- rapporten från 2006 att de geografiska områden som satsade på kultur växer snabbare än andra.

En förutsättning för denna kulturindustri är att det finns en grundläggande högkvalificerad kultur som verkar på sina egna villkor.

I EU-rapporten och de studier som kommit sedan dess, visar att kultursektorn är den kanske viktigaste framtidsbranschen för sysselsättning och utveckling. Alltså är det dags att börja betrakta kultursatsningar som investeringar istället för bidrag.

Vi har i Sverige fått flera goda exempel på denna typ av långsiktig framgångsrik investering. Den stora satsning på musikskolor runt om i landet där barn från tidig ålder frivilligt fick träna sig i musik, har gett resultat i sysselsättning och exportindustri. En period var musikexporten den tredje största svenska exporten. Videospelsbranschen har nu gått om musiken som en svensk exportsuccé. Även i dessa spel finns kvalificerad musik- och dramakunskap.

EU-rapporten från 2006 visar främst att den svenska linjen med tydlig inriktning på kulturen som egenvärde, genererar, i sina kringeffekter, stora ekonomiska positiva effekter. Utan ett starkt "hjärta" av kvalificerad konst kan inte heller kringverksamheterna, som ger utveckling och jobb, komma till stånd.

Den svenska kulturpolitikens grund har därför visat sig vara framgångsrik.

Nu hotas grunderna i denna. Kulturskolorna lever en ojämn tillvaro. En del kommuner satsar stort och låter sina barn gå gratis. På andra håll sparar kommunerna in på verksamheten och tar mycket betalt. Det har lett till en klass-segregerad verksamhet. Just nu förbereds en borgerlig gymnasierreform som tar bort de estetiska ämnena, i en tid när allt pekar på att utveckling och tillväxt genereras från kulturen.

Den framsynta kulturpolitik Sverige har haft, innebär att det finns många välutbildade konstnärer, skådespelare, dansare och musiker. Tyvärr finns det ont om arbetstillfällen för dessa. Gör därför en satsning där våra kulturarbetare får möjlighet till en säker och fast inkomst, där våra barn och ungdomar, äldre, handikappade och sjuka oavsett klasstillhörighet får möjlighet att berika livet med ett brett kulturutbud.

Ge våra kulturarbetare en anställning i respektive län/kommun där de till exempel sex månader om året arbetar i förskola/grundskola, i äldreboende, på sjukhusen och resterande del av året ägnar sig åt sin yrkesutövning antingen på våra länsinstitutioner, kommunala kulturarbetsplatser eller i egen verksamhet.

En stor medveten politisk satsning på kulturen i skolan, sjukvården äldre- och handikappsomsorgen och på kulturskolan skulle innebära att många av dessa välutbildade konstnärer skulle få jobb.

En bred satsning på kultur i skolan och på kulturskolan skulle också innebära att Sverige skulle stå starkt rustat för att möta den globalt växande kulturindustrin och de krav detta ställer på nästa generation medborgare.

Vi föreslår därför att den socialdemokratiska jobbpolitiken inför valet 2010 innehåller en stor satsning på kultursektorn för fler jobb, en bättre folkhälsa och på en kulturskola som ger alla barn chans att delta.

Vi föreslår:

I2:1 att ytterligare en miljard till kultursektorn som en investering i framtiden.

Kulturgruppen, Oskarshamns arbetarekommun studiecirkel kulturrådslag
Oskarshamns arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion I3

Karlstads arbetarekommun

Kulturpolitik

Det finns många skäl att nu göra en stor satsning på kulturpolitiken.

För barnens skull. Det är svårare än någonsin för barn att växa upp och hantera hela världens information. Ojämliga uppväxtvillkor gör det än svårare. Alla barn bör i skolan, med stöd av FN:s barnkonvention, ges möjligheter att lära sig kulturens språk för att uttrycka känslor och drömmar.

För demokratins skull. Vi är alla utsatta för ständig manipulation, trängda av materiella krav och ständig otillräcklighet. Den dröm vi bär inom oss om ett bättre samhälle måste få uttryck igenom konst, musik, litteratur, teater och dans. Våra ögon kan öppnas för människors bästa längtan. Ska alla människors lika värde utvecklas till en värdighet i vardagslivet måste vi hitta språk att uttrycka oss med.

För jämlikhetens skull. Den globala ekonomin har det senaste årtiondet lett till ökade klassklyftor. En satsning på kultur kan innebära ökade möjligheter att politiskt hitta lösningar som kan börja minska klassklyftorna igen.

För jobbens skull. Industrisamhället som gett oss en sådan enorm materiell välstandsökning övergår sakta i ett nytt samhälle där jobben allt mera finns inom det som kallas kulturindustrin. Om alla barn får en träning i de olika kulturella uttrycksätten, ger vi dem också redskap för att få jobb där ökningen av antalet sysselsatta ständigt växer. Kulturen blir den nya spetskunskapen som samhället växer och utvecklas med.

För toleransens skull. I en öppen värld möter vi ständigt nya människor och sedvanor. En bred kulturkunskap, där vi får chans att bearbeta det vi ser och hör och ändå känna oss trygga med det vi själva är. Nationalismen uppmanar till fiendskap mot andra folkgrupper. Rasismens konsekvenser har vi alla sett. Olikhet skulle istället kunna vara en trygghet i en osäker värld.

För lekens skull. Ska människan kunna utvecklas och lämna krig och orättvisor bakom sig och använda jordens begränsade resurser rätt, måste vi människor ständigt fortsätta utforska våra möjligheter. Kulturen ger oss redskapen att leka och utvecklas. Teater, musik och dans är redskap förutom sina värden i sig.

För folkbildningens skull. I ett föränderligt samhälle ger folkbildningen människor möjlighet att växa och bli starka tillsammans. Ingen människa är mer värd än någon annan. Folkbildningen är det klassiska sättet att ge människor beredskap och kunskap för förändring. Detta är giltigt även idag. Alla människor har kunskaper och erfarenheter som är värda att ta tillvara på i det framtida samhällsbyggandet. Skall vi ha ett samhälle som håller ihop är satsning på bredd och de många människorna en förutsättning – här kan folkbildningen spela en viktig roll.

Socialdemokratisk kulturpolitik har alltid innehållit både spets och bredd, både kultur för sitt egenvärde, och kultur som nyttig för kreativitet och hälsa.

1974 års kulturpolitik har lyckats väl med att både utbilda många fler duktiga konstnärer inom alla genrer och sprida kvalificerad kultur till alla delar av landet. Vi lider dock fortfarande av att kultur är en klassfråga, de rika och medvetna tar för sig av utbudet och möjligheterna, medan stora delar av befolkningen inte tillåts växa genom kultur.

FN:s barnkonvention ger alla barn rätt till kultur. Sverige skulle nu kunna, det Ingvar Carlsson tog initiativ till 1989, förverkliga detta. Trots stora insatser har inte kulturens möjligheter gjorts tillgängliga för alla. Inom förskolan och skolan nås alla barn. Där skulle alla barn ges möjligheter att lära sig fler ”språk”, det vill säga kunskaper i att uttrycka sig genom musik, dans, teater et cetera.. Detta är inte minst viktigt när flyktingar och in-

vandrare kommer till Sverige. Om en bred satsning görs på kulturskolan skulle det också innebära ett kraftigt stöd till landets kulturarbetare som skulle kunna få sin försörjning i skolan. Helst skulle kulturskolan vara avgiftsfri för att kunna möta alla barn.

På samma sätt som musikskolan ansetts ha gett Sverige en ledande position inom musiken skulle en sådan här satsning kunna leda till ett stort antal oväntade jobb och exportintäkter för landet.

Länsmuseernas unika roll

Landets museer, inte minst länsmuseerna, har redan idag ett brett arbete bland barn och ungdomar. Men återigen, det visar sig att insatserna är snett fördelade, de som bäst behöver få förankring i sin historia och sin (eventuellt nya) hembygd, är minst aktiva. Länsmuseerna skulle kunna spela en avgörande roll för att öka kunskapen om kulturarvet och ge rotlösa barn en förankring som de så väl behöver för att leva ett gott liv. Informationssamhället har många fördelar, men det ger inte automatiskt viktig kunskap om sammanhang bakåt och i nuet. Länsmuseerna finns i hela landet och skulle med rätt små medel kunna vara en stark kraft för att öka tryggheten och framtidstron bland barn och unga.

Många analyser visar på att Sverigedemokraterna främst attraherar unga utbildade män. I Jämtland har Jamtli (länsmuseet i Östersund) framgångsrikt använt sig av pengar för det livslånga lärandet till att berätta om historien på ett annat sätt än det som Sverigedemokraterna gör. De som attraheras av enkla lösningar skulle kunna nås så att alla kan känna sin historia och uppleva det sammanhang som vi alla vill känna för att utvecklas och växa.

Därför bör den socialdemokratiska politiken, inriktad på att vinna valet 2010, vara att satsa en miljard ytterligare på kulturen.

Vi föreslår därför

I3:1 att socialdemokratiska valmanifestet inför 2010 års val innehåller en kraftig satsning på kulturen både för att skapa framtidens jobb och för att kulturen har ett egenvärde. Alltså: en miljard mer till kulturen.

Kultur socialdemokratiska förening i Karlstad

Karlstads arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion I4 Ullerud arbetarekommun

Kulturpolitik

Socialdemokraterna förlorade regeringsmakten 2006. Åren efter förlusten har inneburet en rannsakan över den förda politiken och en intensiv diskussion om framtidens väg för att på nytt vinna människornas förtroende. Kulturrådslaget pekar mot framtiden. Den framgångsrika kulturpolitiken efter 1974 års stora beslut kan vi nu skörda frukterna av. Det finns många välutbildade konstnärer, skådespelare, dansare och musiker. Runt om i landet finns framgångsrika kulturinstitutioner. Frågan handlar nu om hur alla dessa kan integreras i det goda samhälle där innovation och förnyelse kan paras med rättvisa och solidaritet.

Det socialdemokratiska partiprogrammet inleds med hur politiken ska användas för att befria människor från alla slags börder och låta varje människa utifrån sina förutsättningar bli en skapande varelse i samverkan.

Ingen kan i dagens samhälle bättre fylla rollen som instrument för detta än en aktiv kulturpolitik med medverkan av fria självständiga kulturarbetare.

Rapporter från EU pekar ut kultursektorn som det snabbast växande området för jobben och för tillväxten. Nästan alla sektorer i samhällslivet behöver kulturen för att utvecklas. Det gäller omsällningen till det gröna samhället, det handlar om hälsa och det handlar om utveckling av de produkter som vi kommer att köpa i framtiden. Kulturen hör ihop med identitet, kreativitet och nyskapande.

Vi har inom socialdemokratin alltid sagt att kulturen har ett egenvärde. EU-rapporten visar tydligt hur denna ståndpunkt är nödvändig för att ge de effekter på andra områden som eftersträvas. Med andra ord kan man säga att kulturen är en slags grundforskning för att andra sektorer ska kunna utvecklas. På så sätt blir kultursatsningar inga kostnader i en driftbudget utan investeringar i framtida nya jobb och förhållningssätt.

En portalparagraf för kulturen skulle kunna formuleras utifrån detta:

Kulturpolitiken – byggd på demokrati och yttrandefrihet – syftar till att ge alla människor, var och en efter sin förmåga, redskap att utveckla sig själva och gemensamt forma samhället. Kulturens egenvärde måste respekteras och kulturarvet värnas. Rätten att uttrycka sig och rätten att ta del av kulturen – oberoende av teknik och metod – ska inte vara beroende av kommersiella hänsyn. Alla barn måste få utbildning i alla kulturens språk för att kunna fylla framtidens behov. Kulturen ska vara tillgänglig i landets alla delar. Kulturen ska öka vår tolerans och respekt för olik tänkande och ständigt uppmana vårt vetande i den starka svenska traditionen av folkbildning.

Kultur i hela landet

Den nationella kulturpolitiken syftar till att skapa goda utbildningsförhållanden för alla konstarterna. Staten bör också ta ansvar för att smala områden garanteras en plats i samhället. Likaså kan dyra produktioner eller andra kulturpolitiska motiverade insatser behöva särskild uppmärksamhet från staten.

Staten bör också garantera en rättvis fördelning av det kulturella utbudet. I en modern stat innebär det inte bara att fördela institutionerna jämt över landet utan också att se till att modern teknik kan användas i alla delar av landet. Goda prestationer av till exempel Norrlandsoperan i Umeå ska kunna visas i hela landet. Det hierarkiska mönstret i kulturen där de stockholmsbaserade nationella institutionerna ska delge resten av landet god kultur är överspelat. Dels av tekniken och informationshällets möjligheter och dels av att det i hela landet finns kvalitativt lika goda institutioner beroende av den förda kulturpolitiken.

Sverige kommer med stor sannolikhet att successivt bilda större regioner. Erfarenheterna från Skåne och Västra Götaland visar att det skapas större möjligheter att utveckla breda kulturmönster inom regioner av denna storlek. Staten bör därför med sitt helhetsansvar förhandla med regionerna om kulturpolitiken som en del av den regionala utvecklingspolitiken, där utrymme ges också för de regionala särarterna. Inom regionerna är det lika självklart att i framtiden samverka med kommunerna som är bärare av stora delar av kulturpolitiken.

Konsekvenserna av ett sådant synsätt är att de gamla R:en successivt förs över som en del av den statliga kulturpolitiken. Uppdragen kan anses genomförda.

Sammanhållningen och lärandet mellan de regionala verksamheterna (teater, musik, dans, museer et cetera) måste få en särskild uppmärksamhet i den nationella kulturpolitiken.

Nätverksarbete är en ny form av verksamhet som kommer att ta allt mer tid och kraft från det tidigare naturliga hierarkiska mönstret inom kulturpolitiken. Nätverksprocesser leder ofta till fler utmaningar och större kreativitet i alla led.

I det framtida samhället kommer vi att få se ett stort antal små centra för utveckling av konstområdena. Även om storstäderna fortfarande utgör basen för nya trender och

nyskapande ger informationstekniken stora möjligheter för konstskapare av alla sorter att leva och verka i alla delar av landet.

Att stärka arrangörsleden är också en insats som den nationella kulturpolitiken måste ta ansvar för genom utbildningar och erfarenhetsutbyten. En väl fungerande arrangörsverksamhet är en väl använd krona eftersom det leder till fler speltillfällen.

Stödet till den moderna folkbildning vi ser växa fram ska ses som ett stöd för målet att kulturpolitikens alla delar ska nå alla. I ett samhälle som de senaste åren fått ökade ekonomiska klyftor är det nödvändigt att politiken på alla områden inriktas på ökad jämlikhet. Klyftor av alla slag skapar social oro och leder till konflikter mellan olika grupper. Kulturpolitiken har en särskild uppgift att ge alla människor redskap att påverka sitt eget liv utifrån sina egna förutsättningar.

En statlig kulturpolitik kan på två sätt motverka detta. Dels genom ett brett stöd till folkbildningen med detta uttalade mål, dels genom en bred och kraftfull satsning på barnen från dagis tillskola och högskoleutbildning. Det är här klassklyftorna kan utjämnas. Det är ett gyllene läge för en stor och bred satsning på barn och unga genom det stora överskott av välutbildade konstnärer av olika inriktningar som finns just nu.

Jobb och kultur

Förutsättningarna för att kulturområdet ska kunna etablera sig som en betydande kraft i samhällets utveckling och för ekonomisk tillväxt har nog aldrig varit så gynnsamma som idag. Flertalet internationella forskningsrapporter har visat på kulturens betydelse för hållbar utveckling såväl som för regional tillväxt. Men fortfarande saknas utvecklade modeller, processer och handlingsplaner och det behövs kulturstyrda regionala utvecklingsprogram. Nästa viktiga steg är att skapa tydliga erfarenheter ifrån konkreta kulturprojekt med ambitionen att dra nytta av kreativitet ifrån olika samhällssektorer och med ambitionen att utveckla konkurrenskraften hos de medverkande aktörerna och för de regioner som utgör basen för projekten.

EU-rapporten *The Economy of Culture in Europe* har haft en avgörande betydelse för att EU för första gången har tagit fram en gemensam europeisk kulturpolitik.

Rapporten har fått ett stort genomslag och beslutsfattare på europeisk nivå såväl som nationell, regional och lokal nivå uppfattar kultur som en viktig del av samhällsekonomin och därmed ett allt intressantare politikområde. Rapporten konstaterar att kultursektorn under år 2003 omsatte mer än 654 miljarder euro och utgjorde 2,6 procent av BNP. Det är till exempel mer än dubbelt så mycket som bilindustrin som under samma period omsatte 271 miljarder euro. Fastighetsbranschen stod för 2,1 procent, livsmedelindustrin för 1,9 procent och kemisktekniska industrin för 2,3 procent.

Kultursektorn växer dessutom snabbare än ekonomin i dess helhet. Studerar man antalet sysselsatta så är även det en intressant läsning. År 2004 arbetade 5,8 miljoner människor inom EU inom kultursektorn. Det är en kvalificerad grupp – hälften har minst en universitetsexamen jämfört med en fjärdedel av befolkningen som helhet inom EU. De områden som satsar på sin kultur får enligt rapporten större internationell konkurrenskraft.

Med dessa siffror blir det tydligt att kultur är en av de viktigaste framtidsbranscherna och att finansieringen av den inte bara ska betraktas som bidragshantering utan snarare som investeringar.

Det finns idag en relativt sett stor arbetslöshet bland välutbildade kulturarbetare och konstskapare. Klyftan har ökat genom att de statliga utbildningarna har fortsatt utbilda unga människor trots att efterfrågan inom kultursektorn inte har hållit samma takt genom de sparinsatser området varit utsatt för genom att den inte fått ekonomisk kompensation för kostnadsutvecklingen. Över några års sikt blir klyftan betydande.

Detta ska inte ses som ett problem. Nu finns möjligheten att snabbt sätta in unga välutbildade konstskapare i skolor och på andra ställen.

Detta kan ske på två sätt, båda måste användas.

Den ekonomiska ramen för kulturpolitik i statens budget måste öka. En miljards ökning för nästa fyraårsperiod är rimligt.

Samtidigt måste en växling mellan konton i budgeten ske, så att den summa som används för kulturarbetsförmedlingen överförs till kulturen och de institutioner som finns där.

En särskild plan bör skapas för var insatserna ska göras. Men tyngdpunkten måste vara bland barn och unga. Enbart kulturskolan i kommunerna skulle kunna använda en miljard i nytillskott i nivåhöjning för att uppnå målen att alla barn som vill ska få utvecklas inom något område utan extra kostnader för föräldrarna.

Sett i backspegeln måste insatsen att skapa musikskolan vara en av de viktigaste insatserna för att nå det svenska musikunder som alla talar om det senaste decenniet. Det har gett världsstjärnor i musiken och det har gett exportframgångar som är betydande.

Men tanke på de prognoser som finns inom EU med kultursektorn som den snabbast växande sektorn vore troligen en miljardsatsning på kulturskolan en ren investering i framtida exportframgångar inom denna sektor.

Internationalisering

Sverige har som ett litet land i alla tider varit beroende av omvärlden. Kulturen är en metod att överbrygga klyftor av alla slag. I takt med de ökade möjligheterna har allt fler kommuner och landsting börjat utveckla kontakter bortom vänortutbytet. Dessa kontakter kan komma att ge frukt av flera slag. Dels ökas kunskapen om omvärlden bland många människor och därmed toleransen och nyfikenheten att utvecklas själva. Dels växer det naturligt fram samarbeten ekonomiskt som kan led till ökat handelsutbyte i hela det ekonomiska fältet.

En särskild satsning bör göras att underlätta det internationella kulturutbytet för att nå breda folklager.

Jag föreslår:

I4:1 att partikongressen ställer sig bakom kraven i motionen och ger partiledningen, riksdagsgrupp och förtroendevalda i regioner, landsting och kommuner i uppdrag att genomföra en bred satsning på kulturen med särskild inriktning mot barnen.

Angelica Rage, Forshaga

Ullerud arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion I5 Stockholms arbetarekommun

Kulturpolitik

Kulturarbetarnas socialdemokratiska förening i Stockholm (KSF) har genomfört ett omfattande programarbete som resulterat i denna motion. Vår motion är inte heltäckande, viktiga områden som mediefrågor, det mångkulturella eller hur stödet till olika konstformer ska förbättras, behandlas inte. Vi hoppas att vår motion blir en viktig del i arbetet för en kraftfull socialdemokratisk kulturpolitik.

För det första

Det är angeläget att partikongressen ställer sig bakom de kulturpolitiska målen för kulturpolitiken. Det har under många år rått enighet kring dessa mål. De har tjänat oss väl och är centrala också för de kommande åren.

För det andra

Socialdemokraterna ska driva en folkbildningspolitik som tar avstamp i dagens mångfaldssamhälle och genom ett starkt offentligt ansvarstagande säkerställa att kultur får en rättmätig plats i en hållbar samhällsutveckling.

För det tredje

Vi föreslår en rejäl satsning på kultur för barn och ungdom. Det är viktigt att tidigt skapa så kulturellt jämlika förutsättningar som möjligt.

För det fjärde

Det är en nationell uppgift att se till att det finns mötesplatser för demokrati och kultur i alla delar av landet.

För det femte

Kulturarbetarnas ekonomiska och sociala villkor är undermåliga. De måste snabbt förbättras. Kulturarbetare ska kunna leva på sitt arbete.

För det sjätte

Det är en angelägen kulturpolitisk uppgift att göra också den virtuella arenan tillgänglig för alla.

För det sjunde

En viktig uppgift för kulturpolitiken är att skapa goda förutsättningar för konsten att utvecklas och göra den tillgänglig för alla.

För det åttonde

Kulturpolitiken tillförs ett kraftigt höjt ekonomiskt stöd. KSF föreslår en ny statlig miljard under kommande mandatperiod.

Målen för kulturpolitiken

KSF anser det centralt att partikongressen ställer sig bakom de kulturpolitiska målen. Det har under lång tid rått enighet kring dessa mål. Det vore en styrka för kulturpolitiken om den enigheten kunde bestå. Det är också en viktig markering mot dem som nu vill minska ambitionerna inom kulturpolitiken och försämma målen.

- 1 Yttrandefrihetsmålet: Värna yttrandefriheten och skapa reella förutsättningar för alla att använda den.
- 2 Jämlikhetsmålet: Verka för att alla får möjlighet till delaktighet i kulturlivet och till kulturupplevelser samt till eget skapande.
- 3 Mångfaldsmålet: Främja kulturell mångfald, konstnärlig förnyelse och kvalitet och därigenom motverka kommersialismens negativa verkningar.
- 4 Självständighetsmålet: Ge kulturen förutsättningar att vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft i samhället.
- 5 Kulturarvsmålet: Bevara och bruka kulturarvet.
- 6 Bildningsmålet: Främja bildningssträvanden.

7 Internationaliseringsmålet: Främja internationellt kulturutbyte och möten mellan olika kulturer inom landet.

Som politiker arbetar vi för full sysselsättning, bra sjukvård och utbildning, trygg åldersvård och bättre miljö. Men samhället skulle kännas tomt och omöjligt att leva i om det inte fanns böcker, musik, dans, debatt, teater och konst!

Kulturen ger oss tröst, kärlek, närhet och upplevelser. Kulturen står för det eftertänksamma och det vackra men också för det skrämmande och för obarmhärtiga sanningar. Kulturen står för det oberäkneliga, det ostyrbara och omstörtande! Kulturen ger oss nya insikter, är uppfordrande och hjälper oss att förstå sammanhanget. Kultur är ett vapen mot de uppblåsta, mot dem som missbrukar makt och förtrycker. Kulturen – konsterna – ger värden som gör livet meningsfullt och lättare att leva.

Konst och kultur för en hållbar samhällsutveckling

Konst och kultur berikar oss med upplevelser, reflektioner och ger upphov till offentliga samtal och samhällskritik och är därmed en garant för demokratin. Människans vilja att ta del av och delta i kulturlivet är grundläggande för ett samhälle rikt på humanism. Konstens integritet måste av hävd vara stark och vare sig det offentliga eller näringslivets medel ska kunna styra dess innehåll. Kultur har också en betydande potential för att nå en hållbar samhällsutveckling och är en källa för såväl social som ekonomisk och miljömässig utveckling. Kulturens möjligheter att nå hållbar utveckling måste i högre tas tillvara i det allmänpolitiska arbetet och kulturpolitiken därför närma sig andra politikområden som utbildnings-, närings- och socialpolitik.

Folkbildningen är grunden i en socialdemokratisk kulturpolitik och självbildandet en språngbräda in i samhället. Hos studieförbunden söker människor ny kunskap, men delar också med sig av befintlig. Vi lever idag i ett kunskaps- och informationssamhälle där det livslånga, informella lärandet får ökad betydelse. Både bibliotek och folkbildning är centrala verksamheter för att erbjuda jämlika förutsättningar och möjligheter för alla. Folkbildningen har alltid blivit till i mötet med de nya behov som samhällsomvandlingar har skapat. Allt som handlar om att låta människor växa och utvecklas, skaffa kunskaper och lära sig nya uttrycksmedel måste kunna räknas till folkbildningen. Men folkbildningens uttrycksformer kommer delvis behöva förändras i takt med att samhället gör det.

Ett starkt lokalt kulturliv med levande kulturinstitutioner och en mångfald av fria kulturaktörer innebär, utöver kulturupplevelserna, viktiga sociokulturella mötesplatser. Det är genom dessa vattenhål för själen som det skapas sammanhang, mening och identitet i samhället. Dessa möten människor emellan skapar socialt och kulturellt kapital och ger oss hållbara boende- och stadsmiljöer. Ett samhälle med ett starkt socialt kapital leder till ökad trygghet, skapar sysselsättning och därmed även ekonomisk utveckling. En god livsmiljö skapas genom kultur och genom att ta vara på vår kulturmiljö; genom att utnyttja gamla industrilokaler som platser för kultur bidrar vi också till en hållbar miljö.

Den kreativa sektorn ökar alltmer och aldrig tidigare har människor konsumerat så mycket kultur som de gör idag. Tillgången till kultur växer genom de möjligheter som informations- och kommunikationsteknologin ger. Idag överträffar den kreativa sektorn såväl den europeiska bilindustrin som tobaks- och livsmedelsindustrin. Utvecklingen innebär att kulturpolitiken som enskilt politikområde närmar sig andra politikområden som näringsliv och utbildning. Den ökade kulturkonsumtionen bidrar också till betydande sysselsättning och tillväxt. Den förstärkta uppmärksamheten på den kreativa sektorn och dess tillväxtpotentialer ändrar den klassiska bilden av kulturfältet från att enbart vara ”tärande” till att vara ”närande”.

Kultur för barn och ungdom

Kultur och estetiska uttryck betyder mycket för att stärka barns personliga utveckling. Ord, rörelse, form och musik är verktyg för barnen i deras utveckling. Konsten ger utrymme för reflektion och eftertanke och genom konsten kan barnen förstärka sin yttrande- och informationsfrihet. Med kulturaktiviteter kopplade till skolans ämnesundervisning ges ökade möjligheter att nå skolans målsättningar genom så kallade estetiska lärprocesser. Men – framför allt – konsten skänker upplevelser som berikar individen.

Kulturpolitiken måste säkerställa att det produceras och distribueras konst och kultur för barn, präglad av kvalitet och mångfald, och att den görs tillgänglig för alla. Att göra kulturen tillgänglig i skolan är en prioriterad fråga också inom skolpolitiken. Idag ser det olika ut vad gäller skolans tillgång till och utbud av kultur. Det är inte acceptabelt. Omfattningen är beroende av om det finns eldsjälar som driver frågan om barns rätt till kultur. Ekonomiska incitament på det här området måste bygga på att skolan själv är beredd att avsätta medel.

Stora insatser måste göras för att skapa intresse och vilja hos lärarkåren att i högre grad än i dag inse konstens kraft och ge barn tillgång till kultur i skolan. Barns rätt till och behov av kultur bör vara en självklar del i lärarutbildningen men också ett led i den allmänna diskussionen om skolans pedagogik och om hur läroplaner bör utformas. En allmän uppslutning inom lärarkåren kring betydelsen av barns rätt till kultur är nödvändigt. De estetiska läroämnena måste återinföras och förstärkas. Skolan ska – inom ramen för den ordinarie skoldagen – tillhandahålla utbildning om konstarterna likaväl som möjligheter för eleverna att ägna sig åt eget skapande.

Under tonårstiden är kultur viktig och – utöver skolans möjligheter att utjämna ett ojämnt kulturellt kapital – har fritiden en lika avgörande roll. Om de unga själva får välja står musik, film, dans, mode, datorspel – både som eget skapande och upplevelse – högt på dagordningen. Därför måste det bedrivas en kulturpolitik som ger de unga rättvisa förutsättningar oavsett var i landet man bor. Unga vill ha egna träffpunkter med kultur i centrum och med ett kulturbegrepp som man själva är med och ger innebörd.

De traditionella fritidsgårdarna har, liksom studieförbunden, under flera decennier spelat en avgörande roll för ungas musikintresse och bidragit till den svenska musikexporten. Det offentliga och folkbildningen måste kunna stödja också andra kulturyttringar i gränslandet mellan nöje, upplevelse och kultur som unga väljer.

Det behövs en omfattande nationell satsning på barn- och ungdomskultur för att skapa förutsättningar för ett jämlikt socialt och kulturellt kapital. På samma sätt som Socialdemokraterna genomfört ”ett handslag” för idrotten ska partiet genomdriva en satsning på ungdans både i skolan och på fritiden.

En demokratisering av kulturlivet

Det finns stora brister i vårt samhälle både när det gäller möjligheterna att ta del av kulturen och själv ägna sig åt skapande verksamhet. Vid sidan av de kommunala kulturinstitutionerna utgör studieförbund, samlingslokaler som folkets hus, folkparker och bygdegårdar samt amatörorganisationer för jazzmusiker, folkmusiker, körsångare med flera, viktiga mötesplatser och arenor inom kulturlivet.

Folkbildningsarbetet har präglat den svenska demokratin. Olof Palmes berömda yttrande om Sverige som en studiecirkeldemokrati syftade både på att studiecirkelarna spelar en viktig roll som fora för demokratiska diskussioner och att hela det svenska samhället i viss mån fungerar som en enda stor studiecirkel, där alla får göra sin röst hörd. Utan studieförbundens omfattande amatörverksamhet hade mycket färre människor varit aktiva i skapande verksamhet. I själva verket är studieförbunden Sveriges största kulturarrangörer.

De 250 000 publika kulturprogram som arrangeras lockar varje år 15 miljoner besökare. Det är lika många som går på bio. Utan denna verksamhet hade säkert antalet utövande konstnärer varit färre. Alla framstående artister har varit amatörer från början.

De allmänna samlingslokalerna är viktiga mötesplatser för demokrati och kultur. De drivs av föreningar på orten och tillhandahåller lokaler för aktiviteter och arrangemang. Utan utställningshallar kan inte bildkonstnärerna visa sin konst. Utan musikarrangörer kan inte sångare och musiker nå publiken med sina konserter. Om en amatörteatergrupp måste betala flera hundra kronor i timmen för en repetitionslokal kommer den inte i gång. Om det är billigare kan medlemmarna ofta ägna både tid och pengar för att läsa in roller, bygga kulisser, sy dräkter et cetera.

Trots att dessa förhållanden borde vara allmänt kända minskar sedan många år kommunernas stöd till studieförbunden. Trots att tillgången till samlingslokaler är sämst i storstadsområdena kämpar de få lokalhållarna där med otillräckligt kommunalt stöd i ofta omoderna och nerslitna anläggningar. Sämst är förhållandena i storstädernas ytterområden och förorter, där det på många platser saknas en kulturell infrastruktur. I stället präglas livet på många håll av arbetslöshet, segregation, missbruk och kriminalitet. I storstäderna hjälper det inte att stora kulturinstitutioner och en rad museer finns i innerstaden. De som inte är kulturellt aktiva söker sig inte till dessa institutioner.

Kulturarbetarnas villkor

Kulturarbetare i Sverige lever under oacceptabla villkor, ett sedan länge känt förhållande. Nu är det dags att agera!

Att vara konstnär är ofta ett riskfyllt företag. Skapandet i sig följer inte givna scheman och det är osäkert hur en produktion, ett författarskap eller en komposition ska kunna förverkligas. När verket möter publiken är det långt ifrån säkert att recensenternas ljus faller över just denna konstnär. Konkurrensen är hård och konsten många gånger experimentell.

Idag finns högskolor för många av de traditionella konstdisciplinerna. Utbildningarna varierar i längd men pågår inte sällan upp emot fem år vilket leder till stora studielån. Det finns en tendens till bredare yrkesutövande, vilket märks genom att företag anställer konstnärer för att det konstnärliga tänkandet ska skapa mervärde i produktionen. Kulturella aspekter inom andra områden blir vanligare vilket ändrar förutsättningarna för kulturarbetaren. Det är en positiv utveckling som innebär ökade chanser att kunna leva på sitt konstskapande. Samtidigt är det en klar majoritet av alla utbildade konstnärer, vars skapande bygger på att det finns ett offentligt kulturstöd för produktion och distribution.

De frilansande kulturarbetarna blir allt fler och lever ett utsatt yrkesliv. Uppdragen och/eller anställningarna är korta och en stor del av tiden går åt för att öva inför nästa uppdrag. Många yrkesgrupper – musiker, skådespelare, dansare, bildkonstnärer och författare – saknar i stort sett möjligheter till en tillsvidareanställning. Konstnärskapet måste många gånger drygas ut med tillfälliga anställningar inom andra yrken vilket tar kraft från att bevara och utveckla professionaliteten inom det egentliga yrket.

1996 formulerade den dåvarande socialdemokratiska regeringen i en kulturproposition två prioriterade områden när det gäller kulturarbetarnas villkor. Det första var att konstnärerna ska kunna leva på ersättningen av sitt konstnärliga arbete. Det andra var att de statliga insatserna bör syfta till att anpassa regelverket inom olika politikområden så att rimlig hänsyn tas till konstnärernas speciella förhållanden. Utvecklingen har emellertid gått i motsatt riktning under det senaste decenniet. Inte heller när det gäller anpassningen av regelverken har utvecklingen gått åt rätt håll. Övergången från ATP till det nya allmänna pensionssystemet slår hårt mot de konstnärligt yrkesverksamma med långa utbildningar och ojämna inkomster. En majoritet av kulturarbetarna står också utanför de komplet-

terande tjänste-/avtalspensionerna genom att de är verksamma som egenföretagare eller genom att arbetsgivarna inte har kollektivavtal. En lång och hård yrkeskarriär kröns därigenom med eländiga pensioner. Också skatteregler, sjukförsäkring, momsregler och A-kassa är illa anpassade till kulturarbetarnas verklighet.

Den virtuella arenan

Den virtuella arenan med Internet, det audiovisuella med digitalisering av rörlig bild och dataspel samt virtuella världar, innebär en revolution för konst och kultur. Aldrig tidigare har kultur varit så tillgänglig, produktion och konsumtion av kultur så hög och möjligheterna att som kulturskapare styra över distributionen av den egna konsten varit så stora. I dagsläget finns större möjligheter för den icke etablerade konstnären och kulturarbetaren att nå ut till sin publik. Det finns också flera exempel på okända musikartister som på kort tid lyckats erövra världen och samtidigt själva kontrollerat distributionen. Parallellt finns en hotbild mot kulturskaparen och hans/hennes konstverk, komposition eller film då fildelning på Internet sätter upphovsrätten på undantag.

Den ökade interaktiviteten leder till förändringar i den fysiska världen och morgondagens publik kommer sannolikt att ställa nya krav på delaktighet. Detta innebär en utmaning för kulturpolitiken i stort och inte minst för de traditionella institutionerna. Teatrar, konserthallar och museer måste vara rustade för mobila lösningar och utveckla verksamheter som bygger på ökad samverkan och deltagande. Professionalitet och kvalitet kommer alltjämt att vara ledord för institutionerna men det behövs en kulturpolitik som släpper in deltagarkulturer även här. Internet ger upphov till förutsättningar för ökad demokrati. I en tid då det pågår ett monopoliserande av medierna med endast ett fåtal stora ägare har vi fått nya möjligheter till ett breddat utbud med debattsidor, bloggar och webb-tv via Internet. Communities eller nätgemenskaper innebär att människor i olika åldrar, av olika nationalitet och bakgrund kan mötas kring upprop och manifestationer som på kort tid kan ge ringar på vattnet. Det handlar om nya former för föreningsliv och folkbildning som förmodligen skulle ha gjort Oscar Olsson både kallsvettig och lycklig!

En nationell kulturpolitik

Ett rikt och mångsidigt kulturutbud i hela landet, präglad av kvalitet och mångfald, kräver en stark nationell offentlig kulturpolitik. Det handlar om att skapa förutsättningar för konsten att utvecklas och att göra den tillgänglig för alla. I fokus för den offentliga finansieringen står den konst och kultur som inte kan finansieras på marknadens villkor. Kulturen ska vara en lika självklar del av samhällets infrastruktur som vägar, järnvägar och skolor.

Inte minst i ljuset av globaliseringen med dess risker för likriktning och kommersialisering är det viktigt med en stark nationell kulturpolitik som säkerställer att kulturutbudet präglas av mångfald och konstnärlig integritet.

I detta ligger också självfallet att skapa goda förutsättningar för ett internationellt kultursamarbete.

Kulturpolitiken måste bygga på ett samspel mellan den statliga, regionala och den kommunala nivån.

Den nationella kulturpolitiken ska genom de offentliga stödsystemen inriktas på att säkerställa den kulturella infrastrukturen – i form av institutioner och det fria kulturlivet – i hela landet. Sverige klarar sig inte utan ett starkt, fritt och oberoende kulturutbud som är tillgängligt för alla.

De offentliga kostnaderna för kultur delas i stort lika mellan å ena sidan stat och å andra sidan regioner och kommuner. Den statliga bidragsgivningen som riktas mot regional nivå spelar roll för att utjämna ojämlikheter och ska verka som inspiration för den

regionala och lokala nivån. Konstens och kulturens värde måste ses som en självklar del i omsorgen om medborgarnas livsmiljö, och i den regionala och kommunala utvecklingen. För att stärka den nationella kulturpolitiken måste såväl stat som regioner och kommuner gemensamt sluta upp bakom de nationella målsättningarna och skapa strategier för en offensiv kulturpolitik. Dialogen mellan stat och regioner men även med kommunerna måste därför bli avsevärt bättre än den är idag. För att staten ska genomföra offensiva satsningar på lokal nivå måste det också föras en offensiv kulturpolitik på regional och kommunal nivå.

Kulturen har först och främst ett eget värde för människans och samhällets utveckling. På senare år har dock intresset ökat för kulturens övriga värdeskapande effekter såsom främjande av identitet, sysselsättning och tillväxt på lokal, regional och nationell nivå.

”Kreativa näringar” är ett begrepp som används för att beskriva och mäta hur produktion och konsumtion av kultur och upplevelser har fått ökad betydelse för ekonomin. De kreativa näringarnas tillväxt uppskattas öka snabbt med tio procent om året och står redan för fem procent av EU:s totala BNP. Erfarenheterna från Storbritannien kan tjäna som utgångspunkt för en framgångsrik politik för de kreativa näringarna som lett till ett samtidigt ökat offentligt åtagande för kulturen och större tillväxt bland många av dess aktörer.

En Socialdemokratisk kulturpolitik bör också syfta till att stimulera de kreativa näringarnas utveckling så att fler av aktörerna inom kulturlivet kan försörja sig på sitt eget arbete.

Mer pengar till kulturen

1974 års kulturpolitik grundar sig på en medborgartanke, ett upplysningsarv. Det finns värden som hela samhället har intresse av att upprätthålla. Ett sådant värde är ett offentligt subventionerat kulturliv, öppet för alla efter vars och ens behov.

Under många år har de institutioner som byggts upp för konst och kultur gradvis underminerats. Den modell som staten och många kommuner och landsting tillämpat för att räkna upp anslagen har egentligen inneburit att den ekonomiska grunden successivt urholkats. För 2008 räknades till exempel de statliga anslagen upp med mindre än en procent medan löner och andra kostnader ökade med tre-fyra procent. Samtidigt har det gjorts nya satsningar med påstådda ökade anslag som i praktiken inte ens täcker urholkningen. Till detta kommer de borgerligas beslut om försämringar i viktiga sakfrågor som moms, A-kassa, pensioner, slopad entréavgift till muséer med mera.

Vackert tal om kulturens betydelse står mot nerbantade anslag och snåla bidrag. Det har fått konsekvenser för kulturutövarna, för institutionerna och för kulturen för barn och unga. Sverige är inte längre det föregångsland det en gång var. En demokratisk dimension har bleknat. Det behövs en ny ordning för att säkerställa ekonomin för en bred konst- och kulturutövning av hög kvalitet i vårt land. Detta är nödvändigt för att värna vårt folkstyre och yttrandefriheten.

En jämlik kulturpolitik ska undanröja hinder för människornas tillgång till kultur. Ett sådant hinder är avgifterna. Den fria entrén – som gav så många nya besökare tillgång till våra nationella muséer – måste återinföras. Även landstingens och kommunernas muséer bör vara tillgängliga utan entréavgifter.

Också när det gäller scenkonsten är biljettprisernas storlek ett direkt hinder. Genom ökade krav på egenfinansiering har både de fria grupperna och institutionerna tvingats höja sina biljettpriser. Vår kulturpolitik måste bidra till att biljettpriserna på våra gemensamt finansierade institutioner kan sänkas, så att de blir tillgängliga för alla. Det går inte längre att med trovärdighet hävda att partiet står bakom de kulturpolitiska målen om inte mer resurser tillförs. Om inte så sker bör vi ta en diskussion om hur vi ska revidera målen och bestämma på vilka områden våra ambitioner ska minskas eller helt sluta stödja vissa delar.

En kraftfull uppräknning av anslagen ger en välbehövlig konsolidering och utrymme för konstnärlig utveckling och förnyelse. Men, observera, att stora delar den nya miljarden går till att konsolidera det partiet redan utlovat. Många anslag är eftersatta, institutionernas behov är stora och kulturarbetarnas villkor under all kritik!

KSF föreslår kongressen besluta:

- I5:1 att Socialdemokraterna ställer sig bakom de sju målen för kulturpolitiken och bygger vidare på dessa mål,
- I5:2 att Socialdemokraterna verkar för att den statliga kulturbudgeten successivt ökas med en miljard mellan 2010–2014 för att bidra till en nödvändig konsolidering och att skapa förutsättningar för en konstnärlig utveckling och jämlik tillgång till kultur,
- I5:3 att Socialdemokraterna återinför fri entré på alla statliga muséer och verkar för att detta också ska gälla kommunala muséer samt verka för sänkta biljettpreiser på scenkonstinstitutionerna,
- I5:4 att Socialdemokraterna ska genomdriva en nationell satsning på barn- och ungdomskultur samt bedriva en politik som bygger på att offentligt stöd till kulturaktiviteter i skolan villkoras så att skolan ska avsätta egna medel för dessa insatser,
- I5:5 att Socialdemokraterna ska verka för gynnsamma villkor för kulturarbetare vad gäller pensioner, skatter och a-kassa samt skapa sådana förutsättningar för utveckling, arbetsvillkor och ersättning, att konstnärerna kan leva på sitt konstnärliga arbete,
- I5:6 att Socialdemokraterna ska bedriva en kulturpolitik som utgår från den virtuella arenans möjligheter att tillgängliggöra kultur för alla,
- I5:7 att Socialdemokraterna ska bedriva en folkbildningspolitik som inkluderar folkrörelser via Internet arbeta för att legala lösningar för spridning av kreativt innehåll på Internet som ger upphovsmännen/kvinnorna full rätt till sina verk,
- I5:8 att Socialdemokraterna ska driva en framåsyftande folkbildningspolitik som tar avstamp i dagens mångfaldssamhälle,
- I5:9 att Socialdemokraterna genom ett starkt offentligt ansvarstagande säkerställa att konst och kultur får en rättmätig plats i arbetet med att nå hållbar samhällsutveckling utifrån en social, ekonomisk och miljömässig dimension,
- I5:10 att Socialdemokraterna ska skapa ett nationellt program för att stimulera och utveckla de kreativa näringarna,
- I5:11 att Socialdemokraterna såväl på statlig som kommunal nivå ska öka stödet till studieförbund, samlingslokaler och amatörorganisationer och se till så att det finns mötesplatser för demokrati och kultur i alla delar av landet samt särskilt beakta behovet av en kulturell infrastruktur i storstädernas ytterområden och förorter.

Kulturarbetarnas Socialdemokratiska förening i Stockholm (KSF)

Stockholms arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion I6

Söderhamns arbetarekommun

Kulturexlosion i alla Sveriges kommuner!

Kulturens värde och betydelse torde vara onödig att beskriva i vårt parti därför går vi direkt till vårt förslag:

Sedan början på 1980-talet har inte kulturens relativa del av statsbudgeten förbättrats. Nu är det dags att satsa om vi menar allvar med att kulturpolitiken ska bli en trovärdig valfråga för oss Socialdemokrater.

Vi ska gå till val 2010 med en stor, radikal och spännande kulturreform! Vi satsar två nya miljarder. Pengarna fördelas till kommunerna relativt till deras befolkning. Staten tar fram ett reglemente för hur pengarna får användas MEN det ska vara i stora drag, stor frihet ska ges till de lokala aktörerna. Viktigt dock är att det blir en kulturell mångfald i alla avseenden. Pengarna ska gå till att samverka med organisationer, kulturarbetare, privata kulturaktörer i övrigt, folkrörelser, studieförbund – egentligen alla goda krafter som vill utveckla och utöka kulturarrangemang. Respektive kommun, som ju kan den lokala kontexten bäst, ska kunna göra avtal med lokala och regionala aktörer för såväl enstaka arrangemang som för större/längre satsningar. Genom detta samarbete kommer de statliga pengarna att förmeras och i slutändan bli ännu mer än två miljarder till kulturverksamhet.

Vad kan detta innebära konkret? Många fler ”vita” arbetstillfällen för professionella kulturutövare. Fler scener/arenor för kulturarrangemang. Större bredd i alla kulturgerner i hela Sverige. Dessa nya betydande resurser skulle sätta igång en kreativ process i hela landet med mål att skapa mer och bättre kultur. Alla frilansande kulturarbetare skulle få en mycket större chans att försörja sig. Självklart har vi inte tänkt ut alla detaljer men när vi ”kom igång” och spånade om vad detta skulle innebära i Söderhamns kommun (sex nya miljoner, cirka) så såg vi nästan en ny stad/kommun, inte bara vad gäller kulturaktivitet och utbud! Räkna ut själv vad det skulle innebära för din kommun och börja spåna....

Vi föreslår därför att partikongressen beslutar:

I6:1 att en reform inspirerad av det vi föreslagit ovan genomförs,

I6:2 att helt nya pengar satsas i statsbudgeten för denna reform, förslagsvis två miljarder kronor,

I6:3 att denna ”kulturexplosion” blir en del av vårt partis valmanifest till valet 2010.

John Staffas, Margareta Myrman, Hans-Olof Olsson, Lillemor Svensson,

Sven-Olof Larsson och Xenia Hildén

Söderhamns arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion 17 Nyköpings arbetarekommun

En kulturpolitik för framtiden

Vi vill understyrka jämlikhetsaspekten, det vill säga alla människors lika värde, vilket utgör grunden för allas lika rätt till delaktighet i kulturens konstområden. Den socialdemokratiska kulturpolitiken bör fokusera på att undanröja orättvisor och hinder, att öka tillgängligheten till kultur – att ge mest till de som fått minst. Det handlar om att bryta den klassbundna kulturkonsumtionen. Arbetarrörelsens kultursyn måste framstå som ett klart alternativ till den högerstyrda alliansens kulturpolitik som till stora delar utgår från marknadskrafternas filosofi – den som vill vara delaktig i kultur betalar vad det kostar. En kulturpolitik utan klassmedvetenhet är missriktad och enfaldig. Arbetarrörelsens kulturpolitik måste styras av ett hjärta till vänster!

Kulturpolitiska målen

1974 års statliga mål som fastställdes av riksdagen och som 1996 reviderades av riksdagen som nya mål för en nationell kulturpolitik, uppfyller mycket väl de krav som kan ställas

på tillgänglighet och delaktighet för alla människor. Speciellt vill vi understryka målen:

- Värna yttrandefriheten och skapa reella förutsättningar för alla att använda den.
- Främja kulturell mångfald, konstnärlig förnyelse och kvalitet och därigenom motverka kommersialismens negativa verkningar. Med tanke på den snabba digitala utvecklingen samt den ökade ägarkoncentrationen inom medier bör 1996 års mål möjligen anpassas alternativt utökas.

Konstens och kulturens värde

Att konsten har ett egenvärde är oomstritt. Därmed inte sagt att alla konstyttringar är värdefulla. Här måste vi skilja bort konst som förskönar våld, diskriminering, rasism och förnedring i alla dess former.

Om den socialdemokratiska kulturpolitiken ska bli trovärdig måste partiet oftare markera att kultur inte får anses som ”grädde på moset” utan istället är en av hörnstenarna i det moderna folkhemmet.

Folkbildning, delaktighet och tillgänglighet

Folkbildning är ett område som utgör en av de viktigaste hörnstenarna i politiken. När det gäller behovet att nå ut med kultur på andra platser än de traditionella kulturarenorna och institutionerna nämns arbetsplatser. Här vill vi betona Kultur i arbetslivet (KIA) som under många år med statliga bidrag (via Statens kulturråd) möjliggjort för de fackliga organisationerna att i samverkan med yrkesutövande kulturarbetare stimulerat främst LO- och TCO-medlemmar till eget skapande. Med den borgerliga politiken har bidragen minskat och riskerar att upphöra. KIA är ett utmärkt verktyg att bryta klassbundenheten och samtidigt ökad delaktighet. Således behövs en återställare och dessutom ökade anslag till KIA, när (S) åter regerar! Fri entré på alla statliga museer är en förutsättning och helst även på läns- och kommunala museer – för att leva upp till nämnda mål.

Beträffande kulturstimulanser för barn- och unga bör vi verka för låga avgifter i kommunala musikskolan/kulturskolan – alternativt avgiftsfri undervisning. Vi bör stimulera yrkesutövande kulturarbetare att aktivt medverka i skolans undervisning, till exempel kultur som pedagogiskt medel/verktyg. Det är önskvärt med fler konkreta insatser som stimulerar människor med funktionshinder att delta, inte minst genom eget skapande. Återinför rejäla bidrag till En Bok För Alla, Folkrorelsens konstfrämjande och andra organisationer som medverkar till att främja kultur till en bred allmänhet.

Mediepolitik

En klar och tydlig mediepolitik är en förutsättning för att värna yttrandefriheten. Därför vill vi verka för en politik som motverkar kommersialisering av det offentliga rummet och den ökade koncentrationen av medieägandet. Här är fortsatt stöd till litteratur och kulturtidskrifter avgörande. En viktig del i mediepolitiken är naturligtvis värnandet av presstödet och Public Service det vill säga radio och TV i allmänhetens tjänst. Motivet är klart – en motvikt mot det globala kommersiella utbudet som privata TV-bolag erbjuder och som oftast baseras på ytlig och glättig underhållning och sällan är ifrågasättande. IT-tekniken möjliggör ökad delaktighet att kommunicera för många, men är samtidigt ett problem med tanke på att många ungdomar blir beroende av det ökade utbudet av webbsajter och dataspel. Även här behöver vi ett märkt förhållningssätt.

Gemensamt kulturprogram för arbetarrörelsens organisationer

Den samlade arbetarrörelsen behöver tydliggöra för svenska folket skillnaden mot den borgerliga kulturpolitiken som leder till ökade klasskillnader.

Det är lika angeläget att vi självkritiskt ser tillbaka på tiden under styrda regeringar vad som gjorts bra eller dåligt. Här är det nödvändigt att partistyrelsen verkar för bättre samverkan med ABF och LO samt övriga organisationer inom arbetarrörelsen, för ett gemensamt program och kultursyn.

Vi vill därmed föreslå partikongressen:

- I7:1 att partiet verkar för att säkerställa och utveckla kulturpolitiska målen för en nationell kulturpolitik av den karaktär som antogs av riksdagen 1996,
- I7:2 att partiet verkar för att återinföra det statliga bidraget Kultur i arbetslivet (KIA) som möjliggör för de fackliga organisationerna att i samverkan med yrkesutövande kulturarbetare och främjandeorganisationer, stimulera LO- och TCO-medlemmar till eget skapande och främjandeinsatser,
- I7:3 att partiet verkar för att införa fri entré på alla statliga muséer, länsmuséer och kommunala muséer,
- I7:4 att partiet verkar för låga avgifter, alternativt avgiftsfri undervisning i kommunala musikskolor,
- I7:5 att partiet verkar för att återinföra riktade statliga bidrag till En Bok För Alla, Folkrörelsernas konstfrämjande och andra organisationer som medverkar till att främja god kultur,
- I7:6 att partiet utarbetar ett mediepolitiskt program som utgår från värnandet av yttrandefriheten som avser radio, television, internet samt kvalificerat presstöd och motverkande av medie-koncentrationen,
- I7:7 att partiet initierar ett nära samarbete med ABF, LO och övriga organisationer i arbetarrörelsen, med syfte att utarbeta ett gemensamt kulturprogram grundat på en kultursyn som baseras på allas lika rätt till god kultur.

Lars-Göran Pettersson och Ulf-Göran Widqvist

Nyköpings arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion I8 Umeå arbetarekommun

En miljard till kulturen

Det finns många skäl att göra en storsatsning på kulturen nu.

För barnens skull. Det är svårare än någonsin för barn att växa upp och hantera hela världens information. Ojämliga uppväxtvillkor gör det än svårare. Alla barn bör i skolan, med stöd av FN:s barnkonvention, ges möjligheter att lära sig kulturens språk för att uttrycka känslor och drömmar.

För demokratins skull. Vi är alla utsatta för ständig manipulation, trängda av materiella krav och ständig otillräcklighet. Den dröm vi bär inom oss om ett bättre samhälle måste få uttryck igenom konst, musik, litteratur, teater och dans. Våra ögon kan öppnas för människors bästa längtan. Ska alla människors lika värde utvecklas till en värdighet i vardagslivet måste vi hitta språk att uttrycka oss med.

För jämlikhetens skull. Den globala ekonomin har det senaste årtiondet lett till ökade klassklyftor. En satsning på kultur kan innebära ökade möjligheter att politiskt hitta lösningar som kan börja minska klassklyftorna igen.

För jobbens skull. Industrisamhället som gett oss en sådan enorm materiell välståndsökning övergår sakta i ett nytt samhälle där jobben allt mera finns inom det som kallas

kulturindustrin. Om alla barn får en träning i de olika kulturella uttryckssätten, ger vi dem också redskap för att få jobb där ökningen av antalet sysselsatta ständigt växer. Kulturen blir den nya spetskunskapen som samhället växer och utvecklas med.

För toleransens skull. I en öppen värld möter vi ständigt nya människor och sedvanor. En bred kulturkunskap, där vi får chans att bearbeta det vi ser och hör och ändå känna oss trygga med det vi själva är. Nationalismen uppmanar till fiendskap mot andra folkgrupper. Rasismens konsekvenser har vi alla sett. Olikhet skulle istället kunna vara en trygghet i en osäker värld.

För lekens skull. Ska människan kunna utvecklas och lämna krig och orättvisor bakom sig och använda jordens begränsade resurser rätt, måste vi människor ständigt fortsätta utforska våra möjligheter. Kulturen ger oss redskapen att leka och utvecklas. Teater, musik och dans är redskap förutom sina värden i sig.

Socialdemokratisk kulturpolitik har alltid innehållit både spets och bredd, både kultur för sitt egenvärde, och kultur som nyttig för kreativitet och hälsa.

1974 års kulturpolitik har lyckats väl med att både utbilda många fler duktiga konstnärer inom alla genrer och sprida kvalificerad kultur till alla delar av landet. Vi lider dock fortfarande av att kultur är en klassfråga, de rika och medvetna tar för sig av utbudet och möjligheterna, medan stora delar av befolkningen inte tillåts växa genom kultur.

FN:s barnkonvention ger alla barn rätt till kultur. Sverige skulle nu kunna, det Ingvar Carlsson tog initiativet till 1989, förverkliga detta.

Trots stora insatser har inte kulturens möjligheter gjorts tillgängliga för alla. Genom förskolan och skolan når kulturen alla barn. Där skulle barnen få ytterligare möjligheter att lära sig fler ”språk”, det vill säga kunskaper i att uttrycka sig genom musik, dans, teater et cetera. Detta är inte minst viktigt när flyktingar och invandrare kommer till Sverige. Om en bred satsning görs på kulturskolan skulle det också innebära ett kraftigt stöd till landets kulturarbetare som skulle kunna få sin försörjning i skolan. Helst skulle kulturskolan vara avgiftsfri i hela landet för att kunna möta alla barn.

På samma sätt som musikskolan ansetts ha gett Sverige en ledande position inom musiken skulle en sådan här satsning kunna leda till ett stort antal oväntade jobb och exportintäkter för landet.

Länsmuséernas unika roll

Landets muséer, inte minst länsmuséerna, har redan idag ett brett arbete bland barn och ungdomar. Men återigen, det visar sig att insatserna är snett fördelade, de som bäst behöver få förankring i sin historia och sin (eventuellt nya) hembygd, är minst aktiva. Länsmuséerna skulle kunna spela en avgörande roll för att öka kunskapen om kulturarvet och ge rotlösa barn en förankring som de så väl behöver för att leva ett gott liv. Informationsområdet har många fördelar, men det ger inte automatiskt viktig kunskap om sammanhang bakåt och i nuet.

Länsmuséerna finns i hela landet och skulle med rätt små medel kunna vara en stark kraft för att öka tryggheten och framtidstron bland barn och unga.

Många analyser visar på att Sverigedemokraterna främst attraherar unga utbildade män. Det finns goda exempel på muséer som framgångsrikt använt sig av pengar för det livslånga lärandet till att berätta om historien på ett annat sätt än det som Sverigedemokraterna gör. De som attraheras av enkla lösningar skulle kunna nås så att alla kan känna sin historia och uppleva det sammanhang som vi alla vill känna för att utvecklas och växa.

Därför föreslår jag:

18:1 att den socialdemokratiska politiken, inriktad på att vinna valet 2010 ska vara att satsa en miljard ytterligare på kulturen.

Everth Gustavsson

Umeå arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Partistyrelsens utlåtande över motionerna

15:5, 15:10, 19:1, 110:1, 110:2, 111:1, 111:2 (kulturellt yrkesverksamma)

Motion 15:5,10 (Stockholms arbetarekommun) yrkar att Socialdemokraterna ska verka för gynnsamma villkor för kulturarbetare vad gäller pensioner, skatter och a-kassa samt skapa sådana förutsättningar för utveckling, arbetsvillkor och ersättning, att konstnärerna kan leva på sitt konstnärliga arbete samt att Socialdemokraterna ska skapa ett nationellt program för att stimulera och utveckla de kreativa näringarna. Motion 19:1 (Malmö arbetarekommun) yrkar att Socialdemokraterna aktivt arbetar för att festivaler och andra musikarrangemang som finansieras med offentliga medel boka minst 40 procent, med sikte på 50 procent musiker som är kvinnor. Motion 110:1–2 (Malmö arbetarekommun) yrkar att staten genom breda utbildningssatsningar ger aktörer inom såväl offentlig som privat sektor bättre förutsättningar att förstärka den interkulturella kompetensen i organisationen, samt att stat, kommuner och myndigheter ska beakta den interkulturella kompetensen vid nyrekryteringar. Motion 111:1–2 (Linköpings arbetarekommun) yrkar att det införs ett motsvarande stöd för köp av konst och konsthantverk där konstkonsumenten betalar materialkostnaden och 50 procent av arbetskostnaden, där 50 procent av arbetskostnaden blir avdragsgill upp till samma tak som för ROT-avdragen, samt att motionen arbetas in i det kulturpolitiska program som partikongressen fattar beslut om.

Relationen mellan kultur och ekonomi diskuteras i dag intensivt och i olika sammanhang. Det talas om en växande ”upplevelseekonomi”.

Ekonomins kulturalisering och kulturen ekonomisering (båda sidor av samma mynt) – måste en framsynt kulturpolitik förhålla sig till. De är också bakgrunden till den idag livaktiga diskussionen om kulturföretagande och om kulturella och kreativa näringar.

Många västeuropeiska länder har alltså nationella strategier för utvecklingen av kulturella näringar eller motsvarande. Sverige har inte någon sådan. Däremot utvecklas strategier på regional och kommunal nivå. Flera regioner har identifierat kulturen som en viktig utvecklingsfaktor vad gäller den egna regionens attraktionskraft, företagslokaliseringar, turism och i slutändan strategiskt viktigt för att öka sysselsättningen och tillväxten. Från regionalt håll efterfrågas stöd på nationell nivå i detta arbete, i form av bland annat metodutveckling, analys och omvärldsbevakning.

Spridningen av kommersiell kultur berikar många, men riskerar att ytterligare tränga undan smalare uttrycksformer som inte kan konkurrera på samma ekonomiska villkor. Kulturpolitikens uppgift är att stimulera samhällets kulturliv så att det är levande, mångfacetterat, fritt, obundet och tillgängligt. Endast offentliga medel kan ge den långsiktighet och trygghet som kreativitet och kvalitet kräver.

EU-kommissionen har i flera studier och meddelanden påtalat att kultur och kreativa näringar är underskattade i strategier för att uppfylla Lissabon-agendan.

Att betrakta kulturlivet ur detta ekonomiska perspektiv, som en bransch eller en sektor, uttömmar inte kulturens värde, men visar på att kulturen också har en ekonomisk betydelse.

Att den kulturella ekonomin ur ett perspektiv emellertid har en ”unik karaktär” slås fast av Unesco i dess Allmänna förklaring om kulturell mångfald. Det gäller, hävdar denna deklaration, att erkänna: “den speciella karaktären hos kulturella varor och tjänster som bärare av identitet, värden och mening, vilket gör att de inte får behandlas som vilka handels- eller konsumentvaror som helst. Deklarationen är från 2001 och har ratificerats av Sverige.

En socialdemokratisk kulturpolitik syftar till att med bibehållen respekt för konstens integritet utveckla de kulturella näringarna. Till denna bransch hör bland annat filmen och dataspelsutvecklingen.

På allt fler områden och i allt fler branscher uppstår behov av konstnärligt utbildade medarbetare. Jobb- och företagsmöjligheter inom design, mode, nya medier, besöks- och upplevelsenäring, varumärkesutveckling, reklam och kommunikation växer. Det möjliggör jobb för den stora grupp unga människor som väljer olika kreativa utbildningsinriktningar. Här måste socialdemokratisk närings-, arbetsmarknads- och kulturpolitik mötas för att ta tillvara möjligheterna till jobb, tillväxt och attraktionskraft för Sverige som land. Vi vill investera i de kreativa näringarna.

Utan konstnärer finns det ingen konst. Därför är det av samhälleligt intresse att konstnärerna kan leva på och utveckla sitt yrke. Kulturarbetsmarknaden skiljer sig emellertid på flera sätt från arbetsmarknaden i övrigt. Politiken måste ta hänsyn till och förstå dess specifika villkor. En socialdemokratisk kulturpolitik vill göra det enklare för kulturarbetarna att leva på sitt arbete. Det är därför viktigt att de kulturellt yrkesverksamma ställning stärks.

Villkoren för de professionella konstnärliga utövarna måste förbättras. Den försämrade a-kassan slår hårt mot skådespelare, musiker, dansare och filmarbetare. Precis som andra yrkesgrupper måste kulturens verksamma ha försörjningstrygghet vid arbetslöshet. För oss är det självklart att ett utvecklande arbetsliv med möjligheter till återkommande kompetensutveckling också måste gälla på kulturarbetsmarknaden. Det ska finnas goda möjligheter till fördjupning på forskningsnivå på våra konstnärliga högskolor och möjligheterna till kompetensutveckling och fortbildning behöver förbättras också för kulturens verksamma.

Vi vill investera i fler heltidsverksamma professionella kulturella utövare som kan leva på sin verksamhet. Det är omöjligt att sörja för tillgång och utveckling av en kultur av hög kvalitet i landet om inte en stark arbetslöshetsförsäkring, en arbetslinje med både rätt och plikt, och möjligheten att leva på sin lön också gäller kulturens högtbildade professionella.

Utan professionella kulturutövare som kan väcka intresse för konsten och de insikter den kan förmedla, och som kan väcka drömmar om eget skapande, så riskerar också amatörkulturen och publiktillströmningen att till sist förtvina. En socialdemokratisk folkbildnings- och kulturpolitik syftar till att med bibehållen respekt för konstens integritet utveckla de kulturella näringarna. Dessa ställningstaganden ska självklart finnas med i den kultur- och mediepolitiska valplattform som partiet avser ta fram inför valet 2010.

Jämställdheten mellan män och kvinnor på kulturarbetsmarknaden är en viktig fråga. Det finns många vägar som bör prövas för att stärka kvinnors ställning inom kulturens olika branscher. Partistyrelsen har dock inte uppfattningen att man

ska detaljreglera villkoren för offentliga medel, sådana system tenderar lätt att bli stelbenta och byråkratiska. Det är dock viktigt att bidragsgivande myndigheter i olika avseenden uppmärksammar jämställdhetsaspekten, en väg kan vara att vid redovisning av använda medel begära statistik avseende kön.

Interkulturell kompetens är något som alltmer diskuteras och efterfrågas på arbetsmarknaden. Särskilt offentliga arbetsgivare börjar alltmer inse värdet av att ha anställda med olika kulturell och etnisk bakgrund. Socialdemokraterna tog under förra mandatperioden initiativ till att genomföra ett "Mångkulturår", 2006. I programförklaringen stod att läsa: "Mångkulturåret 2006 vill verka för en långsiktig och varaktig förändring och utveckling av det svenska kulturlivet i riktning mot en ökad etnisk och kulturell mångfald." Vi ska dock erkänna att vi har långt kvar till målet. Likaså har vi anledning att vara självkritiska när det gäller vårt eget parti och våra förtroendevalda. Kunskapen om andra kulturer än den svenska och insikten om värdet av dessa kunskaper kan förbättras. Detta är något som vi som parti kontinuerligt bör arbeta med. Partistyrelsens uppfattning är dock att arbetet med förståelsen av värdet av interkulturell kompetens är ett pågående arbete inom företag, myndigheter och vårt eget parti.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att avslå motion I9:1,

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet I5:5, I5:10, I10:1, I10:2, I11:1, I11:2.

Motion I9 Malmö arbetarekommun

Jämlika karriärvägar för män och kvinnor inom musikbranschen

Socialdemokratin bygger på en jämlikhetssträvande politik. Vi har från början arbetat hårt för att minska klyftorna mellan rika och fattiga. På samma sätt arbetar vi mot alla typer av diskriminering. Att bekämpandet av orättvisor är kärnan i vår politik framgår inte minst i det pågående rådslagsarbetet där socialdemokrater från hela landet deltar i att arbeta fram argumentationer för satsningar mot olika typer av missförhållanden. Även frågan om jämställdhet syns i detta arbete. I mars 2009 offentliggörs en jämställdhetsrapport som tar grund i de politiska målsättningar som lyfts fram i välfärdsrådslaget.

På otaliga områden kan vi Socialdemokrater känna oss stolta men inte nöjda – jämställdhetspolitiken är onekligen ett sådant område. Vi har dock en fortsatt möjlighet att föreslå olika politiska styrmedel för att komma närmare vår vision om ett jämställt samhälle.

Kvinnor är underrepresenterade i de flesta former av populärkultur. Musikbranschen är ett exempel på att kvinnor får stå tillbaka till förmån för män. Fler män än kvinnor får skivkontrakt från större bolag. Fler män än kvinnor arbetar i branschen, och en försvinnande liten andel kvinnor bokas till scener runt om i landet. De politiska strävandena för denna bransch är dessvärre också försvinnande små. Frågan är hur vi politiskt kan arbeta för att bryta diskrimineringen i musikbranschen. Vi kan inte tvinga skivbolag att kontraktera fler kvinnor. Att subventionera kvinnors musik är heller inte det en bra metod. Däremot kan vi som politiker arbeta för en förbättrad könsfördelning på de svenska konsertscenerna.

År 2006 var 11 av totalt 146 akter på Hultsfredsfestivalen kvinnor. Det motsvarar 7,6 procent. Den alldeles urusla könsfördelningen på en av Sveriges mest berömda och välbesökta festivaler talar för att det inte är fråga om folkfest, utan om en musikorgie för män. År 2008 hade dessa siffror förbättrats betydligt. Men fortfarande är representationen

skrämmande skev. Bara 22 procent, eller en femtedel, av artisterna på Hultsfredsfestivalen var kvinnor. Det motsvarar 21 akter. På Emmabodafestivalen år 2007 var 30 procent av bokade akter kvinnor. Så här ser mönstret ut i hela landet, och få festivaler gör verklighet av sina eventuella jämställdhetssträvanden.

De få bokningarna av kvinnor till konserter och festivaler är ett uttryck för samma uteslutningsmekanismer som i alla tider har gjort att kvinnor inte har haft tillträde till olika sektorer, utbildningar och ämbeten. Precis som när det gäller underrepresentationen i företagsledning eller inom olika yrkessektorer, så är kvinnor underrepresenterade i musikbranschen. Skapandet av populärmusik är traditionellt en manlig företeelse. Normen utgörs av att musikern är en man. Kvinnor får i bästa fall kallas för en kvinnlig musiker men förpassas huvudsakligen till att vara fans och konsumenter av musik. I de få fall där kvinnor musicerar kommersiell populärmusik är det främst som sångerskor och sällan som instrumentalister eller låtskrivare. Det finns inga biologiska förklaringar till detta – det är helt och hållet en social konstruktion.

Eftersom vårt parti arbetar mot könsdiskriminering måste vi naturligtvis åtgärda dessa skevheter genom att kräva en jämn könsfördelning i bokningar av akter på festivaler som finansieras med offentliga medel.

Det finns olika förklaringar till varför kvinnor som är musiker inte bokas i större utsträckning. För det första hävdas ibland att det inte finns musiker som är kvinnor. Det är idag en myt. Det finns massor av kvinnor som arbetar som musiker. Däremot finns det inte lika många kända kvinnor som män inom den kommersiella musikbranschen – eftersom kvinnor inte bokas och kommer ut på scenerna. För det andra kan man ibland höra att kvalitet måste gå före kvantitet. Det är också rent dravel. En kvalitetskontroll av musik är alltid subjektiv och godtycklig. Frågan är vem som bestämmer vad som är bra och vad som är dåligt. Kommersiella band som bokas ofta, som har ett stort medialt utrymme, och som stötts upp av stora skivbolag är så klart inte nödvändigtvis bättre än mer okända musiker.

Festivaler har makt att göra okända namn mer kända, men de har inte råd att boka så många artister som inte är tillräckligt kända för att dra publik. Här kan politiska mål och medel ge resultat. Vi bör absolut inte finansiera fortsatt diskriminering av musiker, utan istället premiera festivaler och arrangörer som satsar på jämställdhet. Anslag och bidrag som fördelas till olika arrangörer måste villkoras med mål om en jämnare könsfördelning. Dessutom måste en noggrannare uppföljning göras av huruvida resultat har uppnåtts.

Det är fullt möjligt att göra festivaler som har en jämn representation av kvinnor och män på scen. Stapelfestivalen i Malmö är en mindre festival med små ekonomiska medel. Ändå lyckades de det första året 2007 boka 40 procent kvinnor och 60 procent män. Året därpå, år 2008, uppnådde festivalledningen en bokningsstatistik om 50 procent kvinnor och 50 procent män. Bokarna på Stapelfestivalen har aktivt letat efter bra musiker som är både män och kvinnor inom olika genrer – ett arbetssätt som har gett resultat.

Vi kräver:

I9:1 att Socialdemokraterna aktivt arbetar för att festivaler och andra musikarrangemang som finansieras med offentliga medel bokar minst 40 procent, med sikte på 50 procent musiker som är kvinnor.

Victoria Ahlberg, Malmö Socialdemokratiska Förening, Anna Andersson, S-kvinnoklubben Avantgarde Skåne

Malmö arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion I10

Malmö arbetarekommun

Om interkulturell kompetens

Samhället förändras. Varje år kommer många människor till Sverige från andra länder och tar med sig sitt språk och sin egen kulturella identitet. Dessa människor är i behov av god samhällsservice på samma sätt som människor som är födda i Sverige. För att tillgodose detta behov på ett bra sätt inom såväl offentlig som kommersiell service behövs personal med interkulturell kompetens. Samma behov har vi själva som parti om vi vill inkludera dessa människor i vårt samhällsprojekt. Interkulturell kompetens är inte främst kopplat till etnisk eller kulturell bakgrund, utan det handlar om kunskap och förståelse kring andra länders och regioners gemensamma kulturella nämnare. Denna kunskap är ofta en förutsättning för ett gott bemötande och en service av hög kvalitet.

Därför bör vi ta ett övergripande initiativ för att ge bättre förutsättningar att öka den interkulturella kompetensen både inom offentlig förvaltning och i den privata sektorn.

Vi föreslår:

- I10:1 att staten genom breda utbildningssatsningar ger aktörer inom såväl offentlig som privat sektor bättre förutsättningar att förstärka den interkulturella kompetensen i organisationen,
- I10:2 att stat, kommuner och myndigheter ska beakta den interkulturella kompetensen vid nyrekryteringar,
- I10:3 att behovet av interkulturell kompetens bättre ska beaktas vid rekrytering och utbildning av anställda och heltidspolitiker inom SAP.

Andreas Konstantinides Rosengårds socialdemokratiska förening
Malmö arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion I11

Linköpings arbetarekommun

Inför "Kultur-ROT"

Inför ett avdrag för köp av konst och konsthantverk, liknande det som finns för renovering, om- och tillbyggnader.

I en ekonomisk kris och djup lågkonjunktur drabbas kultur och konst hårt. Det är lätt att kultur och konstkonsumtion blir det första som stryks bort i en krympande ekonomi både för enskilda och organisationer.

Den nu aktuella kulturutredningen har helt missat konstnärernas situation. De flesta konstnärer har en lång högskoleutbildning, låga och osäkra inkomster. Konstnärerna drabbas av de förändrade villkoren för arbetslöshetskassan. Möjligheterna till ersättning mellan olika projekt är försämrade. I möten med konstnärer vittnar de ofta om ekonomiska villkor som få andra skulle kunna tänka sig att leva på.

Många kulturens konsumenter är kvinnor. Kvinnor besöker ortens gallerier och utställningar år efter år utan att känna att de har råd att köpa. Många vill förverkliga en dröm om ett verkligt konstverk, äkta och personligt. Det kan handla om köp av färdiga verk eller om att beställa det riktigt personliga.

Renovering av hus är ofta affärer mellan män, både som beställare och nyttjare och som producenter och entreprenörer. Avdrag har i byggsektorn använts ofta och anses

nästän som ett självklart instrument i kristider. Ett motsvarande stöd för konst skulle ofta bli affärer mellan kvinnor.

ROT avdraget riktat till byggsektorn handlar väldigt mycket om att värna och behålla den befintliga produktionsorganisationen, att låta det som finns i dag övervintra. Ett ”KulturROT” kan vara en injektion för en konstnär att mera utveckla sig som entreprenör och företagare. Ett sätt att stödja utvecklingen av verksamhet som är verkligt lokal och som tillför mervärden som företeelse.

Vi vill därför:

I11:1 att det införs ett motsvarande stöd för köp av konst och konsthantverk där konsumenten betalar materialkostnaden och 50 procent av arbetskostnaden, där 50 procent av arbetskostnaden blir avdragsgill upp till samma tak som för ROT-avdragen,

I11:2 att motionen arbetas in i det kulturpolitiska program som partikongressen fattar beslut om.

Valla socialdemokratiska förening

Linköpings arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Partistyrelsens utlåtande över motionerna

I5:4, I7:4, I12:1, I13:1, I14:1, I15:1 (kultur för barn och unga)

Motion I12:1 (Skurups arbetarekommun) yrkar att Socialdemokratiska partiet verkar för en seriös behandling och förverkligande av de förslag som Aktionsgruppen för barnkultur lämnade i ”SOU 2006:45 Tänka framåt, men göra nu – så stärker vi barnkulturen” snarast genomförs. Motion I13:1 (Karlstad arbetarekommun) yrkar att den socialdemokratiska jobbpolitiken inför valet 2010 innehåller en stor satsning på kultursektorn och på en kulturskola som ger alla barn chans att delta. Motion I5:4 (Stockholms arbetarekommun) yrkar att Socialdemokraterna ska genomdriva en nationell satsning på barn- och ungdomskultur samt bedriva en politik som bygger på att offentligt stöd till kulturaktiviteter i skolan villkoras så att skolan ska avsätta egna medel för dessa insatser. Motion I14:1 (Lomma arbetarekommun) yrkar att Socialdemokratiska partiet verkar för en seriös behandling och förverkligande av de förslag som Aktionsgruppen för barnkultur lämnade i ”SOU 2006:45 Tänka framåt, men göra nu – så stärker vi barnkulturen” snarast genomförs. Motion I15:1 (enskild, Malmö arbetarekommun) yrkar att Socialdemokratiska partiet verkar för en seriös behandling och förverkligande av de förslag som Aktionsgruppen för barnkultur lämnade i ”SOU 2006:45 Tänka framåt, men göra nu – så stärker vi barnkulturen” snarast genomförs. Motion I7:4 (Nyköpings arbetarekommun) yrkar att partiet verkar för låga avgifter, alternativt avgiftsfri undervisning i kommunala musikskolor.

Barnens tillgång till kultur är en avgörande fråga. Det handlar om nya generationer engagerade medborgare i vår demokrati, om nya generationer professionella och deras publik. Självklart ska alla barn ha rätt till kulturella upplevelser och eget skapande. Det kräver FN:s barnkonvention och det måste vara en självklarhet för ett rikt land som Sverige att leva upp till det.

I socialdemokratisk kulturpolitik har barn och unga alltid stått i fokus. Dels har vi betonat betydelsen av att kulturen finns i den vanliga skolan, både i grund- och gymnasieskolan, dels värdet i att delta i kultur- och musikskolans verksamhet och

få möjlighet till kulturupplevelser på fritiden. En idé som vi gärna vill utveckla är ett system med maxtaxa i kultur- och musikskolan, syftet är att möjliggöra för alla barn att gå i musik- och kulturskola. Formerna för hur ett sådant system skulle kunna fungera måste noggrant prövas och utredas och om man finner möjliga vägar beskrivas i den kultur- och mediepolitiska valplattformen inför valet 2010. En satsning på kultur- och musikskolan skulle dels ge alla barn en möjlighet, oavsett familjens inkomst att delta i musik- och kulturverksamhet samtidigt som det skulle öka arbetstillfällena för de kulturellt yrkesverksamma.

Partistyrelsen vill dock när det gäller den andra delen av fjärde att-satsen i motion I5:4 göra följande kommentar: olika verksamheter, i detta fall skola och kultur ska inte ställas mot varandra, det är heller inte statens uppgift att detaljreglera verksamheter som kommunerna ansvarar för. Partistyrelsen delar inte motionärernas uppfattning om att offentligt stöd till kulturaktiviteter i skolan villkoras så att skolan ska avsätta egna medel för dessa insatser.

Särskilt viktigt är det att i skolan stödja barn och ungas skaparkraft. Den som sett barn leka vet vilken kreativ kraft som finns hos dem. Alltför ofta hämmar och hindrar skolmiljön barns skaparlust. Det är skolans uppgift att stödja, inte stävja, barns och ungas kreativa utveckling. En sådan utveckling har ett värde i sig. Dessutom är det så, vilket såväl forskning som erfarenhet visar, att barn och unga som vistas i estetiskt rika inlärningsmiljöer bättre förmår tillägna sig kunskap även på andra områden. Därför vill en socialdemokratisk kulturpolitik stärka konstens närvaro och de estetiska ämnenas ställning i grundskola och på gymnasium.

Den utredning som flera av motionärerna hänvisar till: "SOU 2006:45 Tänka framåt, men göra nu – så stärker vi barnkulturen" lämnades till kulturdepartementet i december 2005, och förslagen hann aldrig komma fram i någon proposition. Utredningen innehöll intressanta analyser och förslag och är ett utmärkt underlag för det framtida arbetet med att inom ramen för ett kulturpolitiskt program formulera oss vad gäller barn- och ungdomskultur. Redan innan utredningen lades i december 2005 presenterade partiordförande Göran Persson idén om ett Barnkulturår. I regeringsförklaringen 2005 deklarerades 2007 som Barnkulturår. Den borgerliga alliansen beslöt att ej genomföra Barnkulturåret.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet I5:4, I7:4, I12:1, I13:1, I14:1, I15:1.

Motion I12 Skurups arbetarekommun

Gör kulturen tillgänglig för alla barn och ungdomar

Dåvarande kulturminister Marita Ulvskog tillsatte 2004 en kommitté för att kartlägga och utreda barnkulturen i Sverige. Under 2006 presenterades slutrapporten SOU 2006:45 Tänka framåt, men göra nu – så stärker vi barnkulturen.

Kartläggningen visade att det pågår många bra verksamheter inom barnkulturområdet. Kulturinstitutioner, musik- och kulturskolor, skolor och förskolor, fria kulturutövare, amatörorganisationer, studieförbund, föreningar och många andra är viktiga aktörer för att säkerställa barns och ungdomars möjligheter att skapa och utöva kultur. Samtidigt visade kartläggningen att det finns stora skillnader i barns möjligheter att ta del av kulturen – alltför stora skillnader. Det kulturutbud som finns idag är inte tillgängligt för alla barn.

Geografiska avstånd, för liten kapacitet i verksamheter, brist på resurser och för dålig samordning mellan olika aktörer, samt familjernas ekonomiska situation är faktorer som spelar in. Bristande kunskaper om behoven hos olika målgrupper och hur man når ut har också betydelse.

Årets rapport från Rädda Barnen visar att skillnaderna inte har blivit mindre utan att problematiken som utredningen visar kvarstår. Barnombudsmannens (BO) undersökning ”Konst, hur man lever, och lite annat” föreslog att regeringen skulle genomföra en ekonomisk satsning på barnkulturområdet liknande den som gjorts genom ”Ett handslag med idrotten”. Man föreslog också att barns och ungas inflytande över verksamheter inom kulturområdet, på nationell, regional och lokal nivå måste stärkas.

Den nuvarande regeringens satsning på ”Skapande skola” för åk 7–9 tar inget helhetsgrepp utan är snarast ett slag i luften.

Vår bedömning är att det behövs kraftfulla insatser för att förverkliga de intentioner som finns i FN:s barnkonvention, läroplanerna, de kulturpolitiska målen och i andra styrdokument.

Vi tror på

- en ökad samordning mellan alla aktörer på barnkulturområdet,
- förbättrad uppföljning av de insatser som görs,
- fördjupade kunskaper genom ökade satsningar på forskning,
- en stor ekonomisk satsning för att stimulera utveckling inom området.

Vi hemställer därför att partikongressen beslutar:

I12:1 att socialdemokratiska partiet verkar för en seriös behandling och förverkligande av de förslag som Aktionsgruppen för barnkultur lämnade i ”SOU 2006:45 Tänka framåt, men göra nu – så stärker vi barnkulturen” snarast genomförs.

Maria Nyman Stjärnskog, Rydsgårds socialdemokratiska förening
Skurups arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion I13 Karlstads arbetarekommun

Satsning på kulturpolitiken

Den kulturella industrin är en av de snabbast växande sektorerna i världen. En EU-rapport från 2006 visade att denna sektor redan 2003 omsatte 654 miljarder euro vilket är mer än dubbelt så mycket som bilindustrin och lika mycket som den kemiskt-tekniska industrin i Europa. Kultursektorn växer dessutom snabbare än ekonomin i dess helhet. År 2004 sysselsattes 5,8 miljoner européer inom sektorn. Rapporten visade också att de geografiska områden som satsade på kultur dessutom växte snabbare än andra.

En förutsättning för denna kulturindustri är att det finns en grundläggande högkvalificerad kultur som verkar på sina egna villkor.

Denna EU-rapport och de studier som kommit sedan dess, visar att kultursektorn är den kanske viktigaste framtidsbranschen för sysselsättning och utveckling. Utifrån detta är det dags att börja betrakta kultursatsningar som investeringar istället för bidrag.

Vi har i Sverige fått flera goda exempel på denna typ av långsiktig framgångsrik investering. Den stora satsning på musikskolor runt om i landet där barn från tidig ålder frivilligt fick träna sig i musik, har gett resultat i sysselsättning och exportindustri. En period var musikexporten den tredje största svenska exporten. Videospelsbranschen har nu gått om musiken som en svensk exportsuccé. Även i dessa spel finns kvalificerad musik- och dramakunskap.

Det EU-rapporten från 2006 visar är främst att den svenska linjen med tydlig inriktning på kulturen som egenvärde, genererar, i sina kringeffekter, stora ekonomiska effekter. Utan ett starkt ”hjärta” av kvalificerad konst kan inte heller kringverksamheterna, som ger utveckling och jobb, komma till stånd.

Den svenska kulturpolitikens grund har därför visat sig vara framgångsrik.

Nu hotas grunderna i denna. Kulturskolorna lever en ojämn tillvaro. En del kommuner satsar stort och låter sina barn gå gratis. På andra håll sparar kommunerna in på verksamheten och tar mycket betalt. Det har lett till en klasssegregerad verksamhet. Just nu förbereds en borgerlig gymnasierreform som tar bort de estetiska ämnena, i en tid när allt pekar på att utveckling och tillväxt genereras från kulturen.

Den framsynta kulturpolitik Sverige har haft, har också inneburit att det finns många välutbildade konstnärer, skådespelare, dansare och musiker. Tyvärr finns det ont om arbetstillfällen för dessa.

En stor medveten politisk satsning på kulturen i skolan och på kulturskolan skulle innebära att många av dessa välutbildade konstnärer skulle få jobb.

En bred satsning på kultur i skolan och på kulturskolan skulle också innebära att Sverige skulle stå starkt rustat för att möta den globalt växande kulturindustrin och de krav detta ställer på nästa generation medborgare.

Vi föreslår därför:

I13:1 att den socialdemokratiska jobbpolitiken inför valet 2010 innehåller en stor satsning på kultursektorn och på en kulturskola som ger alla barn chans att delta,

I13:2 att ytterligare en miljard till kultursektorn som en investering i framtiden.

Kultur socialdemokratiska föreningen i Karlstad

Karlstads arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion I14

Lomma arbetarekommun

Gör kulturen tillgänglig för alla barn och ungdomar

Dåvarande kulturminister Marita Ulvskog tillsatte 2004 en kommitté för att kartlägga och utreda barnkulturen i Sverige. Under 2006 presenterades slutrapporten SOU 2006:45 Tänka framåt, men göra nu – så stärker vi barnkulturen.

Kartläggningen visade att det pågår många bra verksamheter inom barnkulturområdet. Kulturinstitutioner, musik- och kulturskolor, skolor och förskolor, fria kulturutövare, amatörorganisationer, föreningar och många andra är viktiga aktörer för att säkerställa barns och ungdomars möjligheter att skapa och utöva kultur. Samtidigt visade kartläggningen det finns stora skillnader i barns möjligheter att ta del av kulturen – alltför stora skillnader. Det kulturutbud som finns idag är inte tillgängligt för alla barn.

Geografiska avstånd, för liten kapacitet i verksamheter, brist på resurser och för dålig samordning mellan olika aktörer, samt familjernas ekonomiska situation är faktorer som spelar in. Bristande kunskaper om behoven hos olika målgrupper och hur man når ut har också betydelse.

Årets rapport från Rädda Barnen visar att skillnaderna inte har blivit mindre utan att problematiken som utredningen visar kvarstår. Barnombudsmannens (BO) undersökning ”Konst, hur man lever, och lite annat” föreslog att regeringen skulle genomföra en ekonomisk satsning på barnkulturområdet liknande den som gjorts genom ”Ett handslag med idrotten”. Man föreslog också att barns och ungas inflytande över verksamheter inom kulturområdet, på nationell, regional och lokal nivå måste stärkas.

Den nuvarande regeringens satsning på ”Skapande skola” för åk 7–9 tar inget helhetsgrepp utan är snarast ett slag i luften.

Vår bedömning är att det behövs kraftfulla insatser för att förverkliga de intentioner som finns i FN:s barnkonvention, läroplanerna, de kulturpolitiska målen och i andra styrdokument.

Vi tror på

- en ökad samordning mellan alla aktörer på barnkulturområdet,
- förbättrad uppföljning av de insatser som görs,
- fördjupade kunskaper genom ökade satsningar på forskning,
- en stor ekonomisk satsning för att stimulera utveckling inom området.

Vi hemställer därför att kongressen beslutar:

I14:1 att socialdemokratiska partiet verkar för en seriös behandling och förverkligande av de förslag som Aktionsgruppen för barnkultur lämnade i ”SOU 2006:45 Tänka framåt, men göra nu – så stärker vi barnkulturen” snarast genomförs.

Lomma arbetarekommun, Jarl Lander, ordförande och Karin Lyberg, vice ordförande
Lomma arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion I15

Malmö arbetarekommun – enskild

Göra kulturen tillgänglig för alla barn och ungdomar

Dåvarande kulturminister Marita Ulvskog tillsatte 2004 en kommitté för att kartlägga och utreda barnkulturen i Sverige. Under 2006 presenterades slutrapporten ”SOU 2006:45 Tänka framåt, men göra nu – så stärker vi barnkulturen”.

Kartläggningen visade att det pågår många bra verksamheter inom barnkulturområdet. Kulturinstitutioner, musik- och kulturskolor, skolor och förskolor, fria kulturutövare, amatörorganisationer, föreningar och många andra är viktiga aktörer för att säkerställa barns och ungdomars möjligheter att skapa och utöva kultur. Samtidigt visade kartläggningen att det finns stora skillnader i barns möjligheter att ta del av kulturen – alltför stora skillnader.

Det kulturutbud som finns idag är inte tillgängligt för alla barn.

Geografiska avstånd, för liten kapacitet i verksamheter, brist på resurser och för dålig samordning mellan olika aktörer, samt familjernas ekonomiska situation är faktorer som spelar in. Bristande kunskaper om behoven hos olika målgrupper och hur man når ut har också betydelse.

Årets rapport från Rädda Barnen visar att skillnaderna inte har blivit mindre utan att problematiken som utredningen visar kvarstår. Barnombudsmannens (BO) undersökning ”Konst, hur man lever, och lite annat” föreslog att regeringen skulle genomföra en ekonomisk satsning på barnkulturområdet liknande den som gjorts genom ”Ett handslag med idrotten”. Man föreslog också att barns och ungas inflytande över verksamheter inom kulturområdet, på nationell, regional och lokal nivå måste stärkas. Den nuvarande regeringens satsning på ”Skapande skola” för åk 7–9 tar inget helhetsgrepp utan är snarast ett slag i luften.

Vår bedömning är att det behövs kraftfulla insatser för att förverkliga de intentioner som finns i FN:s barnkonvention, läroplanerna, de kulturpolitiska målen och i andra styrdokument.

Vi tror på:

- en ökad samordning mellan alla aktörer på barnkulturområdet,
- förbättrad uppföljning av de insatser som görs,

- fördjupade kunskaper genom ökade satsningar på forskning,
- en stor ekonomisk satsning för att stimulera utveckling inom området.

Vi hemställer därför att kongressen beslutar:

I15:1 att socialdemokratiska partiet verkar för en seriös behandling och förverkligande av de förslag som Aktionsgruppen för barnkultur lämnade i ”SOU 2006:45 Tänka framåt, men göra nu – så stärker vi barnkulturen” snarast genomförs.

Carina Nilsson och Lotta Lundgren Kirseberg-Segevångs socialdemokratiska förening Malmö arbetarekommun beslöt att sända motionen som enskild till kongressen.

Partistyrelsens utlåtande över motionerna I5:8, I16:1, I17:1, I17:2, I18:1, I19:1 (folkbildning)

Motion I16:1 (Skurups arbetarekommun) yrkar att socialdemokratiska partiet verkar för att våra företrädare i Sveriges kommuner och landsting bör åläggas att aktivt bekämpa nedrustningen av folkbildningen. Motion I5:8 (Stockholms arbetarekommun) yrkar att Socialdemokraterna ska driva en framåsyftande folkbildningspolitik som tar avstamp i dagens mångfaldssamhälle. Motion I17:1–2 (Söderhamns arbetarekommun) yrkar att det i partiets valmanifest 2010 klart ska framgå vikten av en stabil och rejäl bidragsgivning till kulturens många aktörer på amatör och semiprofessionell nivå. Detta ska gälla på såväl kommunal, landsting/regional samt statlig nivå samt att det i partiets valmanifest 2010 klart ska framgå att det inte ska finnas mer regler och byråkrati än absolut nödvändigt i bidragsgivning till kulturens många aktörer. Detta ska gälla på såväl kommunal, landsting/regional samt statlig nivå. Motion I18:1 (Örebro arbetarekommun) yrkar att för att öka kognitivt funktionsnedsattas möjligheter till kulturskapande aktiviteter och för att stimulera och möjliggöra samarbeten med andra grupper, amatörer likaväl som professionella, anser vi att staten behöver finna former för att ge studieförbunden och andra kulturanordnare ökade resurser för att starta och driva verksamheter för denna grupp människor. Motion I19:1 (Hofors arbetarekommun) yrkar att Sveriges riksdag och Sveriges kommuner och landsting uppmanas att kämpa mot trenden att sänka eller ta bort anslagen till den fria och frivilliga folkbildningen och istället kämpa för att behålla och utveckla studieförbundens fria och frivilliga möjligheter till utbildning och bildning för alla.

Den moderna svenska demokratin skapades i hög grad av folkrörelserna. Utan denna bildningssträvan och samverkansförmåga hade den svenska vägen till demokrati sannolikt varit mer konfliktfylld. Längre utgjorde dessa alternativa bildningsvägar för de mindre bemedlade och bidrog till rörligheten i det svenska klassamhället. Idag lever denna tradition vidare i studieförbund och på folkhögskolor.

Den skandinaviska folkbildningstraditionen rymmer en verklig innovation: studiecirkeln. I studiecirkeln kommer människor frivilligt samman för att ägna sig åt gemensamt kunskapssökande. Det är en unikt egalitär form av kunskapstillägnelse. En stor del av kulturverksamheten i Sverige sker i dag fortfarande i studiecirkelform. Det är en verksamhet som har framtiden för sig. Genom folkbildningen kommer entusiastiska amatörer i kontakt med professionella kulturutövare.

Den svenska kulturpolitiken har genom sin historia, inte minst tack vare den starka betoningen av folkbildningen, lyckats förena det estetiskt avancerade med ett brett samhälleligt deltagande i kulturlivet. Därigenom har kulturlivets bredd och

spets hållits samman. Folkbildningen är därför även i framtiden en av hörnstenarna i en socialdemokratisk kulturpolitik.

Vi vill investera i folkbildningen. Det finns en risk idag att de höga kraven på formell utbildning och ständig kompetensutveckling tränger undan den bildning som rör den personliga utvecklingen vid sidan av yrkeslivet. Men den är avgörande för att inte klassklyftorna i samhället ska vidgas.

En stor och växande del av folkbildningsverksamheten utgörs av kulturverksamhet. Det sjungs i kör, spelas i rockband, det målas och studeras främmande språk. Folkbildningen är vital och utgör en kulturell mötesplats för många människor. Den ger människor möjligheter till eget skapande.

Folkbildningen rymmer i sig även strävan efter kunskap och egenförvärvad bildning. Den rymmer ett bredare och friare bildningsideal än vad ibland instrumentellt inriktade utbildningar kan göra. Tonvikten på kunskap och bildning skiljer folkbildningen från den kultursyn som ensidigt betonar upplevelser. Folkbildning handlar inte om att konsumera upplevelser utan syftar till ett lustfyllt men ändå allvarligt gemensamt kunskapssökande. Det är därför en central målsättning i socialdemokraternas kulturpolitik att tätare knyta folkbildningen till kulturpolitiken.

För oss socialdemokrater är det viktigt att alla människor oavsett kön, ålder eller funktionshinder ges möjlighet att delta i folkbildningen, folkrörelsernas, studieförbundens och de ideella föreningarnas verksamhet. Vi vet att detta är en grundsyn vi delar med dessa organisationer.

Självklart ser vi med oro på de nedskärningar som har skett och kan komma att ske inom folkbildningen. Vi vill uppmärksamma folkbildningen och amatörkulturen som en viktig del i vår kulturpolitik och anser att de tankar som motionärerna framför har en central plats i en kultur- och mediepolitisk plattform inför valet 2010.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla motionerna I5:8, I16:1, I19:1,

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet I17:1, I17:2, I18:1.

Motion I16 Skurups arbetarekommun

Folkbildningens framtid

Sverige står idag inför många stora utmaningar – inte minst ur ett demokratiskt perspektiv. Det blir allt svårare att tillsätta förtroendeuppdrag till styrelser och nämnder och det händer att organisationer lägger ner sin verksamhet på grund av svårigheter med att tillsätta styrelser. Det märks tydligt framförallt inom basorganisationerna på föreningsnivå. Många känner sig osäkra på hur man demokratiskt jobbar i föreningslivet – det saknas föreningskunskap. Studieförbunden har i sitt uppdrag att utbilda och bilda människor i demokratiska uppdrag.

Folkbildningen har även i uppdrag att främja och delge människor kulturupplevelser. På många mindre orter och i glesbygd är studieförbunden de enda kulturarrangörerna och utan dessa skulle inte heller den lokala amatörkulturen överleva. Lika viktig är den verksamhet som bedrivs tillsammans med äldre och som utgör en stor del av äldres sociala kontakter och aktiviteter, utan vilken såväl det psykiska som fysiska hälsotillståndet skulle försämrats betydligt. Studieförbunden kan även underlätta kommunansvarigas dialog med

medborgarna genom att bedriva såväl studiecirkel som kultur med koppling till samhällsfunktionerna. På senare år har folkbildningen haft stor betydelse inte minst genom att vara föregångare inom miljörelse och diskussionerna om miljö och miljöpåverkan.

Folkbildningen erbjuder alternativ för dem som inte klarar av den formaliserade studiegången inom grundskola/gymnasium/högskola/universitet genom att ge möjligheter till vidareutbildning i egen takt och på egna villkor. Inom folkbildningen kan även de av våra ”nya” svenskar som har en bristfällig skolunderbyggnad med sig i bagaget, förkovra sig i svenska språket och kunskaperna om det svenska samhället, de kan också förbättra sina kunskaper inom andra områden och därigenom bli behöriga att söka till universitet och högskola samt till yrkesutbildningar. Folkbildningen är en möjlig väg till integration för alla dessa som idag har svårt att etablera sig i samhället och bli fullvärdiga medborgare.

Tyvärr ser vi idag hur kommuner och landsting ofta sänker nivåerna eller till och med helt tar bort anslagen till studieförbunden. Detta är något vi omöjligt kan acceptera, inte minst eftersom det är samhällsekonomiskt kontraproduktivt. Vi vet att en satsad krona ger tre tillbaka. Oron över hur kommuner och landsting sänker eller helt tar bort bidragen till studieförbunden borde i mycket hög grad delas av det Socialdemokratiska arbetarepartiet!

Folkbildningens idé bygger på att människor fritt ska ges möjlighet att söka kunskap och mod för att lära sig mer. Då kan människor få makt att ta ansvar för sin egen vardag och bli delaktiga i samhällsutvecklingen. Folkbildning kan förändra genom demokratiska processer som bygger på egna upplevelser och egna förutsättningar.

Det går att påverka framtiden – en annan värld är möjlig!

Jag yrkar att partikongressen beslutar:

I16:1 att socialdemokratiska partiet verkar för att våra företrädare i Sveriges kommuner och landsting bör åläggas att aktivt bekämpa nedrustningen av folkbildningen.

Maria Nyman Stjärnskog, Rydsgårds Socialdemokratiska förening
Skurups arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion I17

Söderhamns arbetarekommun

Bättre och friare bidrag till amatörkulturens många aktörer

I framtida offentlig bidragsgivning måste vi prioritera den ”deltagande kulturen”. Med det menar vi alla amatörer och semiprofessionella människor som är aktiv i olika kulturella aktiviteter/uttrycksformer. Föreningar, organisationer, studieförbund med flera som är anordnare av dessa verksamheter har under de senaste 15 åren fått kännas vid stora bidragsminskningar. På lång sikt utarmar detta samhället i allmänhet och kulturen i synnerhet. Vi menar att socialdemokraterna måste stå för en stabil och rejäl bidragsgivning till den kulturella infrastrukturen bland de många människorna. Vi ser detta inte som en motsats till professionell kultur utan snarare som förutsättning för att också den professionella kulturen ska vara vital och intressant i framtiden.

Vi måste även problematisera sponsrings- och bidragsdebatten i partiet. Vi är rädda för att privata sponsorer ska styra kulturen för mycket men det finns också en klar tendens idag att stat, landsting/regioner och kommuner i sin bidragsgivning till kultur och folkbildning också blivit för mycket styrande med regler och byråkrati de senaste åren. Vi måste börja bemyndiga och lita på våra kultur- och bildningsaktörer igen! När en bidragsgivare, privat eller offentlig, blir för styrande med tex reglementen och byråkrati minskas den fria kreativa kraften. Visst måste någon form av regler och byråkrati finnas

men tendensen tycker vi är klar det senaste dryga decenniet – det blir bara mer och mer.

Vi vill se denna motion som ett inlägg i en viktig diskussion om kulturaktörernas villkor och möjligheter i framtiden.

Vi föreslår därför partikongressen

I17:1 att det i partiets valmanifest 2010 klart ska framgå vikten av en stabil och rejäl bidragsgivning till kulturens många aktörer på amatör och semiprofessionell nivå.

Detta ska gälla på såväl kommunal, landsting/regional samt statlig nivå,

I17:2 att det i partiets valmanifest 2010 klart ska framgå att det inte ska finnas mer regler och byråkrati än absolut nödvändigt i bidragsgivning till kulturens många aktörer. Detta ska gälla på såväl kommunal, landsting/regional samt statlig nivå

John Staffas, Margareta Myrman, Hans-Olof Olsson, Lillemor Svensson,

Sven-Olof Larsson och Xenia Hildén

Söderhamns arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion I18

Örebro arbetarekommun

Alla har rätt till livslångt lärande

Till de nationella kulturpolitiska målen antagna 1974 hör att ”verka för att alla får möjlighet till delaktighet i kulturlivet och till kulturupplevelser samt till eget skapande” och ”Kulturpolitiken ska verka för alla människors möjlighet och lust att vara en del av kulturlivet, att uppleva kultur och ägna sig åt eget skapande.”

De hinder som gör att många människor och grupper fortfarande står främmande för kulturlivet måste brytas ned.

I takt med att nya metoder utvecklas för att diagnostisera funktionsnedsättningar blir också fler funktionsnedsättningar kända. Relativt nya diagnoser är till exempel Aspergers syndrom och ADHD. Vi kan konstatera att den här gruppen människor är underrepresenterade i kultur- och föreningslivet och vi anser därför att stödet för dessa personers eget kulturutövande behöver förstärkas och utvecklas.

Kulturanordnare är få till antalet vilket leder till ett begränsat utbud av kulturarrangemang och kulturskapande verksamheter för denna grupp.

En stimulerande fritid och en ökad social samvaro ökar psykisk och fysisk hälsa och ett ökat deltagande i kulturlivet och i föreningslivet skulle innebära inte bara ökad livskvalitet för den enskilda personen utan också för familjen och närstående.

Folkbildningen betyder i dagsläget mycket för funktionsnedsattas möjlighet att ta del av kultur- och föreningslivet och staten ger redan förstärkningsbidrag för att möjliggöra verksamheter men eftersom gruppen kognitivt funktionsnedsatta har många olika behov beroende på graden av utvecklingsstörning, så kräver verksamheterna många gånger ännu större resurser för att kunna möta de varierade behov som finns.

Det blir självklart svårt för studieförbund och andra kulturanordnare att på lång sikt och i någon större omfattning driva verksamheter som i själva verket kostar dem mer än motsvarande intäkter.

I18:1 att för att öka kognitivt funktionsnedsattas möjligheter till kulturskapande aktiviteter och för att stimulera och möjliggöra samarbeten med andra grupper, amatörer likaväl som professionella, anser vi att staten behöver finna former för

att ge studieförbunden och andra kulturanordnare ökade resurser för att starta och driva verksamheter för denna grupp människor.

KSF – Kulturintresserades socialdemokratiska förening i Örebro
Örebro arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion I19 Hofors arbetarekommun

Folkbildningens utmaning

Sverige står idag inför många stora utmaningar – inte minst ur det demokratiska perspektivet. Det blir allt svårare att tillsätta förtroendeuppdrag till styrelser och nämnder. Det händer att organisationer lägger ner sin verksamhet på grund av svårigheterna att tillsätta styrelser. Vi ser det först och främst inom basorganisationerna på föreningsnivå. Många personer känner idag sig osäkra på hur man demokratiskt jobbar i föreningslivet – det saknas föreningskunskap. Studieförbunden har i sitt uppdrag att utbilda och bilda människor i demokratiska uppdrag

Folkbildningen bär ett stort kulturellt ansvar att främja och själv delta samt delge människor ett kulturutbud inom såväl den etablerade kulturen som amatörismen. I dessa fotspår följer även all den verksamhet som bedrivs tillsammans med äldre och som utgör en stor del av deras sociala värld och hälsa. Studieförbunden kan även underlätta kommunernas ekonomiska situationer genom att bedriva såväl studiecirklar som kultur inom många av kommunernas arbetsområden

Folkbildningens idé är att om människor fritt kan söka kunskap ger dem mod att lära sig mer. Då kan människor få makt och ta sitt ansvar för sin egen vardag och för hela samhället. Folkbildning kan förändra genom demokrati, detta visar historien. Det går att påverka framtiden och att en annan värld är möjlig.

Tyvärr ser vi idag i Sverige hur kommuner och landsting ofta sänker nivåerna på anslagen framförallt till studieförbunden. Detta är omöjligt att acceptera. En fungerande folkbildning i hela landet – baserad på ett starkt statligt stöd behövs även fortsättningsvis.

Jag yrkar:

I19:1 att Sveriges riksdag och Sveriges kommuner och landsting uppmanas att kämpa mot trenden att sänka eller ta bort anslagen till den fria och frivilliga folkbildningen och istället kämpa för att behålla och utveckla studieförbundens fria och frivilliga möjligheter till utbildning och bildning för alla.

Måns Gustafsson

Hofors arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Partistyrelsens utlåtande över motionerna

I5:3, I7:3, I20:1, I21:1 (muséer)

Motion I20:1 (Skövde arbetarekommun) yrkar att partistyrelsen verkar för ett återinförande av fri entré till alla statliga museum. Motion I5:3 (Stockholms arbetarekommun) yrkar att Socialdemokraterna återinför fri entré på alla statliga museer och verkar för att detta också ska gälla kommunala museer samt verka för sänkta biljettpriser på scenkonstinstitutionerna. Motion I21:1 (Stockholms arbetarekommun) yrkar att Stockholms arbetarekommun verkar för att ett arbetarrörelsens museum inrättas i Stockholm. Motion I7:3 (Nyköpings arbetarekommun) yrkar att partiet verkar för att införa fri entré på alla statliga museer, läns museer och kommunala museer.

Socialdemokraternas fri-entré-reform på de statliga museerna blev en enorm succé med brant stigande besöksiffror. Tyvärr återinförde den borgerliga alliansen entré vilket gjorde att besöksiffrorna sjönk lika hastigt som de tidigare stigit. Vi Socialdemokrater vill ta vara på det stora publikintresse som finns. Partistyrelsens uppfattning är att fri entré bör återinföras och partiet bör sträva efter att i möjligaste mån också sprida fri entréreformen regionalt.

Men debatten om våra nationalscener och museer får inte fastna i frågan om hur och vilka hus som ska användas. Det viktiga är att öppna upp och utveckla verksamheten så att museer och institutioner kan locka och väcka intresse i framtiden.

Partistyrelsen är dock tveksam till andra delen av yrkandet i motion I5:3 (verka för sänkta biljettpriser på scenkonstinstitutionerna). Partistyrelsen bedömer inte att det är realistiskt att de offentliga musik- och teaterinstitutionerna generellt skulle ha möjlighet att sänka biljettpriserna. Däremot anser partistyrelsen att det är glädjande att många institutioner prövar olika vägar att nå nya grupper, genom kampanjer riktade till speciella målgrupper, som till exempel Moment 23 som Sveriges Radio infört för sina konserter i Berwaldhallen, där ungdomar upp till 23 år erbjuds fribiljetter.

Frågan om att skapa ett arbetarrörelsens museum i Stockholm är en viktig fråga. Stockholms stads partidistrikt stödjer tanken men har insett svårigheterna att hitta en finansiering. Partistyrelsen anser att frågan är av stor vikt, men menar också att det inte är alldeles givet att museet ska ligga i Stockholm, det är fråga som kan och bör diskuteras. Att idag ta initiativ för att tillskapa ett arbetarrörelsens museum bedömer dock partistyrelsen som orealistiskt av ekonomiska skäl.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla motionerna I7:3, I20:1,

att avslå motion I21:1,

att anse följande motion besvarade med hänvisning till utlåtandet I5:3.

Motion I20

Skövde arbetarekommun

Återinför fri entré på våra statliga muséer

Under förra mandatperioden införde vi Socialdemokrater fri entré på alla statliga museer. Genomslaget blev enormt och samhällsgrupper som tidigare inte gått på museum började nu ta del av vårt svenska kulturarv.

Nästan det första den borgerliga alliansen gjorde var att ta bort detta. Sen dess har besökarna på de statliga museerna minskat med 50 procent.

När sossarna genomförde reformen med fri entré ökade antalet besökare med 159 procent till 2,9 miljoner. Sådana som i vanliga fall inte brukar gå på museum, människor med lägre utbildning började spontant gå på museum. Museerna blev samlingspunkter i samhället. Dit barnfamiljer kunde gå en regning dag, eller dit ungdomar kunde dra för att hänga och göra läxor. Alla var lika välkomna oberoende av plånbokens tjocklek. Många svenskars attityd och intresse för historia och kultur förändrades under detta år.

I djupaste mening är det en demokratifråga, det handlar om att alla, oavsett klasstillhörighet, ska få tillgång till kulturarvet. Kostar det pengar är risken att bara de specialintresserade kommer hit.

Därför yrkar vi

I20:1 att partistyrelsen verkar för ett återinförande av fri entré till alla statliga museum.

SSU Skövde

Skövde arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion I21 Stockholms arbetarekommun

Skapa ett arbetarrörelsens museum

I Sverige finns det drygt trettio statliga muséer. Där finns allt från Moderna muséet med sina världsberömda samlingar av modern kost till Hallwylska muséets konserverande av förra sekelskiftets överklassliv. Utöver det finns det mängder av kommunala och privata muséer med diverse inriktningar. Men det finns inget museum som har som huvudsyfte att skildra arbetarrörelsen. Det kan tyckas lite konstigt att en rörelse som präglat det svenska samhället så mycket som arbetarrörelsen inte finns företrädd i floran av muéer i Sverige. Visserligen finns ett arbetets museum i Norrköping sedan några år sedan. Men inget museum som fokuserar på arbetarrörelsen.

Under arbetarrörelsens över hundraåriga historia har vi samlat på oss konstskatter av olika slag. Vi har fanor från fackliga och politiska organisationer. Vackra handmålade och broderade fanor från slutet av 1800-talet som numera är undanstoppade i förråd. Vi har vackra tavlor och skulpturer som prytt Folkets hus och expeditioner. Men som gömmts undan när Folkets hus blir konferenscentra, för att inte stöta sig med konferensbesökarna som tydligen är av en särskilt känslig art. Vi har en musikskatt som tynar bort när den tystnar. Vi har en levande litteraturtradition som ständigt förnyar sig, men som också måste ses just som en sammanhållen tradition för att behålla sin styrka. Vi har organisationer som varit med om att skapa vårt samhälle, men vars historia riskerar att gå förlorad när organisationerna existerar i nuet. Allt det här och mer är vår gemensamma historia och vårt gemensamma arv. Ett arv som riskerar att skingras för vinden om ingenting görs.

Därför föreslår vi att ett arbetarrörelsens museum etableras i Stockholm i anslutning till Arbetarrörelsens arkiv och bibliotek vid Norra bantorget. En intressant placering av ett sådant museum skulle kunna vara i Norra Latin. Fastigheten ägs ju redan idag av arbetarrörelsen och om man kan kombinera ett museum med den konferens- och festverksamhet som idag äger rum i lokalerna skulle det kunna bli en levande och spännande miljö. Ett sådant museum skulle vara en viktig pusselbit i att förstå vårt samhälle, hur det var, hur det utvecklats, och varför det är som det ser ut som det gör. Och kanske till och med hur det ska utvecklas.

Man kan absolut invända mot ett sådant museum. Man kan göra det genom från en borgerlig position, att statens pengar inte ska användas till ett socialistiskt ideologiprojekt. En sådan invändning kan man väl från arbetarrörelsehåll ta lätt på för att vi vet att statliga pengar används för att upprätthålla en borgerlig kultursyn. Men man kan invända mot en sådan idé även med avstamp i våra egna värderingar. Dels är det en tillgänglighetsfråga, det kulturarv som arbetarrörelsen runt om i landet byggt upp under över ett sekel ska inte centreras till en plats i Stockholm. Och dels handlar det om vad man kan kalla en självbildsfråga, ska verkligen en rörelse som vill se sig själv som levande visas upp på museum? Dessa två invändningar är värdefulla. Men som verkligheten ser ut idag är det knappast ett alternativ. Folkets hus har lagts ner och fackföreningsavdelningar har slagits samman. Det finns allt färre platser där kulturarvet permanent kan visas upp. Det är verkligheten. Den här motionen är kanske en motion om att upprätta ett arriärgarde, men även ett arriärgarde har en roll att spela i kampen.

Jag föreslår därför:

I21:1 att Stockholms arbetarekommun verkar för att ett arbetarrörelsens museum inrättas i Stockholm.

Fredrik Jansson

Stockholms arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Partistyrelsens utlåtande över motionerna

I22:1, I22:2, I23:1, I23:2, I24:1 (språk)

Motion I22:1–2 (Uppsala arbetarekommun) yrkar att det utreds om en andra upplaga av Nationalencyklopedin kan utges och att en uppskattning av kostnaden för detta görs samt att partikongressen uttrycker sitt stöd för att en andra upplaga av Nationalencyklopedin ges ut. Motion I23:1–2 (enskild, Uppsala arbetarekommun) yrkar att Institutet för språk och folkminnen och dess enhet Språkrådet får i uppdrag att identifiera olika språk som kan komma ifråga för nyutgivning av ordböcker till svenska och att statliga medel kan ställas till förfogande för stöd i de fall då kommersiell utgivning inte är möjlig samt att vår förhoppning är att svenska språket ska kunna vara ett av världens mest översatta språk. På detta sätt underlättas tillvaron för nya svenskar samtidigt som svenska språkets ställning stärks såväl i vårt eget land som internationellt. Motion I24:1 (Sundsvalls arbetarekommun) yrkar att vi måste stärka vårt modersmål.

Nationalencyklopedin finns både i tryckt form och digitalt, vissa delar av NE:s material är dessutom fritt tillgängligt digitalt utan kostnad. NE är en fantastisk källa till kunskap, men den är inte den enda. Det finns idag många sätt att söka kunskap via Internet, och till exempel via kollektivt uppbyggda kunskapsbanker som Wikipedia. Partistyrelsen menar att det måste vara upp till NE att göra bedömningen ifall det är motiverat att ge ut en ny tryckt upplaga av encyklopedin, särskilt som den digitala versionen man kan prenumerera på ständigt hålls uppdaterad.

När det gäller ordböcker till/från svenska har Språkrådet redan idag ett uppdrag som delvis sammanfaller med det motion I23:1–2 talar om. Stöd till översättning av litteratur kan sökas av förlag hos Kulturrådet, en ordning vi anser ska bibehållas.

Socialdemokraterna lade våren 2009 en motion till riksdagen (2008/09:s25002) med anledning av prop. 2008/09:153 Språk för alla – förslag till språklag. I den utvecklar vi våra tankar om stärkandet av svenska språket.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet I22:1, I22:2, I23:1, I23:2, I24:1.

Motion I22

Uppsala arbetarekommun

En andra upplaga av Nationalencyklopedin

Utgivningen av Nationalencyklopedin var en milstolpe i svensk kulturpolitik. Det är nu 20 år sedan det första bandet utkom. Mycket har hänt sedan dess.

Ett språkområde bör ha en egen encyklopedi. Denna måste omarbetas för att bevara aktualitet och relevans. Det tyska språkområdets Brockhaus konversationslexikon, det franska språkområdets Larousse och engelskans Encyclopedia Britannica är exempel på uppslagsverk som omarbetas med jämna mellanrum och ges ut i nya upplagor.

Vi föreslår därför:

I22:1 att det utreds om en andra upplaga av Nationalencyklopedin kan utges och att en uppskattning av kostnaden för detta görs,

I22:2 att partikongressen uttrycker sitt stöd för att en andra upplaga av Nationalencyklopedin ges ut.

Uppsala Broderskapsgrupp

Uppsala arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion I23

Uppsala arbetarekommun – enskild

Ordböcker till och från svenska språket

Genom invandringen till Sverige har ett stort antal språkgrupper etablerat sig i vårt land. För att fungera väl i det svenska samhället krävs att man kan göra sig förstådd på det svenska språket. Ordböcker mellan svenska och andra språk underlättar inläringen av svenska språket och anpassningen i det svenska samhället.

Vi föreslår:

I23:1 att Institutet för språk och folkminnen och dess enhet Språkrådet får i uppdrag att identifiera olika språk som kan komma ifråga för nyutgivning av ordböcker till svenska och att statliga medel kan ställas till förfogande för stöd i de fall då kommersiell utgivning inte är möjlig,

I23:2 att vår förhoppning är att svenska språket ska kunna vara ett av världens mest översatta språk. På detta sätt underlättas tillvaron för nya svenskar samtidigt som svenska språkets ställning stärks såväl i vårt eget land som internationellt.

Uppsala Broderskapsgrupp

Uppsala arbetarekommun beslöt att sända motionen som enskild till kongressen.

Motion I24

Sundsvalls arbetarekommun

Utredningar och avhandlingar på svenska

Utredningar och avhandlingar bör skrivas på svenska, vårt nationalspråk, i första hand.

Idag skrivs utredningar, avhandlingar till största delen på engelska och inte på vårt modersmål. Som jag ser det får många miljoner svenskar inte läsa engelska, ta till sig dessa utredningar.

Vi måste stärka vårt modersmål även inom detta område. Vi ser även i övriga Europa att de vill stärka sitt nationala språk. Om vi tittar på Frankrike så är de mycket mån om sitt modersmål. Vi håller på att inskränka på vårt modersmål vilket jag tycker är katastrof för vårt Svenska modersmål.

Jag föreslår:

I24:1 att vi måste stärka vårt modersmål.

Kjell Jakobsson, Alnö

Sundsvalls arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Partistyrelsens utlåtanden och motioner som rör området Medier, personlig integritet och internet

Partistyrelsens utlåtande över motionerna I7:6, I25:1 (mediepolitik)

Motion I25:1 (Malmö arbetarekommun) yrkar att vi socialdemokrater utvecklar vår mediepolitik och arbetar intensivt med dessa frågor inför valet 2010. Motion I7:6 (Nyköpings arbetarekommun) yrkar att partiet utarbetar ett mediepolitiskt program som utgår från värnandet av yttrandefriheten som avser radio, television, internet samt kvalificerat presstödet och motverkande av medie-koncentrationen.

Det offentliga samtalet, demokratins själva grundval, hotas i dag av kommersialisering och ägarkoncentration i medievärlden. Mediepolitiken utgör en grundbult i socialdemokratisk kulturpolitik och syftar till en mediepolitik där fler röster kommer till tals. Den digitala utvecklingen innebär möjligheter härvidlag och dess möjligheter måste en framåtsyftande kulturpolitik ta till vara.

De mediala arenorna, där så mycket av de offentliga samtalen äger rum, hotas från flera håll. På medieområdet tilltar ägarkoncentrationen vilket gör att debatten riskerar att likriktas och att färre röster kommer till tals. Vad gäller visning av film på biografer råder i dag närmast en monopolsituation. Här behövs större mångfald.

Den digitala utvecklingen innebär emellertid att nya arenor skapas och öppnas. Bloggar, sociala nätverk och nya slag av digital kommunikation innebär möjligheter för nya former av debatt och diskussion. Internet bär på en möjlighet till fördjupad demokrati. Det gäller att ta tillvara och stimulera de möjligheter som finns i den digitala utvecklingen. Att finna former för detta är en viktig kulturpolitisk uppgift.

Socialdemokraterna vill driva en mediepolitik där mötesplatserna blir fler, inte färre. Vi vill driva en politik som motverkar kommersialiseringen av det offentliga rummet och koncentration av medieägandet. Mediepolitiken utgör därför en viktig del av socialdemokratisk kulturpolitik.

Väsentliga instrument för en sådan mediepolitik är ett värnande om Public Service och presstödet. Andra väl fungerande kulturpolitiska verktyg är litteraturstödet och stödet till kulturtidskrifter.

Partistyrelsen anser det vara en angelägen uppgift att arbeta fram en socialdemokratisk mediepolitik. Det som föreslås av motionärerna kan ses som en del av underlaget för detta arbete. Detta arbete är både omfattande och komplicerat, då det rymmer politiska, sociala men också komplicerade tekniska aspekter. Partiet avser att ta fram en kultur- och mediepolitisk valplattform inför valet 2010. Denna valplattform kommer alltså att rymma såväl kultur som mediefrågor. Det är dock viktigt att det finns stor flexibilitet och handlingsfrihet i detta arbete, vilka utgångspunkter för arbetet som ska föreligga och hur resultatet ska presenteras och när.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet I7:6, I25:1.

Motion I25 Malmö arbetarekommun

Socialdemokratisk mediapolitik

Vårt parti har många kärnfrågor, främst är kanske frågorna kring välfärd, arbetsmarknad och jämlikhet. Men vi behöver ta ett ansvar på den växande mediearenan. I denna mo-

tion kommer jag att peka på ett par medieområden som behöver socialdemokratiska svar och socialdemokratisk handling. Det finns flera områden som jag inte behandlar i denna text, fildelning, FRA-lagen, reklam riktat till barn, open source, reklam i det offentliga rummet, mediaundervisning och källkritik i skolorna, detta då syftet med texten inte är att ge några svar utan syftet är att peka på behovet av socialdemokratisk mediepolitik.

De flesta i Sverige tillbringar timmar med olika medier dagligen, låt oss forma en modern socialdemokratisk mediepolitik som verkar för att utveckla och säkra demokratin och yttrandefriheten via medierna.

Objektivitet och subjektivitet

Människans behov av att kommunicera och sprida information har alltid varit stor, från grottmålningar och myter kring lägerelden till dagens graffiti och bloggande via internet. De som styr kommunikationen och medierna som bär informationen styr också tankar och åsikter. Från medeltiden då prästerna styrde vad vi skulle tänka och tycka till dagens programledare, journalister och producenter, som via olika mediekkanaler styr dagordningen och bestämmer vilka åsikter som ska lyftas fram, är steget inte långt. Vi tror att medierna är fria och utgår ifrån objektivitet och saktighet när vi möter kvällsnyheterna via TV. Men det är bara public service-medier som i egentlig mening kan kallas för objektiva och sakliga. Alla andra medier ägs av grupper som inte styrs av objektivitet, dessa grupper kan ha olika syften till varför de äger medier.

Det kan vara vinstintresse, det kan vara behov att nå ut med budskap och information och det kan vara intresse av makt och opinionsbildning. Det finns säkert flera ägare som har ytterligare syften till varför de äger medier. Självklart behövs även dessa medier som kanske inte når upp till den objektivitet som public service kan leverera, men det är viktigt att man som konsument förstår att det kan finnas bakomliggande faktorer som påverkar vilka nyheter, serier, artiklar och program som publiceras. Vi ska inte heller utgå ifrån att allt som är public service är helt objektivt, även inom public service så är det människor som arbetar, vars känslor, åsikter och intressen inverkar på graden av objektivitet. Hur kan vi stärka public service så att vi även i framtiden kan konsumera objektiv och saklig media? Vi har public service radio och TV, är det möjligt med en public service-tidning?

Nya medier som förstärkare åt röster som sällan hörs

De senaste åren har ”nya medier” kommit, dessa medier brukar ha en mer öppet subjektiv inriktning, flera av medierna distribueras via internet och har stor spridning. Bloggar, videoreportage, webbsidor och forum publicerar privata åsikter från vanliga medborgare och är klart subjektiva och lyfter fram personliga ställningstaganden. Det är vanligt att bloggaren berättar om sin bakgrund, politiska ståndpunkt och varför bloggen finns, denna information hjälper därefter bloggläsaren att själv tolka texten utifrån egna ståndpunkter och med kunskapen om varifrån informationen kommer. Andra medier som jag vill kalla för ”nya” men som egentligen har funnits länge är olika public accessmedier i mer traditionell tappning, jag tänker då på närradio, öppna TV-kanaler och fria tidningar. Dessa medier har funnits ett tag men har aldrig fått något direkt stöd från samhället utan levt i ett mellanrum mellan de kommersiella- och public service-medierna.

Dessa medier har dock fått en nytändning och flera kanaler dyker upp runt om i landet, detta beror mycket på billigare teknik och enklare produktionsredskap men även Internet har hjälpt dessa medier. Numera har de flesta närradiostationer hemsidor som direktsänder webb-radio, vilket lockar ungdomar och nya lyssnare. Det viktigaste i vad jag kallar för ”nya medier” är synen på produktion, vem som helst är inbjuden att producera och den egna subjektiva åsikten lyfts gärna fram.

Grupper och röster som tidigare aldrig hördes eller syntes i medierna kan nu själva nå ut med sina budskap. På detta sätt har demokratin och yttrandefriheten ökat via de nya medierna, men det finns fortfarande behov att stärka dessa mediers möjlighet att utveckla demokratin. En viktig uppgift för dessa medier är den pedagogiska delen, genom att sända närradio, redigera öppen-TV, skriva bloggar med mera lär sig medborgaren hur media fungerar och på vilket sätt man som producent kan ”manipulera” slutproduktionen för att få en viss vinkling. Dessa kunskaper stärker medborgaren i mötet med övriga medier.

Hur ska vi stärka demokratin inom medierna och ge flera medborgare möjligheter att yttra sig i olika mediekkanaler?

Kan vi stärka de nya medierna och deras folkrörelser på samma sätt som vi en gång stärkte idrottsrörelsen?

Kommersiella medier och mångfalden

Under 80-talet växte utbudet av kommersiella medier i Sverige, vi fick höra att detta utbud skulle öka mångfalden. Nu drygt två decennier senare känns det snarare som att alla mediekkanaler berättar samma historier och kör samma innehåll. I de flesta hushåll visas amerikanska serier som alla har liknande budskap och som starkt påverkar oss och vår syn på samhället. Dessa serier når hushållen via kabel-TV, satellit och marksänd digital-TV, somliga av dessa distributionskanaler ägs och förvaltas av staten, ändå är dessa kanske ännu mer likriktade innehållsmässigt än vad de kommersiella distributionerna är. De som vill se alternativa serier och program måste antingen använda sig av parabolerna som riktar sig mot andra länders satelliter eller använda internet och ladda hem materialet. När det gäller mångfald så är det kanske inom radion som det är sämst ställt, den kommersiella musik som spelas dagarna i ända i våra lokala radiostationer låter alla likadant.

Hur ska vi nå mångfaldsmålet i våra medier?

Är det rätt att vårt digitala marknät innehåller flera kanaler med amerikanska serier men att det inte finns en enda public service kanal från våra grannländer?

Kan vi ställa mångfaldskrav på de lokala radiostationerna för att uppnå större bredd på musikinnehåll och övrigt programinnehåll?

Slutord

Jag har nu beskrivit en del av Sveriges medier, det finns dock mycket kvar att diskutera och fundera över när det gäller media och mediautvecklingen. Jag har inga raka svar på de frågor som jag ställde i texten, syftet är att väcka frågor och peka på behovet av att utveckla en politik inom detta stora område. Vi Socialdemokrater har ett stort ansvar att leda denna utveckling, vi kan inte enbart hänvisa till de kommersiella krafterna.

Det behövs politisk vision och ledning för att skapa och forma morgondagens medier som verkar för öppenhet, yttrandefrihet och mångfald, denna politiska vision behövs både inom den kommersiella sektorn, den ideella sektorn och inom public servicesektorn. Här kan vi och vårt parti bli ledande visionärer och skapa framtidens mediapolitik.

Jag yrkar på:

I25:1 att vi Socialdemokrater utvecklar vår mediapolitik och arbetar intensivt med dessa frågor inför valet 2010.

Mathias Persson Møllevången-S och unga Socialdemokrater
Malmö arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Partistyrelsens utlåtande över motionerna I26:1, I26:2, I26:3, I27:1, I27:2, I27:3, I28:1, I28:2, I28:3, I29:1, I29:2, I29:3, I30:1, I30:2, I30:3, I31:1, I31:2, I31:3, I32:1, I32:2, I32:3 (integritet och rättssäkerhet)

Motion I26:1–3 (Östersunds arbetarekommun) I28:1–3 (Krokoms arbetarekommun) I29:1–3 (Sandvikens arbetarekommun) I30:1–3 (Örebro arbetarekommun) I31:1–3 (Norrälje arbetarekommun) och I32:1–3 (Tierps arbetarekommun) yrkar att Socialdemokraterna verkar för ett moratorium för all lagstiftning som kan komma att kränka individens rättigheter och skydd enligt Regeringsformen och Europakonventionen om mänskliga rättigheter, att Socialdemokraterna verkar för ett reformarbete i riksdag och departement som syftar till en öppnare, mer för medborgaren begriplig och överblickbar samt mer transparent lagstiftningsprocess samt att Socialdemokraterna verkar för en översyn av de lagar som på något sätt kan kränka offentlighetsprincipen och individens rätt till skydd för sin identitet och integritet i enlighet med Regeringsformen och Europakonventionen om mänskliga rättigheter. Motion I27:1–3 (Stockholms arbetarekommun) yrkar att partikongressen uttalar att socialdemokratin ska värna rättssäkerheten, respekten för det fria samhället och medborgarnas integritet, att partikongressen uttalar att en ny socialdemokratisk regering skyndsamt bör genomföra en kartläggning av vad den nuvarande samlade lagstiftningen med anknytning till bekämpande av terrorism innebär för rättsäkerheten och integriteten samt att partikongressen uttalar att en ny socialdemokratisk regering med ledning av bland annat Säkerhetskommissons och Integritetsskyddskommitténs betänkanden bör skärpa kontrollen av användningen av hemliga tvångsmedel, ökar insynen och omprövar vissa lagar med starkt beaktande av proportionalitetsprincipen.

Debatten om integritet har varit stark under en längre tid. Integritet är ett svårfångat begrepp eftersom det förekommer i många skiftande former och i olika sammanhang. De flesta tänker nog på rätten att få sin personliga egenart och inre sfär respekterad och att inte utsättas för personligen störande ingrepp. Svensk grundlag innehåller inte någon rättsligt bindande regel som innebär ett allmänt integritetsskydd. I regeringsformens 1 kapitel 2 § finns emellertid ett målsättningsstadgande om att det allmänna ska verka för att demokratins idéer blir vägledande inom samhällets alla områden samt värna den enskildes privatliv och familjeliv. Det finns också materiella grundlagsskydd i vissa delar som förbudet att anteckna medborgare i allmänt register som grundas enbart på hans politiska åskådning samtycke. Vidare finns förbud mot dödsstraff och kroppsstraff. Dessa skydd är absoluta. De kräver grundlagsändringar för att inskränkas.

Mindre starka skydd i regeringsformen är skyddet mot kroppsvisitation, husrannsakan och liknande intrång samt mot undersökning av brev eller annan förtrolig försändelse och mot hemlig avlyssning eller upptagning av telefonsamtal eller annat förtroligt meddelande samt skyddad mot frihetsberövande. Dessa skydd kan begränsas, men bara genom lag. Och endast för att tillgodose ändamål som är godtagbart i ett demokratiskt samhälle. Begränsningen får aldrig gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till det ändamål som har föranlett den. Här ligger alltså en proportionalitetsbedömning. Gemensamt för det som beskrivits ovan är att det handlar om den enskildes skydd mot staten.

Kränkning av den personliga integriteten kan ske på annat sätt. Exempelvis kan den enskilde medborgaren utsättas för våld, tvång, hot eller andra övergrepp från andra individer. Kriminalitet är ett av de allra vanligaste integritetsövergreppen mot individer. Staten har flera roller. Staten ska skydda och upprätthålla rege-

ringsformens stadgande. De enskilda medborgarnas fri- och rättigheter ska värnas. Samtidigt ska staten även bekämpa kriminalitet och övergrepp av olika slag som drabbar medborgarna och inskränker på deras integritet. Det krävs noggranna bedömningar varje gång beslut tas som inskränker på den enskildes integritet, även om syftet med inskränkningen är att skydda medborgarna.

Frågor som rör enskildas integritet är i dagens samhälle, med stora möjligheter till kontroll och eftersökning av individers agerande, av vital betydelse. De tekniska landvinningar som gjort det möjligt att underlätta i människors vardag har också gjort det lättare för brottslingar och terrorister att begå övergrepp och brott. Internet används till exempel för att sprida narkotika, underlätta terrorism, idka spioneri, främja barnsexhandel och sprida barnpornografi för att ta några exempel. Det har också gjort att behovet av övervakning och kontroll ökar för att förhindra och bekämpa brottslig verksamhet.

För att bekämpa grov organiserad kriminalitet har polisen under ett antal år fått nya verktyg som utökad användning av DNA-tekniken i brottsutredningar. Polisen har även fått tillgång till buggning och utökad telefonavlyssning. Därmed har svensk polis samma verktyg att bekämpa den grova organiserade brottsligheten som sina nordiska grannar. I samband med att polisen fått större möjligheter att bekämpa den grova brottsligheten har det gjorts avvägningar mot integritetsintrånget. För att skydda den enskilde individen mot övergrepp från statens sida har starka rättssäkerhetsskydd också vidtagits. Buggning och utökad teleavlyssning får endast ske när det gäller grova brott, domstolsprövning krävs och ombud har införts för att föra den misstänktes talan. Dessutom har en särskild nämnd skapats för kontrollen av dessa tvångsmedel. Partistyrelsen menar dock att det är viktigt att vara uppmärksam på om det går att förstärka rättssäkerheten ytterligare både vad gäller dessa lagar och andra lagar som tagits och som kan inskränka på den enskildes integritet.

Partistyrelsen ser det som viktigt att bevaka skyddet för den enskildes integritet. Proportionalitetsbedömningar ska göras noggrant av varje beslut som drabbar den enskildes integritet. Här måste en mycket grannlaga avvägning ske mellan de olika lovvärda intressen som finns. Partistyrelsen utesluter emellertid inte att ytterligare åtgärder måste tas för att bekämpa grov brottslighet.

Partistyrelsen uttrycker även att för en rimlig avvägning ska ske måste det finns jämbördiga parter som i olika sammanhang kan företräda olika intressen. Intresset av att bekämpa olika typer av brott finns hos många i samhället. Polisen, Säpo och försvaret är de som är mest aktuella. Det finns däremot ingen som har ett uppdrag att samlat bevaka enskildas integritet i dessa sammanhang. Därför har vår riksdagsgrupp föreslagit att en integritetsombudsman ska inrättas med just detta uppdrag. Förslaget har dock avvisats av den borgerliga riksdagsmajoriteten. Partistyrelsen anser inte att det finns behov av någon ny utredning för att kartlägga och värdera integritetsbegränsande lagstiftning då det nyligen har gjorts ett sådant arbete i och med integritetsskyddskommittén som gav sitt slutbetänkande år 2007.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla motion I27:1,

att avslå motionerna I26:1, I28:1, I29:1, I30:1, I31:1, I32:1,

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet I26:2, I26:3, I27:2, I27:3, I28:2, I28:3, I29:2, I29:3, I30:2, I30:3, I31:2, I31:3, I32:2, I32:3.

Motion I26

Östersunds arbetarekommun

Moratorium för integritetskränkande politik. Gör om, gör rätt!

Bakgrund

Vi har sett hur den amerikanska staten utnyttjat rädslan efter olika terrordåd för att driva igenom en allt mer integritetskränkande politik där rättssäkerheten satts ur spel och myndigheter fått långtgående befogenheter på medborgarnas bekostnad. Det påverkar också oss. Det ena integritetskränkande förslaget efter det andra har lanserats både i Europa och i Sverige. Ena gången handlar det om att avlyssna personer som inte är misstänkta för brott, nästa gång att övervaka all datatrafik. Inte ens meddelarfriheten till journalister fredas.

I Sverige har vi generellt sett varit för naiva till de konsekvenser detta får med sig. Motkrafterna har varit både för passiva och för svaga.

Därför är det inte konstigt att integritetsskyddskommittén levererar svidande kritik. Efter genomgång av ett tjugotal rättsområden konstateras att regering och riksdag struntat i skyddet av medborgarnas privatliv.

Ett argument som används i debatten lyder: ”den som har rent mjöl i påsen har inget att dölja” Men detta är ett obehagligt argument. Det sätter inga gränser och det signalerar inget slut. Dessutom missar åtgärderna målet. Medan terroristen eller den organiserade brottslingen vet exakt vad han ska göra för att klara sig kan den insamlade informationen om olika privatpersoner lagras, ”få fötter” och användas på fel sätt för att kartlägga och kränka oskyldiga individer.

Förespråkarna menar att det är ett pris vi får betala för att vara säkra. Men det är en falsk säkerhet som skadar vårt demokratiska samhälle och de sköra demokratiska rättigheter som vi skulle värna. En allt mer utbredd övervakning av oskyldiga samhällsmedborgare ökar spänningarna, misstänksamheten och misstron vilket paradoxalt nog spelar de odemokratiska krafter som vill underminera samhället i händerna.

Lösningen ligger istället i att prioritera det förebyggande arbetet för att komma åt den organiserade brottsligheten och terrorismen. Lösningen ligger i intelligent polisiärt internationellt samarbete, inte en allmän tillgång för staten av enskildas människors telefonsamtal, sms och e-post. Det är brist på demokrati, mänskliga rättigheter och sociala skyddsnet som skapar en grogrund för brott och terrorism.

Vi måste ta debatten här och nu innan vi kommit in på ett sluttande plan där utvecklingen mot ett kontrollsamhälle är svår att vända. Därför behövs en integritetsdebatt och ett offentligt samtal där vi frågar oss vilka konsekvenser en politik får som innebär allt större intrång i människors privatliv? Men just nu rör vi oss i motsatt riktning. I takt med att det ena dåligt genomtänkta och uselt förankrade integritetskränkande förslaget efter det andra tagits i Sveriges Riksdag ökar det demokratiska underskottet.

Den opposition som växte fram som en konsekvens av den så kallade ”FRA-lagen” den 18 juni 2008 och som kom att prägla IPRED-debatten blottade en klyfta mellan opinion och folkvalda utan motstycke. Klyftan kom att kännetecknas av motstridiga budskap, bristande information, skiftande kompetens och en havererad dialog mellan riksdagens folkvalda och framför allt ungdomsförbunden och olika utomparlamentariska grupper.

Lagstiftningen, som kan kännetecknas av en repressiv syn och möjliggörandet av legala intrång i enskildas integritet, upplevdes av opinionen som obegriplig, svärgenomträngd och framforcerad, trots att dess supportrar hävdade motsatsen. Det framkom att oroväckande många av riksdagens ledamöter, hade en grumlig uppfattning om lagens och teknikens mekanismer samt efterföljande konsekvenser för den enskilde.

För att åskådliggöra komplexiteten citeras nedan lagrådets bedömning av regeringens

proposition 2007/08:163, Åtgärder för att utreda vissa samhällsfarliga brott med mera som antogs av riksdagen 081022.

”Det är svårt att få en samlad bild av lagstiftningen på området och omfattningen av de intrång i grundlagsskyddet som en enskild sammantaget kan drabbas av genom olika tvångsåtgärder.”

För att en lag ska uppfattas som legitim behöver medborgarna förstå lagens mål och syfte. Medborgarna ska kunna följa den demokratiska och parlamentariska processen utan att behöva söka information själva i allt för hög omfattning. Ingen av de nämnda lagarna eller direktiven kan sägas ha uppfyllt dessa grundförutsättningar.

Vi vill att socialdemokratiska partiet sätter ner foten och verkar för ett moratorium, ett stopp för vidare ratificeringar eller godkännande av lagar som innebär intrång i oskyldigas privata sfär intill dess att samhället utvecklat eller återupprättat den process som erfordras för att säkerställa

- Transparens i den demokratiska processen
- Respekt för de parlamentariska institutionerna
- Medborgardialog och förankring samt legitimering av lagar genom folkbildning

När det politiska ledarskapet detta kan vi fortsätta bygga ett stabilt samhälle och återremittera de omstridda lagrummen till riksdagens bord. Det handlar om att göra om och göra rätt. Misslyckas vi kan ingen lagstiftning i världen skapa långsiktig stabilitet och Hjalmar Brantings ord om att ”demokrati är den upplysta majoritetens beslut” kan komma att eka tomma vilket skulle vara ett nederlag för (S) och den svenska modellen av demokrati.

I26:1 att (S) verkar för ett moratorium för all lagstiftning som kan komma att kränka individens rättigheter och skydd enligt Regeringsformen och Europakonventionen om mänskliga rättigheter.

I26:2 att (S) verkar för ett reformarbete i riksdag och departement som syftar till en öppnare, mer för medborgaren begriplig och överblickbar samt mer transparent lagstiftningsprocess.

I26:3 att (S) verkar för en översyn av de lagar som på något sätt kan kränka offentlighetsprincipen och individens rätt till skydd för sin identitet och integritet i enlighet med Regeringsformen och Europakonventionen om mänskliga rättigheter.

I26:4 att (S) framgent i de fall då riksdagen ska behandla förändringar av principiell karaktär som inskränker offentlighetsprincipen och/eller påverkar den personliga integriteten negativt, inhämtar partistyrelsens utlåtande.

Anders Widén

Östersunds arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion I27

Stockholms arbetarekommun

Rättssäkerhet och medborgarnas integritet

Terrorismen är ett angrepp på det öppna demokratiska samhället, på våra grundläggande demokratiska värderingar. Så har vi alla sagt och det är sant. Men menar vi allvar måste det också präglade kampen mot terrorismen.

Tvärtemot vad som sades har terrorismen inneburit att vi givit upp viktiga och bärande principer också i det demokratiska samhället, framför allt vad gäller rättssäkerhet

och personlig integritet. Värst har utvecklingen varit i USA, där ju statsledningen också godkänt tortyr. Men också i Europa har kontroll, övervakning, rättslöshet och kränkningar av människors integritet blivit en del av vardagen. Människor hålls inspärrade långa tider utan åtal eller dom. Hemliga tvångsmedel utnyttjas i allt större omfattning medan staterna lagrar på sig allt mer information om alla medborgare. Polisens makt ökar. Bara i Tyskland där rättssystemet inte är lika politiskt tillmötesgående som i Storbritannien, Frankrike eller Sverige har rättstaten bjudit visst motstånd, vilket ändå inte kunnat förhindra omfattande ingrepp. EU har spelat en negativ roll och bland annat påbjudit en omfattande registrering och lagring av tele- och datatrafik. EG-domstolen har dock nyligen fattat ett beslut som åtminstone delvis upphäver EU:s repressiva lagstiftning.

Utvecklingen är illavarslande också i Sverige. Sedan 2001 har 18 lagar tillkommit som mer eller mindre anknyter till den så kallade terroristbekämpningen, varav många innebär utvidgning av utnyttjande av hemliga tvångsmedel, till exempel buggning. Dessa nya lagar har lagrats ovan på de redan existerande. Rättslösheten har ökat. Den socialdemokratiska regeringen hade själv ett ansvar för detta genom framför allt de grundlagsstridiga åtgärderna mot de tre somaliernas tillgångar samt utvisningen av de två egyptierna. Därtill kommer att misstänkta personer vid några tillfällen under lång tid hållits häktade uppenbarligen på mycket svaga skäl eftersom de senare släppts utan åtal. En lagstiftning som gör detta möjligt är inte rättssäker.

Det är minst sagt anmärkningsvärt att denna kraftiga utvidgning av statens och polisens makt kunnat ske utan hänsynstagande till tidigare erfarenheter och missgrepp. Den stora Säkerhetskommisionen, (SOU 2002:87-95) som ju hade i uppdrag att granska vad som hade hänt inom hela den sfär av kontrapionage och övervakning med mera under 40 år hade mycket allvarlig kritik bland annat statsledningen, polisen och hur hemliga tvångsmedel hade utnyttjats. Den riktade bland annat skarp kritik mot hur den hemliga telefonavlyssningen kommit att utnyttjats, hur den utvidgats utan egentligt lagstöd till att omfatta tusentals personer, hur olaglig åsiktsregistrering förekommit och mycket annat. Man konstaterade också att domstolarna som ska ge tillstånd till telefonavlyssning låtit detta pågå under lång tid utan att det framkommit något som kunnat lägga till grund för åtal eller ens inneburet att misstankar stärkts. Domstolarna, konstaterar kommissionen, har i många fall inte levt upp till sin uppgift att vara ett värn för den enskildes rättstrygghet: juristerna har, säger man, solidariserat sig med de polisiära bedömningarna.

Kommissionen med sin hårda kritik presenterade sin rapport 2002. Men ingenting hände. Tvärtom utvidgades användningen av hemliga tvångsmedel på ett sätt som hittills varit främmande för svensk rättsuppfattning, det vill säga att övervakningen bara fick ske för ett redan begånget brott och att den misstänkte har en direkt koppling till brottet. Det finns absolut ingenting som säger att inte de förhållanden som säkerhetskommisionen kritiserade fortfarande gäller, det vill säga att avlyssningen missbrukas och att domarna inte bevakar rättstryggheten. Det förhållandet att enligt regeringens egen redovisning bara 50 procent av avlyssningen har gett några information av värde för brottsbekämpning illustrerar att tillstånd ges alltför frikostigt. Siffran 50 procent är dessutom sannolikt överdriven både av polisen och de så kallade rättsvårdande myndigheterna.

Den särskilda Integritetsskyddskommittén (SOU 2007:22) har gjort en fullständig genomgång av lagarna på detta område, deras tillkomst, innebörd och tillämpning. Utredningens kritik av de rådande förhållandena är på många punkter mycket skarp.

I all korthet kan man säga att utredningens systematiska genomgång är en förödande kritik av den svenska rättsstaten. Några viktiga punkter är:

- Nya lagar har tillkommit i stor hast, utan ordentligt utredningsarbete av det slag som varit normalt vid så viktiga lagändringar; redovisning av tidigare missgrepp, övertramp och lagbrott har inte spelat någon roll vid utformandet av den nya lagstiftningen.

- Införda lagar avskaffas aldrig. Lagen om tvångsmedel i vissa brottmål från 1952 och som ansågs vara temporär har nu förlängts 40 gånger.
- Man har inte gjort någon riktig proportionalitetsbedömning, det vill säga en bedömning om de förslagna åtgärderna verkligen är rimliga i förhållande till vad man däri-genom kan uppnå . Enklare uttryckt: behövs verkligen dessa skärpningar? En sådan granskning för rättighetsbegränsade lagstiftning ska göras enligt Europakonventionen.
- Man har inte åtgärdat de brister som flera utredningar tidigare påpekat, till exempel de hemliga registren, deras omfång och hantering. Det är så mycket värre, skriver utredningen, eftersom polisen numera får tillgång till en allt större mängd integritets-känslig information. De faror för den enskildes integritet och privatliv som följer med dessa utvidgade polisiära befogenheter har inte kompenseras genom ett stramare och säkrare personregister.
- Antalet fall där tvångsmedlen används har ökat kraftigt utan redovisad anledning vilket återigen tyder på den slappa juridiska kontrollen.
- Den parlamentariska kontrollen över lagstiftningens användning är svag; möjligen kan införandet av så kallat offentligt ombud innebära en förbättring men om detta vet man inget i dagsläget .

Lagarna är så många att det finns all anledning att misstänka att man varken i regeringskansli eller i riksdagen har en riktig klar överblick om omfattningen av de ingrepp som gjorts i den personliga integriteten och rättstryggheten och vilken makt regeringen och polisen skaffat sig. De nya ännu inte genomförda registrerings- och avlyssningssystemen (FRA-lagen, teletrafikdirektivet med mera) kommer att ge statliga myndigheter ännu mer informationer om medborgarna. Det är uppenbart att allt detta kan utnyttjas för en övervakning och kontroll som sträcker sig långt utöver bekämpning av brottslighet och som också kan användas i politiska syften. Det kan låta osannolikt i svenska öron; vi vill ju inte tro att något sådant kan ske i Sverige. Men det ska vi inte vara för säkra på och tiderna kan ändras. Man kan väl föreställa sig nya begränsningar i människors frihet och polisiära ingripanden och förödmjukande behandling av människor för att de ska förstå vem som bestämmer; sådant är populärt i alla poliskårer. ”Ni är fria först när ni är säkra” – det var Orwells tema i ”1984” och det orwelliska nyspråket ekar idag väl ofta i maktens korridorer.

Socialdemokratin måste ha rättssäkerhet, respekt för det fria samhället och medborgarnas integritet som främsta måttstock. Terroristhotet får inte förvandla Sverige till en övervakningsstat. Socialdemokratin nej till FRA-lagen är en bra början men det räcker inte. Vad som nu behövs är en översikt vad alla dessa nya lagar och deras tillämpning faktiskt innebär för rättssäkerheten och integriteten och vilka risker som föreligger för rättssäkerheten, individens integritet och missbruk. Flera av de lagar som tidigare antagits bör omprövas. Den kritik som bland annat Säkerhetskommisionen framfört hur man tidigare missbrukat de då existerande tvångsmedlen bör utgör allmän utgångspunkt för omprövningen liksom Integritetsskyddskommittens kritik och förslag. Vi vill understryka att denna omprövning inte bara gäller sådana åtgärder som allmänt beskrivs som integritetskränkande utan också hur den speciallagstiftning som till exempel terroristlagen har kommit att utnyttjas. Det måste vara något grundläggande fel i rättssystemet när personer kan gripas – med demonstrativt uppbåd av polisens särskilda insatsstyrka – och sedan sitta i häkte under lång för att sedan en efter en släppas utan åtal.

Yrkande:

- I27:1 att partikongressen uttalar att socialdemokratin ska värna rättssäkerheten, respekten för det fria samhället och medborgarnas integritet,
- I27:2 att partikongressen uttalar att en ny socialdemokratisk regering skyndsamt bör genomföra en kartläggning av vad den nuvarande samlade lagstiftningen med anknytning till bekämpande av terrorism innebär för rättssäkerheten och integriteten,
- I27:3 att partikongressen uttalar att en ny socialdemokratisk regering med ledning av bland annat Säkerhetskommisionens och Integritetsskyddskommittens betänkanden bör skärpa kontrollen av användningen av hemliga tvångsmedel, ökar insynen och omprövar vissa lagar med starkt beaktande av proportionalitetsprincipen.

Carl Tham, Göran Eriksson, Martin Lindblom och Bengt Göransson
Stockholms arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion I28 Krokoms arbetarekommun

Ett moratorium för integritetskränkande politik. Gör om, gör rätt!

Vi har sett hur den amerikanska staten utnyttjat rädslan efter olika terrordåd för att driva igenom en allt mer integritetskränkande politik där rättssäkerheten sätts ur spel och myndigheter fått långtgående befogenheter på medborgarnas bekostnad.

Det påverkar också oss.

Det ena integritetskränkande förslaget efter det andra har lanserats både i Europa och i Sverige. Ena gången handlar det om att avlyssna personer som inte är misstänkta för brott, nästa gång att övervaka all datatrafik.

Inte ens meddelarfriheten till journalister fredas.

I Sverige har vi generellt sett varit för naiva till de konsekvenser detta för med sig. Motkrafterna har varit både för passiva och för svaga.

Därför är det inte konstigt att integritetsskyddskommittén levererar svidande kritik. Efter genomgång av ett tjugotal rättsområden konstateras att regering och riksdag struntat i skyddet av medborgarnas privatliv.

Ett argument som används i debatten lyder: ”den som har rent mjöl i påsen har inget att dölja”. Men detta är ett obehagligt argument. Det sätter inga gränser och det signalerar inget slut. Dessutom missar åtgärderna målet. Medan terroristen eller den organiserade brottslingen vet exakt vad han ska göra för att klara sig kan den insamlade informationen om olika privatpersoner lagras, ”få fötter” och användas på fel sätt för att kartlägga och kränka oskyldiga individer.

Förespråkarna menar att det är ett pris vi får betala för att vara säkra. Men det är en falsk säkerhet som skadar vårt demokratiska samhälle och de sköra demokratiska rättigheter som vi skulle värna. En allt mer utbredd övervakning av oskyldiga samhällsmedborgare ökar spänningarna, misstänksamheten och misstron vilket paradoxalt nog spelar de demokratiska krafter som vill underminera samhället i händerna.

Lösningen ligger istället i att prioritera det förebyggande arbetet för att komma åt den organiserade brottsligheten och terrorismen. Lösningen ligger i intelligent polisiärt internationellt samarbete, inte en allmän tillgång för staten av enskildas människors telefon samtal, sms och e-post. Det är brist på demokrati, mänskliga rättigheter och sociala skyddsnet som skapar en grogrund för brott och terrorism.

Vi måste ta debatten här och nu innan vi kommit in på ett sluttande plan där utveck-

lingen mot ett kontrollsamhälle är svår att vända. Därför behövs en integritetsdebatt och ett offentligt samtal där vi frågar oss vilka konsekvenser en politik får som innebär allt större intrång i människors privatliv? Men just nu rör vi oss i motsatt riktning.

I takt med att det ena dåligt genomtänkta och uselt förankrade integritetskränkande förslaget efter det andra tagits i Sveriges Riksdag ökar det demokratiska underskottet.

Den opposition som växte fram som en konsekvens av den så kallade ”FRA-lagen” den 18 juni 2008 och som kom att präglade IPRED-debatten blottade en klyfta mellan opinion och folkvalda utan motstycke. Klyftan kom att kännetecknas av motstridiga budskap, bristande information, skiftande kompetens och en havererad dialog mellan riksdagens folkvalda och framförallt ungdomsförbunden och olika utomparlamentariska grupper.

Lagstiftningen, som kan kännetecknas av en repressiv syn och möjliggörandet av legala intrång i enskildas integritet, upplevdes av opinionen som obegriplig, svår genomträngd och framforcerad, trots att dess supportrar hävdade motsatsen. Det framkom att oroväckande många av riksdagens ledamöter, hade en grumlig uppfattning om lagens och teknikens mekanismer samt efterföljande konsekvenser för den enskilde.

För att askådliggöra komplexiteten citeras sedan lagrådets bedömning av regeringens proposition 2007/08:163, Åtgärder för att utreda vissa samhällsfarliga brott med mera som antogs av riksdagen 081022. –”Det är svårt att få en samlad bild av lagstiftningen på området och omfattningen av de intrång i grundlagsskyddet som en enskild sammantaget kan drabbas av genom olika tvångsåtgärder”.

För att en lag ska uppfattas som legitim behöver medborgarna förstå lagens mål och syfte. Medborgarna ska kunna följa den demokratiska och parlamentariska processen utan att behöva söka information själva i allt för hög omfattning. Ingen av de nämnda lagarna eller direktiven kan sägas ha uppfyllt dessa grundförutsättningar.

Vi vill att socialdemokratiska partiet sätter ner foten och verkar för ett moratorium, ett stopp för vidare ratificeringar eller godkännande av lagar som innebär intrång i oskyldigas privata sfär intill dess att samhället utvecklat eller återupprättat den process som erfordras för att säkerställa:

- Transparens i den demokratiska processen
- Respekt för de parlamentariska institutionerna
- Medborgardialog och förankring samt legitimering av lagar genom folkbildning

När det politiska ledarskapet detta kan vi fortsätta bygga ett stabilt samhälle och återremittera de omstridda lagrummen till riksdagens bord. Det handlar om att göra om och göra rätt. Misslyckas vi kan ingen lagstiftning i världen den skapa långsiktig stabilitet och Hjalmar Brantings ord om att ”demokrati är den upplysta majoritetens beslut” kan komma att eka tomma vilket skulle vara ett nederlag för (S) och den svenska modellen av demokrati.

I28:1 att (S) verkar för ett moratorium för all lagstiftning som kan komma att kränka individens rättigheter och skydd enligt Regeringsformen och Europakonventionen om mänskliga rättigheter.

I28:2 att (S) verkar för ett reformarbete i riksdag och departement som syftar till en öppnare, mer för medborgaren begriplig och överblickbar samt mer transparent lagstiftningsprocess.

I28:3 att (S) verkar för en översyn av de lagar som på något sätt kan kränka offentlighetsprincipen och individens rätt till skydd för sin identitet och integritet i enlighet med Regeringsformen och Europakonventionen om mänskliga rättigheter.

I28:4 att (S) framgent i de fall då riksdagen ska behandla förändringar av principiell karaktär som inskränker offentlighetsprincipen och/eller påverkar den personliga integriteten negativt, inhämtar partistyrelsens utlåtande.

Stefan Wikén, Nils-Eric Johansson och Peter Grundström
Krokoms arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion I29 Sandvikens arbetarekommun

Moratorium för integritetskränkande politik. Gör om, gör rätt!

Bakgrund

Vi har sett hur den amerikanska staten utnyttjat rädslan efter olika terrordåd för att driva igenom en allt mer integritetskränkande politik där rättssäkerheten satts ur spel och myndigheter fått långtgående befogenheter på medborgarnas bekostnad. Det påverkar också oss. Det ena integritetskränkande förslaget efter det andra har lanserats både i Europa och i Sverige. Ena gången handlar det om att avlyssna personer som inte är misstänkta för brott, nästa gång att övervaka all datatrafik. Inte ens meddelarfriheten till journalister fredas.

I Sverige har vi generellt sett varit för naiva till de konsekvenser detta får med sig. Motkrafterna har varit både för passiva och för svaga.

Därför är det inte konstigt att integritetsskyddskommittén levererar svidande kritik. Efter genomgång av ett tjugotal rättsområden konstateras att regering och riksdag struntat i skyddet av medborgarnas privatliv.

Ett argument som används i debatten lyder: ”den som har rent mjöl i påsen har inget att dölja”. Men detta är ett obehagligt argument. Det sätter inga gränser och det signalerar inget slut. Dessutom missar åtgärderna målet. Medan terroristen eller den organiserade brottslingen vet exakt vad han ska göra för att klara sig kan den insamlade informationen om olika privatpersoner lagras, ”få fötter” och användas på fel sätt för att kartlägga och kränka oskyldiga individer.

Förespråkarna menar att det är ett pris vi får betala för att vara säkra. Men det är en falsk säkerhet som skadar vårt demokratiska samhälle och de sköra demokratiska rättigheter som vi skulle värna. En allt mer utbredd övervakning av oskyldiga samhällsmedborgare ökar spänningarna, misstänksamheten och misstron vilket paradoxalt nog spelar de demokratiska krafter som vill underminera samhället i händerna.

Lösningen ligger istället i att prioritera det förebyggande arbetet för att komma åt den organiserade brottsligheten och terrorismen. Lösningen ligger i intelligent polisiärt internationellt samarbete, inte en allmän tillgång för staten av enskildas människors telefon samtal, sms och e-post. Det är brist på demokrati, mänskliga rättigheter och sociala skyddsnet som skapar en grogrund för brott och terrorism.

Vi måste ta debatten här och nu innan vi kommit in på ett sluttande plan där utvecklingen mot ett kontrollsamhälle är svår att vända. Därför behövs en integritetsdebatt och ett offentligt samtal där vi frågar oss vilka konsekvenser en politik får som innebär allt större intrång i människors privatliv? Men just nu rör vi oss i motsatt riktning. I takt med att det ena dåligt genomtänkta och uselt förankrade integritetskränkande förslaget efter det andra tagits i Sveriges Riksdag ökar det demokratiska underskottet.

Den opposition som växte fram som en konsekvens av den så kallade ”FRA-lagen” den 18 juni 2008 och som kom att präglade IPRED-debatten blottlade en klyfta mellan opinion och folkvalda utan motstycke. Klyftan kom att kännetecknas av motstridiga budskap, bristande information, skiftande kompetens och en havererad dialog mellan riksdagens folkvalda och framför allt ungdomsförbunden och olika utomparlamentariska grupper.

Lagstiftningen, som kan kännetecknas av en repressiv syn och möjliggörandet av legala intrång i enskildas integritet, upplevdes av opinionen som obegriplig, svårgenomträngd och framforcerad, trots att dess supportrar hävdade motsatsen. Det framkom att oroväckande många av riksdagens ledamöter, hade en grumlig uppfattning om lagens och teknikens mekanismer samt efterföljande konsekvenser för den enskilde.

För att åskådliggöra komplexiteten citeras nedan lagrådets bedömning av regeringens proposition 2007/08:163, Åtgärder för att utreda vissa samhällsfarliga brott m.m som antogs av riksdagen 081022.

”Det är svårt att få en samlad bild av lagstiftningen på området och omfattningen av de intrång i grundlagsskyddet som en enskild sammantaget kan drabbas av genom olika tvångsåtgärder.”

För att en lag ska uppfattas som legitim behöver medborgarna förstå lagens mål och syfte. Medborgarna ska kunna följa den demokratiska och parlamentariska processen utan att behöva söka information själva i allt för hög omfattning. Ingen av de nämnda lagarna eller direktiven kan sägas ha uppfyllt dessa grundförutsättningar.

Vi vill att Socialdemokratiska partiet sätter ner foten och verkar för ett moratorium, ett stopp för vidare ratificeringar eller godkännande av lagar som innebär intrång i oskyldigas privata sfär intill dess att samhället utvecklat eller återupprättat den process som erfordras för att säkerställa:

- Transparens i den demokratiska processen.
- Respekt för de parlamentariska institutionerna.
- Medborgardialog och förankring samt legitimering av lagar genom folkbildning.

När det politiska ledarskapet detta kan vi fortsätta bygga ett stabilt samhälle och återremittera de omstridda lagrummen till riksdagens bord. Det handlar om att göra om och göra rätt. Misslyckas vi kan ingen lagstiftning i världen skapa långsiktig stabilitet och Hjalmar Brantings ord om att ”demokrati är den upplysta majoritetens beslut” kan komma att eka tomma vilket skulle vara ett nederlag för (S) och den svenska modellen av demokrati.

Vi föreslår:

I29:1 att Socialdemokraterna verkar för ett moratorium för all lagstiftning som kan komma att kränka individens rättigheter och skydd enligt Regeringsformen och Europakonventionen om mänskliga rättigheter,

I29:2 att Socialdemokraterna verkar för ett reformarbete i riksdag och departement som syftar till en öppnare, mer för medborgaren begriplig och överblickbar samt mer transparent lagstiftningsprocess,

I29:3 att Socialdemokraterna verkar för en översyn av de lagar som på något sätt kan kränka offentlighetsprincipen och individens rätt till skydd för sin identitet och integritet i enlighet med Regeringsformen och Europakonventionen om mänskliga rättigheter,

I29:4 att Socialdemokraterna framgent i de fall då riksdagen ska behandla förändringar av principiell karaktär som inskränker offentlighetsprincipen och/eller påverkar den personliga integriteten negativt, inhämtar partistyrelsens utlåtande.

Ann-Catrin Brockman, Scherpbackens socialdemokratiska förening
Sandvikens arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion I30 Örebro arbetarekommun

Motion om ett moratorium för integritetskränkande politik. Gör om, gör rätt!

Bakgrund

Vi har sett hur den amerikanska staten utnyttjat rädslan efter olika terroråd för att driva igenom en allt mer integritetskränkande politik där rättssäkerheten satts ur spel och myndigheter fått långtgående befogenheter på medborgarnas bekostnad. Det påverkar också oss. Det ena integritetskränkande förslaget efter det andra har lanserats både i Europa och i Sverige. Ena gången handlar det om att avlyssna personer som inte är misstänkta för brott, nästa gång att övervaka all datatrafik. Inte ens meddelarfriheten till journalister fredas.

I Sverige har vi generellt sett varit för naiva till de konsekvenser detta får med sig. Motkrafterna har varit både för passiva och för svaga.

Därför är det inte konstigt att integritetsskyddskommittén levererar svidande kritik. Efter genomgång av ett tjugotal rättsområden konstateras att regering och riksdag struntat i skyddet av medborgarnas privatliv.

Ett argument som används i debatten lyder: ”den som har rent mjöl i påsen har inget att dölja” Men detta är ett obehagligt argument. Det sätter inga gränser och det signalerar inget slut. Dessutom missar åtgärderna målet. Medan terroristen eller den organiserade brottslingen vet exakt vad han ska göra för att klara sig kan den insamlade informationen om olika privatpersoner lagras, ”få fötter” och användas på fel sätt för att kartlägga och kränka oskyldiga individer.

Förespråkarna menar att det är ett pris vi får betala för att vara säkra. Men det är en falsk säkerhet som skadar vårt demokratiska samhälle och de sköra demokratiska rättigheter som vi skulle värna. En allt mer utbredd övervakning av oskyldiga samhällsmedborgare ökar spänningarna, misstänksamheten och misstron vilket paradoxalt nog spelar de demokratiska krafter som vill underminera samhället i händerna.

Lösningen ligger istället i att prioritera det förebyggande arbetet för att komma åt den organiserade brottsligheten och terrorismen. Lösningen ligger i intelligent polisiärt internationellt samarbete, inte en allmän tillgång för staten av enskildas människors telefon samtal, sms och e-post. Det är brist på demokrati, mänskliga rättigheter och sociala skyddsnät som skapar en grogrund för brott och terrorism.

Vi måste ta debatten här och nu innan vi kommit in på ett sluttande plan där utvecklingen mot ett kontrollsamhälle är svår att vända. Därför behövs en integritetsdebatt och ett offentligt samtal där vi frågar oss vilka konsekvenser en politik får som innebär allt större intrång i människors privatliv? Men just nu rör vi oss i motsatt riktning. I takt med att det ena dåligt genomtänkta och uselt förankrade integritetskränkande förslaget efter det andra tagits i Sveriges Riksdag ökar det demokratiska underskottet.

Den opposition som växte fram som en konsekvens av den så kallade ”FRA-lagen” den 18 juni 2008 och som kom att prägla IPRED-debatten blottade en klyfta mellan opinion och folkvalda utan motstycke. Klyftan kom att kännetecknas av motstridiga budskap, bristande information, skiftande kompetens och en havererad dialog mellan riksdagens folkvalda och framför allt ungdomsförbunden och olika utomparlamentariska grupper.

Lagstiftningen, som kan kännetecknas av en repressiv syn och möjliggörandet av legala intrång i enskildas integritet, upplevdes av opinionen som obegriplig, svärgenomträngd och framforcerad, trots att dess supportrar hävdade motsatsen. Det framkom att oroväckande många av riksdagens ledamöter, hade en grumlig uppfattning om lagens och teknikens mekanismer samt efterföljande konsekvenser för den enskilde.

För att åskådliggöra komplexiteten citeras nedan lagrådets bedömning av regeringens proposition 2007/08:163, Åtgärder för att utreda vissa samhällsfarliga brott med mera som antogs av riksdagen 081022.

”Det är svårt att få en samlad bild av lagstiftningen på området och omfattningen av de intrång i grundlagsskyddet som en enskild sammantaget kan drabbas av genom olika tvångsåtgärder.”

För att en lag ska uppfattas som legitim behöver medborgarna förstå lagens mål och syfte. Medborgarna ska kunna följa den demokratiska och parlamentariska processen utan att behöva söka information själva i allt för hög omfattning. Ingen av de nämnda lagarna eller direktiven kan sägas ha uppfyllt dessa grundförutsättningar.

Vi vill att socialdemokratiska partiet sätter ner foten och verkar för ett moratorium, ett stopp för vidare ratificeringar eller godkännande av lagar som innebär intrång i oskyldigas privata sfär intill dess att samhället utvecklat eller återupprättat den process som erfordras för att säkerställa

- Transparens i den demokratiska processen
- Respekt för de parlamentariska institutionerna
- Medborgardialog och förankring samt legitimering av lagar genom folkbildning

När det politiska ledarskapet detta kan vi fortsätta bygga ett stabilt samhälle och återremittera de omstridda lagrummen till riksdagens bord. Det handlar om att göra om och göra rätt. Misslyckas vi kan ingen lagstiftning i världen skapa långsiktig stabilitet och Hjalmar Brantings ord om att ”demokrati är den upplysta majoritetens beslut” kan komma att eka tomma vilket skulle vara ett nederlag för (S) och den svenska modellen av demokrati.

Vi föreslår

I30:1 att (S) verkar för ett moratorium för all lagstiftning som kan komma att kränka individens rättigheter och skydd enligt Regeringsformen och Europakonventionen om mänskliga rättigheter.

I30:2 att (S) verkar för ett reformarbete i riksdag och departement som syftar till en öppnare, mer för medborgaren begriplig och överblickbar samt mer transparent lagstiftningsprocess.

I30:3 att (S) verkar för en översyn av de lagar som på något sätt kan kränka offentlighetsprincipen och individens rätt till skydd för sin identitet och integritet i enlighet med Regeringsformen och Europakonventionen om mänskliga rättigheter.

I30:4 att (S) framgent i de fall då riksdagen ska behandla förändringar av principiell karaktär som inskränker offentlighetsprincipen och/eller påverkar den personliga integriteten negativt, inhämtar partistyrelsens utlåtande.

Ulrika Sandberg

Örebro arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion I31 Norrtälje arbetarekommun

Integritet, gör om, gör rätt!

Bakgrund

Vi har sett hur den amerikanska staten utnyttjat rädslan efter olika terrordåd för att driva igenom en allt mer integritetskränkande politik där rättssäkerheten satts ur spel och myn-

digheter fått långtgående befogenheter på medborgarnas bekostnad. Det påverkar också oss. Det ena integritetskränkande förslaget efter det andra har lanserats både i Europa och i Sverige. Ena gången handlar det om att avlyssna personer som inte är misstänkta för brott, nästa gång att övervaka all datatrafik. Inte ens meddelarfriheten till journalister fredas.

I Sverige har vi generellt sett varit för naiva till de konsekvenser detta får med sig. Motkrafterna har varit både för passiva och för svaga.

Därför är det inte konstigt att integritetsskyddskommittén levererar svidande kritik. Efter genomgång av ett tjugotal rättsområden konstateras att regering och riksdag struntat i skyddet av medborgarnas privatliv.

Ett argument som används i debatten lyder: ”den som har rent mjöl i påsen har inget att dölja”. Men detta är ett obehagligt argument. Det sätter inga gränser och det signalerar inget slut. Dessutom missar åtgärderna målet. Medan terroristen eller den organiserade brottslingen vet exakt vad han ska göra för att klara sig kan den insamlade informationen om olika privatpersoner lagras, ”få fötter” och användas på fel sätt för att kartlägga och kränka oskyldiga individer.

Förespråkarna menar att det är ett pris vi får betala för att vara säkra. Men det är en falsk säkerhet som skadar vårt demokratiska samhälle och de sköra demokratiska rättigheter som vi skulle värna. En allt mer utbredd övervakning av oskyldiga samhällsmedborgare ökar spänningarna, misstänksamheten och misstron vilket paradoxalt nog spelar de odemokratiska krafter som vill underminera samhället i händerna.

Lösningen ligger istället i att prioritera det förebyggande arbetet för att komma åt den organiserade brottsligheten och terrorismen. Lösningen ligger i intelligent polisiärt internationellt samarbete, inte en allmän tillgång för staten av enskildas människors telefonsamtal, sms och e-post. Det är brist på demokrati, mänskliga rättigheter och sociala skyddsnet som skapar en grogrund för brott och terrorism.

Vi måste ta debatten här och nu innan vi kommit in på ett sluttande plan där utvecklingen mot ett kontrollsamhälle är svår att vända. Därför behövs en integritetsdebatt och ett offentligt samtal där vi frågar oss vilka konsekvenser en politik får som innebär allt större intrång i människors privatliv? Men just nu rör vi oss i motsatt riktning. I takt med att det ena dåligt genomtänkta och uselt förankrade integritetskränkande förslaget efter det andra tagits i Sveriges Riksdag ökar det demokratiska underskottet.

Den opposition som växte fram som en konsekvens av den så kallade ”FRA-lagen” den 18 juni 2008 och som kom att prägla IPRED-debatten blottade en klyfta mellan opinion och folkvalda utan motstycke. Klyftan kom att kännetecknas av motstridiga budskap, bristande information, skiftande kompetens och en havererad dialog mellan riksdagens folkvalda och framför allt ungdomsförbunden och olika utomparlamentariska grupper.

Lagstiftningen, som kan kännetecknas av en repressiv syn och möjliggörandet av legala intrång i enskildas integritet, upplevdes av opinionen som obegriplig, svärgeomträngd och framforcerad, trots att dess supportrar hävdade motsatsen. Det framkom att oroväckande många av riksdagens ledamöter, hade en grumlig uppfattning om lagens och teknikens mekanismer samt efterföljande konsekvenser för den enskilde.

För att åskådliggöra komplexiteten citeras nedan lagrådets bedömning av regeringens proposition 2007/08:163, ”Åtgärder för att utreda vissa samhällsfarliga brott med mera” som antogs av riksdagen 081022.

”Det är svårt att få en samlad bild av lagstiftningen på området och omfattningen av de intrång i grundlagsskyddet som en enskild sammantaget kan drabbas av genom olika tvångsåtgärder.”

För att en lag ska uppfattas som legitim behöver medborgarna förstå lagens mål och

syfte. Medborgarna ska kunna följa den demokratiska och parlamentariska processen utan att behöva söka information själva i allt för hög omfattning. Ingen av de nämnda lagarna eller direktiven kan sägas ha uppfyllt dessa grundförutsättningar.

Vi vill att socialdemokratiska partiet sätter ner foten och verkar för ett moratorium, ett stopp för vidare ratificeringar eller godkännande av lagar som innebär intrång i oskyldigas privata sfär intill dess att samhället utvecklat eller återupprättat den process som erfordras för att säkerställa:

- Transparens i den demokratiska processen
- Respekt för de parlamentariska institutionerna
- Medborgardialog och förankring samt legitimering av lagar genom folkbildning

När det politiska ledarskapet detta kan vi fortsätta bygga ett stabilt samhälle och återremittera de omstridda lagrummen till riksdagens bord. Det handlar om att göra om och göra rätt. Misslyckas vi kan ingen lagstiftning i världen skapa långsiktig stabilitet och Hjalmar Brantings ord om att ”demokrati är den upplysta majoritetens beslut” kan komma att eka tomma vilket skulle vara ett nederlag för (S) och den svenska modellen av demokrati.

Vi föreslår:

- I31:1 att Socialdemokraterna verkar för ett moratorium för all lagstiftning som kan komma att kränka individens rättigheter och skydd enligt Regeringsformen och Europakonventionen om mänskliga rättigheter,
- I31:2 att Socialdemokraterna verkar för ett reformarbete i riksdag och departement som syftar till en öppnare, mer för medborgaren begriplig och överblickbar samt mer transparent lagstiftningsprocess,
- I31:3 att Socialdemokraterna verkar för en översyn av de lagar som på något sätt kan kränka offentlighetsprincipen och individens rätt till skydd för sin identitet och integritet i enlighet med Regeringsformen och Europakonventionen om mänskliga rättigheter,
- I31:4 att Socialdemokraterna framgent i de fall då riksdagen ska behandla förändringar av principiell karaktär som inskränker offentlighetsprincipen och/eller påverkar den personliga integriteten negativt, inhämtar partistyrelsens utlåtande.

Johan Westerholm Norrtälje arbetarekommun, Thomas Hartman Umeå arbetarekommun, Anders Widén Östersunds arbetarekommun, Kristian Krassman Norrtälje arbetarekommun, Erik Laakso Tierps arbetarekommun, Ulrika Sandberg Örebro arbetarekommun och Ann-Catrin Brockman Sandvikens arbetarekommun

Norrtälje arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion I32

Tierps arbetarekommun

Moratorium för integritetskränkande politik. Gör om, gör rätt!

Bakgrund

Vi har sett hur den amerikanska staten utnyttjat rädslan efter olika terrordåd för att driva igenom en allt mer integritetskränkande politik där rätts säkerheten satts ur spel och myndigheter fått långtgående befogenheter på medborgarnas bekostnad. Det påverkar också oss. Det ena integritetskränkande förslaget efter det andra har lanserats både i Europa och i Sverige. Ena gången handlar det om att avlyssna personer som inte är misstänkta för

brott, nästa gång övervaka all datatrafik. Inte ens meddelarfiheten till journalister fredas.

I Sverige har vi generellt sett varit för naiva till de konsekvenser detta får med sig. Motkrafterna har varit både för passiva och för svaga. Därför är det inte konstigt att integritetsskyddskommittén levererar svidande kritik. Efter genomgång av ett tjugotal rättsområden konstateras att regering och riksdag struntat i skyddet av medborgarnas privatliv.

Ett argument som används i debatter lyder: ”den som har rent mjöl i påsen har inget att dölja”. Men detta är ett obehagligt argument. Det sätter inga gränser och det signalerar inget slut. Dessutom missar åtgärderna målet. Medan terrorister eller den organiserade brottsligheten vet exakt vad han ska göra för att klara sig kan den insamlade informationen om olika privatpersoner lagras, ”få fötter” och användas på fel sätt för att kartlägga och kränka oskyldiga individer.

Förespråkarna menar att det är det pris vi får betala för att vara säkra. Men det är falsk säkerhet som skadar vårt demokratiska samhälle och de sköra demokratiska rättigheter som vi skulle värna. En allt mer utbredd övervakning av oskyldiga samhällsmedborgare ökar spänningarna, misstänksamheten och misstron vilket paradoxalt nog spelar de odemokratiska krafter som vill underminera samhället i händerna.

Lösningen ligger istället i att prioritera det förebyggande arbetet för att komma åt den organiserade brottsligheten och terrorismen. Lösningen ligger i intelligenta polisiära internationella samarbeten, inte en allmän tillgång för staten av enskilda människors telefonsamtal, sms och e-post. Det är brist på demokrati, mänskliga rättigheter och sociala skyddsnet som skapar en grogrund för brott och terrorism.

Vi måste ta debatten här och nu innan vi kommit in på ett sluttande plan där utvecklingen mot ett kontrollsamhälle är svår att vända. Därför behövs en integritetsdebatt och ett offentligt samtal där vi frågar oss vilka konsekvenser en politik som innebär allt större intrång i människors privatliv? Men just nu rör vi oss i motsatt riktning. I takt med att det ena dåligt genomtänkta och uselt förankrade integritetskränkande förslaget efter det andra tagits i Sveriges Riksdag ökar det demokratiska underskottet.

Den opposition som växte fram som en konsekvens av den så kallade ”FRA-lagen” den 18 juni 2008 och som kom att prägla IPRED-debatten blottade en klyfta mellan opinion och folkvalda utan motstycke. Klyftan kom att kännetecknas av motstridiga budskap, bristande information, skiftande kompetens och en havererad dialog mellan riksdagens folkvalda och framför allt ungdomsförbunden och olika utomparlamentariska grupper.

Lagstiftningen, som kan kännetecknas av en repressiv syn och möjliggörande av legala intrång i enskildas integritet, upplevdes av opinionen som obegriplig, svår genomträngd och framforcerad, trots att dess suportrar hävdade motsatsen. Det framkom att oroväckande många av riksdagens ledamöter, hade en grumlig uppfattning av lagens och teknikens mekanismer samt efterföljande konsekvenser för den enskilde.

För att åskådliggöra komplexiteten citeras nedan lagrådets bedömning av regeringens proposition 2007/08:1563, Åtgärder för att utreda vissa samhällsfarliga brott med mera som antogs av riksdagen 081022. ”Det är svårt att få en samlad bild av lagstiftningen på området och omfattningen av de intrång i grundlagsskyddet som enskild sammantaget kan drabbas av genom olika tvångsåtgärder.”

För att en lag ska uppfattas som legitim behöver medborgarna förstå lagens mål och syfte. Medborgarna ska kunna följa den demokratiska och parlamentariska processen utan att behöva söka information själva i allt för hög omfattning. Ingen av de nämnda lagarna eller direktiven kan sägas ha uppfyllt dessa grundförutsättningar.

Vi vill att socialdemokratiska partiet sätter ner foten och verkar för ett moratorium, ett stopp för vidare ratificeringar eller godkännande av lagar som innebär intrång i oskyldigas

privata sfär intill dess att samhället utvecklat eller återupprättat den process som erfordras för att säkertälla

- Transparens i den demokratiska processen.
- Respekt för de parlamentariska institutionerna.
- Medborgardialog och förankring samt legitimering av lagar genom folkbildning.

När det politiska ledarskapet detta kan vi fortsätta bygga ett stabilt samhälle och återremittera de omstridda lagrummen till riksdagens bord. Det handlar om att göra rätt. Misslyckas vi kan ingen lagstiftning i världen skapa långsiktig stabilitet och Hjalmar Brantings ord om att ”demokrati är den upplysta majoritetens beslut” kan komma att eka tomma vilket skulle vara ett nederlag för (S) och den svenska modellen av demokrati.

Vi föreslår:

- I32:1 att (S) verkar för ett moratorium för lagstiftning som an komma att kränka individens rättigheter och skydd enligt regeringsformen och europakonventionen om mänskliga rättigheter,
- I32:2 att (S) verkar för ett reformarbete i riksdag och departement som syftar till en öppnare, mer för medborgaren begriplig och överblickbar samt mer transparent lagstiftningsprocess,
- I32:3 att (S) verkar för en översyn av de lagar som på något sätt kan kränka offentlighetsprincipen och individens rätt till skydd för sin identitet och integritet i enlighet med regeringsformen och europakonventionen om mänskliga rättigheter,
- I32:4 att (S) framgent i de fall då riksdagen ska behandla förändringar av principiell karaktär som inskränker offentlighetsprincipen och/eller påverkar den personliga integriteten negativt, inhämtar partistyrelsens utlåtande.

Erik Laakso Tierps arbetarekommun, Johan Westerholm Norrtälje arbetarekommun, Anders Widén Östersunds arbetarekommun, Ann-Catrin Brockman Sandvikens arbetarekommun, Thomas Hartman Umeå arbetarekommun, Kristian Krassman Norrtälje arbetarekommun och Ulrika Sandberg Örebro arbetarekommun Tierps arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Partistyrelsens utlåtande över motionerna

I5:7, I33:1, I33:2, I34:1, I35:1, I36:1, I37:1, I37:2, I38:1
(upphovsrätt i förändring)

Motion I33:1–2 (Bodens arbetarekommun) yrkar att Socialdemokraterna tar initiativ till en övergripande diskussion om den framtida upphovsrättslagstiftningen samt att Socialdemokraterna i samverkan med ABF initierar ett rådslagsarbete om avvägningen mellan tekniska möjligheter och immateriella rättigheter. Motion I34:1 (Östersunds arbetarekommun) yrkar att riksdagsgruppen får i uppdrag att ta initiativ till ett utredningsarbete med utgångspunkt i att upprätthålla det allmänna rättsmedvetandet genom att stifta lagar där straffsatsen står i proportion till den verkliga skada som uppstått. Motion I35:1 (Östersunds arbetarekommun) yrkar att riksdagsgruppen får i uppdrag att ta initiativ till ett brett utredningsarbete med utgångspunkt i att värna upphovsrätten, likväl som konsumenternas rättigheter, medborgarnas rätt till information, värna den personliga integriteten och upprätthållandet av det allmänna rättsmedvetandet. Motion I36:1 (Örebro arbetarekommun) yrkar att riksdagsgruppen får i uppdrag att ta initiativ till ett

brett utredningsarbete med utgångspunkt i att värna upphovsrätten, likväl som konsumenternas rättigheter, medborgarnas rätt till information, värna den personliga integriteten och upprätthållandet av det allmänna rättsmedvetandet. Motion I5:7 (Stockholms arbetarekommun) yrkar att Socialdemokraterna ska bedriva en folkbildningspolitik som inkluderar folkrörelser via Internet, arbeta för att legalisera lösningar för spridning av kreativt innehåll på Internet som ger upphovsmännen/kvinnorna full rätt till sina verk. Motion I37:1–2 (Malmö arbetarekommun) yrkar att IPRED-lagen avskaffas samt att Socialdemokraterna verkar för en ny lagstiftning som värnar såväl upphovsrätt som personlig integritet och rättssäkerhet. Motion I38:1 (Sundsvalls arbetarekommun) yrkar att ge partistyrelsen i uppdrag att ta fram ett upphovsrättspolitiskt program som utgår från ovanstående syn på relationen mellan upphovsrätt och äganderätt.

Den 1 juli 2005 ändrades upphovsrättslagen, vilket bland annat innebär nya regler för kopiering av musik och film från Internet. Upphovsrättsinnehavarens rättigheter förstärktes. Endast upphovsrättsinnehavaren får tillgängliggöra verk för allmänheten. Möjligheten att kopiera verk skärptes också. Kopiering av verk som upphovsrättsinnehavaren inte godkännt för tillgängliggörande för allmänheten förbjöds helt.

Den 1 april 2009 skärptes reglerna ytterligare. Enligt de nya bestämmelserna kan domstol, på samma sätt som i många andra länder, ålägga en Internetleverantör att ge rättighetshavaren information om vem som hade en IP-adress när den adressen användes för att begå ett intrång. Ett sådant beslut kan endast meddelas när rättighetshavaren har presenterat tillräcklig bevisning om – visat sannolika skäl för – att det har begåtts ett intrång i hans eller hennes rättighet med hjälp av den aktuella Internetanslutningen. När abonnenten väl är identifierad kan rättighetshavaren kontakta denne och påtala intrånget. Vill rättighetshavaren sedan gå vidare och väcka en skadeståndstalan mot abonnenten får bevisning säkras och bedömas utifrån omständigheterna i varje enskilt fall.

Den snabba tekniska utvecklingen har inneburit en revolution för informationsteknologin. Internet ger helt nya möjligheter till kultur, information och kunskap. Underhållning, humor, musik, film, bild – allt finns lättåtkomligt på nätet. Mycket är gratis, men nätet skapar också nya möjligheter till en kulturell marknad som kan utvecklas nästan obegränsat.

Partistyrelsen understryker att upphovsrätten måste anses som självklar utgångspunkt. Vi tar starkt avstånd från dem som anser att det rent principiellt ska vara tillåtet att ladda ned upphovsrättsskyddat material utan att den som har skapat filmen, musiken eller boken får betalt. Kulturarbetarna har rätt att tjäna pengar på sitt arbete precis som andra yrkesgrupper. Men de åtgärder som vidtas för att värna upphovsrätten måste också balanseras mot intresset av att värna den personliga integriteten och uppnå god tillgänglighet. Det vore att ta flera steg tillbaka om de tekniska möjligheter som idag finns att ta del av kultur via Internet inte kan utnyttjas. Därför måste det skapas fler, bättre och mer tillgängliga lagliga alternativ att lyssna på musik och se på film med modern teknik. Det behövs enklare och smidigare tekniska lösningar och program, standards och betalningsmetoder för att människor ska kunna ta del av musik, film, spel och annat på laglig väg. Det ska vara lättare att agera lagligt än olagligt, på nätet som i vardagen. Därför vill vi ställa krav på branscherna på kulturområdet, kulturarbetarna och deras organisationer att hjälpa till att stimulera den teknikutvecklingen. Det handlar om framtidens publik och om möjligheter för Sverige. Även om partistyrelsen i

princip ställer sig bakom upphovsrätten bör den personliga integriteten stärkas. I riksdagen har Socialdemokraterna motionerat om att inriktningen bör vara att komma åt den fildelning som sker i kommersiell skala. Dessutom bör endast en organisation få tillgång till vem som har en viss IP-adress. Då krävs det att Film- och skivbolagen måste samarbeta. Motionen pekar på att lagen bör följas upp av en oberoende granskare samt att det bör tillsättas en kommission för upphovsrätt och tillgänglighet på Internet för att följa teknikutvecklingen och föreslå regeringen åtgärder. Partistyrelsen vill framhålla om att det är viktigt att ha en balans mellan brottsutredande verktyg och skyddet för den enskildes integritet. För att hålla ett vakande öga på utvecklingen vill vi därför inrätta en integritetsombudsman.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet I5:7, I33:1, I33:2, I34:1, I35:1, I36:1, I37:1, I37:2, I38:1.

Motion I33

Bodens arbetarekommun

Översyn av upphovsrättslagstiftningen

När detta skrivs har domen just fallit i The Pirate Bay-rättegången. Huvudmännen bakom The Pirate Bay har befunnits skyldiga och dömts till fängelsestraff samt dryga böter. Domen har redan blivit omdiskuterad och kommer att överklagas. Oavsett vilken den slutliga utgången blir så kan vi konstatera att målet satt fokus på en intressant fråga: hur ska Sverige och andra länder kunna anpassa sin lagstiftning till de nya förutsättningar som växer fram genom den digitala teknikens utveckling?

Frågan sönderfaller i flera delfrågor. En av de huvudsakliga är givetvis den om upphovsrätt och närstående rättigheter. Den säger i grund och botten att skyddade verk inte får återges utan tillåtelse från upphovsrättsinnehavaren. Här finns också en rätt till ersättning under många år från verkets tillkomst. Något som komplicerar ersättningsfrågorna är att många olika aktörer är berörda. Om vi diskuterar musik berörs till exempel musikkompositörer, textförfattare, huvudartist, studiomusiker, scenmusiker och producenter. Uppbyggnaden av systemen för ersättning och vilka rättigheter man förvärvar när man ”köper” ett verk är okända för många.

På motsvarande sätt är kunskapsnivån om den tekniska bakgrunden med torrentteknik et cetera högst varierande. Själva omständigheten att ett verk inte kopieras från någon enskild plats, att det inte alltid är så enkelt att avgöra vem som utför själva handlingen och att handlingen delvis utförs i andra länder komplicerar tillämpningen av dagens lagstiftning. Det finns även påtagliga svårigheter att fastställa omfattningen av den ekonomiska skada som uppstår.

De som applåderar den fällande domen mot The Pirate Bay (TPB) motiverar det med kulturarbetarnas rätt till ersättning för sitt arbete. De menar att illegal fildelning utgör ett direkt intäktsbortfall för upphovsrättsinnehavarna och därmed urholkar grunden för framtida kulturell verksamhet. De menar också att TPB genom att tillhandahålla tekniska hjälpmedel underlättar den illegala nedladdningen och gör det på egen kommersiell grund.

Mot det står en uppfattning om att fildelning förenklar för nya artister att nå ut med sina verk och på sikt ger detta större intäkter till artisterna. Vissa påpekar också att The Pirate Bay inte tillhandahåller något illegalt material, utan bara visar var materialet finns. Om detta är brottsligt skulle lika gärna Google kunna åtalas för medhjälp till upphovsrättsbrott, likaväl som Volvo skulle kunna åtalas för medhjälp till fortkörning, menar man. Man

ifrågasätter också det rimliga i att det ska vara illegalt att via TPB eller andra sökmotorer ladda hem musik eller film som man kan ta del av via radions eller tv:ns webbplatser och spela in därifrån. Slutligen ifrågasätts också sättet att beräkna skadeståndet och därmed även skadeståndets storlek.

Socialdemokratien måste ta dessa meningsskillnader på allvar. Vi måste acceptera att den etablerade juridiken baseras på omständigheter som snabbt kan förändras av nya tekniska möjligheter. Den omfattande debatten kring FRA-lagen, IPRED och The Pirate Bay-målet måste bli avstamp för en översyn av det juridiska ramverket kring upphovsrätten och den digitala tekniken. Syftet bör vara att kombinera den nya teknikens möjligheter till kulturell spridning med en rimligt stark ställning för upphovsrättsinnehavarna vad gäller verkens integritet och rätten till ekonomisk ersättning.

En sådan översyn måste också kombineras med en fortsatt offentlig dialog omkring förutsättningarna och motiven för lagstiftningen, där hållbarheten i olika argument kan prövas ordentligt. Dialogen syftar till en förankring av lagstiftningens moraliska och etiska grund bland befolkningen. Detta är en väsentlig del av processen. En lagstiftning som inte motsvarar befolkningens värderingar eller där den sakliga grunden är okänd för många kommer obönhörligen och med rätta att ifrågasättas.

Därför föreslår jag:

I33:1 att Socialdemokraterna tar initiativ till en övergripande diskussion om den framtida upphovsrättslagstiftningen,

I33:2 att Socialdemokraterna i samverkan med ABF initierar ett rådslagsarbete om avvägningen mellan tekniska möjligheter och immateriella rättigheter.

Leif Pettersson, ordförande i Bodens arbetarekommun

Bodens arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion I34

Östersunds arbetarekommun

Vårda rättsmedvetandet – sänk straffen för privatpersoners upphovsrättsbrott

Att låta andra ladda ner en enda film från ens dator har visat sig kunna ge 80 dagsböter plus rättegångskostnaden i straff. Den person som fälldes i den uppmärksammade Linköpingsdomen i maj 2008 dömdes förutom dagsböter också till villkorlig dom, det vill säga i princip fängelse, utan att ha gjort något annat än att dela med sig av sin hårddisk till andra.

Det finns inget stöd i det allmänna rättsmedvetandet för att ha så hårda straff för privatpersoners upphovsrättsbrott. Det är en sak att straffbelägga dem som för vinning gör intrång i upphovsrätten, en helt annan att gå på enskilda som oftast endast vill dela en upplevelse. Det har också visat sig i flera undersökningar, bland annat genomförda av KTH, att detta delande i många fall snarare fungerar som marknadsföring för filmer och musik. Fler presumtiva kunder får reda på att musiken/filmen finns och kan på så sätt sedan inhandla varan.

Man kan jämföra förfarandet som uppstod när kassetbandspelaren kom. Då infördes en särskild kassettskatt, som finns kvar, men nu omfattar snart sagt all lagringsmedia och kallas kopieringsavgift.

Med kassetbandspelare fick man därför helt lagligt spela av musik, och det hände ofta att så kallade blandband gavs bort till vänner och bekanta. På så sätt har upphovsrättskyddat material spridits i över 40 år, utan att straffsatsen för upphovsrättsbrott tillåtit

skena på det sätt den tillåts göra idag när tekniken att dela har blivit digital.

Ungefär hälften av befolkningen tycker enligt flera opinionsundersökningar att det överhuvudtaget inte ska vara olagligt med fildelning av upphovsrättsligt skyddat material utan upphovsrättsinnehavarens tillåtelse.

I samband med IPRED-propositionen ändrades straffskalan på ett sätt som öppnar för än hårdare straff. Vilken praxis som utvecklas vet vi ännu inte.

Det finns många frågor om upphovsrätt som behöver diskuteras ingående, men det här är en punkt där vi borde kunna ta ställning redan nu. Straffsatsen för upphovsrättsbrott som inte sker för vinnings skull borde sänkas avsevärt, så att de motsvarar straffen för andra mindre förseelser, till exempel snatteri. Detta i de fall det kan konstateras att skada för upphovsrättsinnehavaren verkligen skett. Annars är det enda proportionerliga påföljden för ickekommersiellt upphovsrättsintrång egentligen ingenting, om ingen skada uppstått eller kan påvisas.

Det skulle vara ett bra, konkret svar att ge i valrörelsen, som signalerar att vi står för ett rättsväsende där straffen är proportionerliga.

Jag föreslår:

I34:1 att riksdagsgruppen får i uppdrag att ta initiativ till ett utredningsarbete med utgångspunkt i att upprätthålla det allmänna rättsmedvetandet genom att stifta lagar där straffsatsen står i proportion till den verkliga skada som uppstått.

Anders Widén

Östersunds arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion I35

Östersunds arbetarekommun

Modernisera upphovsrätten

Den digitala informationstekniken och Internet har lett till att i stort sett all sorts information kan kopieras och distribueras blixtnsabbt över världen. Digitaliseringen möjliggör oändlig kopierbarhet, som i kombination med bredbandens snabbhet innebär att en film, ett dataprogram eller ett musikalbum kan spridas globalt i miljoner exemplar på några minuter. Vår traditionella upphovsrätt, anpassad till en pappersbaserad informationsspridning, uppfattas redan idag som omodern. Detta samtidigt som många av de lagförändringar som genomförts har motiverats med att upphovsrätten behöver skyddas i en tid då det blir allt svårare att upprätthålla kontrollen av hur exempelvis musik, film och böcker sprids.

Det fria spridandet och nedladdandet av den digitaliserade informationen har även ideologiska drivkrafter: slagordet ”information want’s to be free” symboliserar idén om ett nytt samhälle byggt på obegränsad informationstillgång och människors fria samverkan, snarare än marknadsekonomins principer om utbud och efterfrågan. Det kan även finnas enskilda personer och/eller företag som tjänar pengar på att förmedla upphovsskyddat material. Mot båda grupperna står underhållningsindustrins ambition att tjäna pengar på varje nedladdad informationsbit.

Samtidigt har immaterialrätten i allmänhet fått en ökad betydelse under de senaste 20 åren. Upphovsrättens successiva utvidgning i tid och omfattning är bara ett av ett flertal exempel på detta. Andra exempel är debatten om införande av genpatent och mjukvarupatent, skärpningar av varumärkesskyddetoch så vidare. Drivkrafterna bakom immaterialrättens utbredning är komplexa och har både med ekonomins globalisering och med mera ideologiska faktorer som nyliberalismens frammarsch att göra. Resultatet

har blivit ett ökat fokus på äganderätten till information och kunskap, något som riskerar att leda till en utveckling där informationen blir en fråga om makt och ekonomi, inte om demokratiskt inflytande och ökad transparens. Samtidigt kan man konstatera att skyddstiden för ett upphovsrättsverk är orimligt lång. En tid som förlängdes vid en harmonisering på EU-nivå.

I denna kultur- och idékamp är utmaningen för socialdemokratin att finna en rimlig balans som respekterar såväl medborgarnas informationsfrihet som upphovsrättsinnehavarens intressen.

Vi anser att en långsiktigt hållbar upphovsrätt ska säkerställa en legal tillgång till information, kunskap och kultur samtidigt som artister, konstnärer och författare garanteras en rimlig ersättning för sitt arbete och rätt att bestämma över sitt verk. Vi vill även värna konsumenternas rätt att använda musik, filmer och annat som de lagligen köpt. Lagstiftarna bör inte hjälpa stora mediebolag att ta betalt flera gånger för samma produkt – från samma konsument. Det borde ligga i branschernas intresse att använda den nya tekniken, inte att motarbeta den. Samma multinationella bolag som skapar lagringsmedia som kan lagra exempelvis musikfiler i mp3-format för flera hundra tusen kronor, driver i andra sammanhang stämningsansökan mot dem som tankat sitt lagringsmedia med både legalt och illegalt nedladdad musik.

Vi vill värna integriteten, allas rätt att använda Internet eller lyssna på vilken musik vi vill utan att detta utgör en del av en omfattande övervakning av vårt liv. Allt fler tillbringar alltmer av sin tid på nätet. Genom en kartläggning kan därför en mycket omfattande bild av personers vanor samlas in, inte bara vad det gäller upphovsrättskyddat material, utan det gäller också exempelvis vilka forum man deltar i och vilka man har interaktiva samtal med, vilket i sin tur säger en hel del om personens livsmönster.

Skadan, om en sådan kartläggning skulle komma ut, måste bedömas som mycket stor för den enskilde.

Det är viktigt att värna det allmänna rättsmedvetandet. När riksdagen stiftar lagar, bör lagarna uppfattas som nödvändiga och legitima. Samtidigt som vi i Sverige har en relativt öppen debatt om vår lagstiftning på upphovsrättsområdet, pågår det ett arbete i EU där frågor och förhandlingar om hårdare och mer integritetsingripande lagar och avtal är hemlighetsstämplade.

Frågan är hur upphovsrätten kan värnas, med respekt för konsumenternas rätt och integritet samtidigt med det allmänna rättsmedvetandet.

Därför bör den socialdemokratiska partikongressen 2009 ge riksdagsgruppen i uppdrag att ta initiativ till ett brett utredningsarbete med utgångspunkt i att värna upphovsrätten, likväl som konsumenternas rättigheter, medborgarnas rätt till information, värnandet av den personliga integriteten och upprätthållandet av det allmänna rättsmedvetandet.

Man bör även utreda om kopieringsavgiften, den förutvarande kassettskatten, som idag finns ska avskaffas. Nya och rättvisare betalningssätt måste tas fram av branschen, särskilt som en del av de nya teknikerna för förmedlandet av exempelvis musik inte längre innebär någon lagring.

På intet sätt får, som nu gäller genom IPRED1, privata företag vare sig lagra, spana eller sammanställa digital information i avsikt att straffa medborgare. Allt polisiärt arbete, samt utredning och straff ska utföras av staten. Endast så kan vi behålla rättsstaten.

Yrkande:

I35:1 att riksdagsgruppen får i uppdrag att ta initiativ till ett brett utredningsarbete med utgångspunkt i att värna upphovsrätten, likväl som konsumenternas rättigheter, medborgarnas rätt till information, värna den personliga integriteten och upprätthållandet av det allmänna rättsmedvetandet.

Anders Widén

Östersunds arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion I36

Örebro arbetarekommun

Modernisera upphovsrätten

Den digitala informationstekniken med Internet i sitt centrum lett till att i stort sett all sorts information idag kan kopieras och distribueras oberoende av tid och rum. Den digitala informationslagringen möjliggör oändlig kopierbarhet, som i kombination med bredbandens snabbhet innebär att en film, ett dataprogram eller ett musikalbum kan spridas globalt i miljoner exemplar på några minuter. Vår traditionella upphovsrätt, anpassad till en pappersbaserad informationsspridning, uppfattas redan idag som omodern. Detta samtidigt som många av de lagförändringar som genomförts har motiverats med att upphovsrätten behöver skyddas i en tid då det blir allt svårare att upprätthålla kontrollen av hur exempelvis musik, film och böcker sprids.

Det fria spridandet och nedladdandet av information som har möjliggjorts genom digitaliseringen har även ideologiska drivkrafter: slagordet ”information want’s to be free” symboliserar idén om ett nytt samhälle byggt på obegränsad informationstillgång och människors fria samverkan, snarare än marknadsekonomins principer om utbud och efterfrågan. Även om det också finns enskilda personer och/eller företag som tjänar pengar på att förmedla upphovsskyddat material ”gratis”. Mot fildelarnas gratisekonomi står underhållningsindustrins ambition att tjäna pengar på varje nedladdad informationsbit.

Samtidigt har immaterialrätten i allmänhet fått en ökad betydelse under de senaste 20 åren. Upphovsrättens successiva utvidgning i tid och omfattning är bara ett av ett flertal exempel på detta. Andra exempel är debatten om införande av genpatent och mjukvarupatent, skärpningar av varumärkesskyddet och så vidare. Drivkrafterna bakom immaterialrättens utbredning är komplexa och har både med ekonomins globalisering och med mera ideologiska faktorer som nyliberalismens frammarsch att göra. Resultatet har blivit ett ökat fokus på äganderätten till information och kunskap. Något som riskerar att leda till en utveckling där informationen blir en fråga om makt och ekonomi, inte om demokratiskt inflytande och ökad transparens. Samtidigt kan man konstatera att skyddstiden för ett upphovsrättsverk är orimligt lång tid. En tid som förlängdes vid en harmonisering på EU-nivå.

I denna kultur- och idékamp är utmaningen för socialdemokratin att finna en rimlig balans som respekterar såväl medborgarnas informationsfrihet som upphovsrättsägarnas intressen. Vi anser att en långsiktigt hållbar upphovsrätt som säkerställer den legala tillgången till information, kunskap och kultur samtidigt som artister, konstnärer och författare garanteras en rimlig ersättning för sitt arbete och rätt att bestämma över sitt verk. Vi vill också värna konsumenternas rätt att använda musik, filmer och annat som de lagligen köpt. Lagstiftarna bör inte hjälpa stora mediebolag att ta betalt flera gånger för samma produkt – från samma konsument. Det borde ligga i branschernas intresse att använda den nya tekniken, inte att motarbeta den. Samma multinationella bolag som

skapar lagringsmedia som kan lagra exempelvis musikfiler i mp3-format för flera hundra tusen kronor, driver i andra sammanhang stämningsansökan mot dem som tankat sitt lagringsmedia med både legalt och illegalt nedladdad musik.

Vi vill värna integriteten, allas vår rätt att exempelvis använda internet eller lyssna på vilken musik vi vill utan att detta utgör en del av en omfattande övervakning av vårt liv. Allt fler tillbringar alltmer av sin tid på nätet. Genom en kartläggning kan därför en mycket omfattande bild av personers vanor samlas in, inte bara vad det gäller upphovsrättsskyddat material, utan det gäller också exempelvis vilka forum man deltar i och vilka man har interaktiva samtal med, vilket i sin tur säger en hel del om personens livsmönster.

Skadan eller kränkningen om en sådan kartläggning skulle komma ut måste bedömas som potentiellt mycket stor för den enskilde. Lagring av datauppgifter bör kunna begränsas både i tid och i omfattning.

Det är också viktigt att värna det allmänna rättsmedvetandet. När riksdagen stiftar lagar så bör lagarna uppfattas som nödvändiga och legitima. Samtidigt som vi i Sverige har en, relativt, öppen debatt om vår lagstiftning på upphovsrättsområdet, så pågår det ett politiskt arbete i EU där frågor och förhandlingar om hårdare och mer integritetsingripande lagar och avtal är hemlighetsstämplade. Något som vi anser inte är förenligt med vår syn på öppenhet och inflytande för medborgarna. Så hur kan upphovsrätten värnas i dagens samhälle, med respekt för konsumenternas rätt, integriteten och upprätthållandet av det allmänna rättsmedvetandet?

Hade vi haft en enkel lösning hade vi inte behövt skriva denna motion. Enkla lösningar på detta komplexa problem är nämligen lika sällsynta som framsynta och moderna mediebolag.

Därför bör den socialdemokratiska partikongressen 2009 ge riksdagsgruppen i uppdrag att ta initiativ till ett brett utredningsarbete med utgångspunkt i att värna upphovsrätten, likväl som konsumenternas rättigheter, medborgarnas rätt till information, värnandet av den personliga integriteten och upprätthållandet av det allmänna rättsmedvetandet. Tänkbara förslag som bör studeras är att införa någon form av "nedladdningsavgift" (motsvarande den så kallade "kassettskatten" som finns på lagringsmedier idag), bredbandsavgift, att ge lagstöd till frivilliga överenskommelser mellan konsumentorganisationer och upphovsmannaorganisationerna eller att pröva någon form av "omvänd lagstiftning" som innebär att endast den som inte ingår avtal med upphovsmannaorganisationer kan bli föremål för övervakning i form av exempelvis lagring av ip-adresser. Skyddstiden för ett verk bör ingå. Man bör också utreda om kassettskatten som idag finns ska avskaffas.

Vi föreslår den socialdemokratiska partikongressen besluta:

136:1 att riksdagsgruppen får i uppdrag att ta initiativ till ett brett utredningsarbete med utgångspunkt i att värna upphovsrätten, likväl som konsumenternas rättigheter, medborgarnas rätt till information, värna den personliga integriteten och upprätthållandet av det allmänna rättsmedvetandet.

Björn Sundin, Eva-Lena Jansson, Peter Dahlgren och Ulrika Sandberg
Örebro arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion I37

Malmö arbetarekommun

Avskaffa IPRED-lagen

IPRED är en förkortning för International Property Rights Enforcement Directive och är ett ”direktiv” från EU. Det innebär att aktörer inom film- och skivindustrin får rätt att få ut information om vem som abonnerat på en viss IP-adress på nätet vid ett visst klockslag, om de visar en domstol ”skäliga bevis” för att fildelning skett från den adressen. En prövning av IPRED har gjorts och fastslagits av EG-domstolen i januari, att intrånget i medborgarnas integritet inte var proportionerlig mot brottet. Därför är det upp till varje regering att själv bestämma om de vill införa IPRED eller inte.

Det finns inget tvång från EU:s sida att ge film- och skivbolagen fria händer att jaga ”pirater”. Baserat på de sammanlagda uttalandena av EU:s generaladvokat Juliane Kokott och EG-domstolen bör man snarare tolka det tvärtom. Likväl hävdar man att det hela kommer från ett EU-direktiv, ”sanktionsdirektivet” eller IPRED1. Detta är emellertid felaktigt. För det första, så kräver EU-direktivet bara att abonnentuppgifter får tas fram i samband med en rättegång. Inte att privata intressen ska kunna få ut dem bara för att de påstår något. För det andra har EG-domstolen uttryckligen slagit ner den delen av direktivet; den gäller inte längre.

Vad händer nu när IPRED fått laga kraft? Nöjesindustrins nya rättigheter ger dem större befogenheter att kränka den personliga integriteten än den svenska polisen har (som inte kan få ut de aktuella uppgifterna utan att misstanke föreligger om ett brott som kan ge åtminstone fängelse, och ofta fleråriga fängelsestraff). I övriga länder som infört liknande direktiv har följande hänt: Med uppgifterna om IP-adress och abonnent i handen skickar industrins aktörer ett kravbrev till abonnenten för internetabonnemanget (som inte behöver vara samma person som fildelat). Där står det i allt väsentligt ”betala en månadslöns, annars stämmer vi dig på fyra månadslöner. Vi har bevis och du kan inte vinna. Tar du det till domstol får du dessutom betala rättegångskostnaderna”. De flesta betalar i ren skräck för att få problemet att försvinna. Det finns ingen anledning att tro att det skulle bli annorlunda i Sverige. Detta är inget annat än statligt sanktionerad utpressning. Rättssäkerheten är satt ur spel.

Kulturarbetare och konstnärer har naturligtvis ändå rätt att tjäna pengar på sitt skapande (förutsatt att det finns kunder) och upphovsrätten är likväl viktig i detta avseende. Men det finns flera andra förslag kring hur detta skulle kunna lösas som inte kränker den personliga integriteten och som inte ger nöjesindustrin polisiära befogenheter i vårt land. Bland annat har olika former av licensavgifter diskuterats. Men istället för att lägga förslag som säkrar både upphovsrätt, integritet och rättssäkerhet har man från lagstiftarens sida gjort fullständiga eftergifter till nöjesindustrin.

Jag yrkar därför:

I37:1 att IPRED-lagen avskaffas,

I37:2 att Socialdemokraterna verkar för en ny lagstiftning som värnar såväl upphovsrätt som personlig integritet och rättssäkerhet.

Sakari Hynynen, Unga socialdemokrater i Malmö

Malmö arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion I38

Sundsvalls arbetarekommun

Motion om äganderätt och upphovsrätt

I samband med pågående diskussionen om fildelning på Internet har begreppen äganderätt och upphovsrätt kommit att blandas ihop på ett olyckligt sätt.

Äganderätten bör ha en mycket stark ställning, upphovsrätten en svagare. Orsaken är praktisk. Om någon plockar ett äpple ur din trädgård så förlorar du dispositionen över äpplet, det finns inte längre kvar. Därför finns det en stor nytta av att skydda egendomen. Om däremot tusen personer läser en roman på ett folkbibliotek så är det fortfarande författarens roman, skadan blir noll, men verket nyttjas på ett sätt som gynnar samhället, bidrar till folkbildningen och så vidare. Frågan är istället hur och om författaren ska få betalt.

Upphovsrättens grund skiljer sig därmed från äganderättens. Upphovsrättens avvägningar handlar mer om att skapa rätt incitament för konstnärskap och forskning än att skydda privat egendom från förstörelse eller stöld. Upphovsrätten är aldrig absolut och vägs alltid mot andra samhälleliga intressen, som att idéer sprids och intresset av en demokratisk tillgång till litteratur och konst.

Den sammanblandning som upphovsrättsindustrin försöker göra mellan upphovsrätt och äganderätt är förstäelig men ohederlig. Det finns mycket goda skäl att se över upphovsrättens ställning i förhållande till äganderätten när vi nu är på väg med full fart in i det digitala samhället.

Upphovsrättens ställning måste stå i rimlig proportion till andra värden. Att bara fortsätta att tillämpa samma regler som i den gamla analoga världen kommer att skada samhällsutvecklingen, minska kreativiteten, öka övervakningen och minska demokratin.

Upphovsrättsskyddade verk i digital form bör kunna ges en friare spridning än idag, utgående från en syn på Internet som ett digitalt folkbibliotek. Upphovsrättsinnehavare bör tillförsäkras skälig ersättning genom till exempel någon form av ”digital bibliotekserättning”, bredbandsavgift eller liknande.

Vi föreslår:

I38:1 att ge partistyrelsen i uppdrag att ta fram ett upphovsrättspolitiskt program som utgår från ovanstående syn på relationen mellan upphovsrätt och äganderätt.

Bosvedjans socialdemokratiska förening

Sundsvalls arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Partistyrelsens utlåtanden och motioner som rör området Demokrati och grundlag

Partistyrelsens utlåtande över motionerna I39:1, I40:1, I41:1, I41:2, I41:3, I41:4, I41:5, I42:1, I59:9, I61:2 (grundlagar och vallagen)

I motion I61:2 (Huddinge arbetarekommun) föreslås att Socialdemokraterna ska verka för en spärr för småpartier i valen till fullmäktige i kommuner och lands-ting. I motion I39:1 (Bodens arbetarekommun) föreslås att partikongressen ger partistyrelsen i uppdrag att verka för att göra digitala val möjliga i allmänna val. I motion I40:1 (enskild, Stockholms arbetarekommun) föreslås att rösträttsåldern vid allmänna val sänks till 16 år.

I motion I59:9 (Örebro arbetarekommun) föreslås att allmänna val ska inte förrättas i församlingslokaler, vilket bland annat sker i Örebro kommun. I motion I41:1-5 (Malmö arbetarekommun) föreslås att Socialdemokraterna säger nej till en författningsdomstol, att vi behåller uppenbarhetsrekvisitet, att vi behåller den sammanhållna valdagen, att vi ökar personvalsspärren till tio procent i alla nationella val samt att vi återinför rätten att stryka kandidater. I motion I42:1 (Lunds arbetarekommun) föreslås att en utredning ser över rösträttsregleringen i syfte att alla som är stadigvarande bosatta i Sverige ska ha rösträtt även i riksdagsvalen.

Den parlamentariskt sammansatta grundlagskommittén tillsattes 2005 och kom med sitt betänkande i december 2008. I direktiven angavs att kommitténs uppgifter var att göra en översyn av både grundlagarna och vallagen med undantag för statschefens roll och ställning samt de tryck- och yttrandefrihetliga lagarna. Slutbetänkandet kom i december 2008. Kommitténs socialdemokratiska medlemmar hade då vid ett flertal tillfällen fört en dialog med partistyrelsen kring olika frågor som kommittén hade att beakta. I det eniga betänkandet fanns en del mindre justeringar i både grundlag och vallag. Partistyrelsens uppfattning under hela utredningstiden har varit att det finns en styrka i att ha en så bred parlamentarisk enighet som möjligt kring frågor som rör grundlagarna och vallagen. Detta för att skapa stabila spelregler för grundläggande värden i samhället och hur demokratin ska fungera i praktiken. Resultatet av utredningen blev en enig kompromiss.

I förhållande till motionskraven ser kompromissen ut som följer:

- Vad gäller kraven på att bibehålla det så kallade uppenbarhetsrekvisitet har detta sin grund i att undvika att utökad lagprövning av riksdagsbeslut ska kunna ske av domstol. Utredningsförslaget, utan begreppet uppenbarhetsrekvisit, ger enligt partistyrelsen ett lika bra skydd mot lagprövning som den tidigare skrivningen.
- Någon författningsdomstol kommer inte att införas.
- Den sammanhållna valdagen har bibehållits.
- Personvalsspärren sänks till fem procent i riksdagsvalet.
- Rätten att stryka kandidater på valsedeln har inte återinförts.
- Rösträttsålder är fortfarande 18 år.
- Allmänna val kommer inte att kunna ske digitalt.
- Rösträtten i riksdagsval är fortsatt avhängigt av svenskt medborgarskap.
- Någon spärr har inte införts i valen till landsting och kommunfullmäktige.
- Lokaler med religiös anknytning kan även i fortsättningen användas som vallokaler.

Med tanke på att utredningsförslagen ska ligga till grund för lagförändringar som kommer att börja gälla först i och med 2014 års val är partistyrelsen i dag inte beredd att frångå helheten i den uppgörelse som träffats i utredningen.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet I39:1, I40:1, I41:1, I41:2, I41:3, I41:4, I41:5, I42:1, I59:9, I61:2.

Motion I39 Bodens arbetarekommun

Digitala val

Användandet av internet sker idag på fler och fler områden. Vi kan boka resor, leta information om olika samhällsfrågor, göra vår deklaration till skattemyndigheten, ha kontakt med Försäkringskassan och andra myndigheter via internet.

För oss som parti är det viktigt att vi i allmänna val gör det lätt för våra medborgare att lägga sin röst. Idag finns möjligheten att via posten, i vallokalen eller genom bud avlämna sin röst. Däremot finns inte möjligheten att rösta via internet som de flesta medborgare använder på fler och fler områden.

För att öka demokratin och valdeltagandet föreslår jag:

I39:1 att partikongressen ger partistyrelsen i uppdrag att verka för att göra digitala val möjliga i allmänna val.

Leif Pettersson ordförande i Bodens arbetarekommun

Bodens arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion I40 Stockholms arbetarekommun – enskild

Föryngra väljarkåren

Unga människor är – utan att alla gånger veta om det – intresserade av politik. Detta visar siffror från SCB för de senaste valen. I riksdagsvalet 2002 deltog 70 procent av de röstberättigade förstagångsväljarna. Vid riksdagsvalet 2006 hade valdeltagandet ökat med sex procentenheter till 76 procent. En något större andel unga kvinnor deltog i valen jämfört med unga män.

I dag är möjligheten att rösta begränsad till de personer som har fyllt 18 år. Genom att de allmänna valen i regel äger rum vart fjärde år är en årskull av förstagångsväljare vid varje val mellan 21 och 22 år – knappast ungdomar längre. Genom att sänka rösträttsåldern till 16 år skulle åldern för förstagångsväljarna vara mellan 16 och 20 år, vilket bättre skulle spegla unga människors politiska visioner.

I kyrkovalet är redan åldersgränsen för valdeltagande 16 år. Det finns ingen förnuftig anledning att neka unga människor att aktivt delta i det samhällspolitiska arbetet.

Allmänna val har större betydelse i Sverige än det kyrkopolitiska valet.

I Österrike har nyligen rösträttsåldern vid allmänna val sänkts till 16 år. Där har man insett att möjligheten att delta i allmänna val ökar intresset för samhället. Varför ska Sverige släpa efter?

Vi kräver:

I40:1 att rösträttsåldern vid allmänna val sänks till 16 år.

Ingrid Dorle Andersson, Traneberg-Ålsten-Bromma socialdemokratiska kvinnoklubb
Stockholms arbetarekommun beslöt att sända motionen som enskild till kongressen.

Motion I41 Malmö arbetarekommun

Förändringar av grundlagen

I slutet av 2008 ska grundlagsutredningen lägga fram sitt förslag. På utredningens hemsida kan man läsa om utredningens direktiv, vilka sammanfattas så här:

”Kommitténs arbete ska framför allt koncentreras och inriktas på att stärka och fördjupa den svenska folkstyrelsen, att öka medborgarnas förtroende för demokratins funktionssätt och att höja valdeltagandet” www.grundlagsutredningen.se.

Det innebär i praktiken att utredningen kan ge förslag om författningsdomstol, ökat eller minskat personval, skilda valdagar, kommunala folkomröstningar et cetera. Kort sagt väldigt kan denna utredning föreslå omfattande förändringar av den svenska demokratin. Vad socialdemokratin tycker i denna fråga är det väldigt tyst om, den interna debatten är lika frånvarande som den offentliga. Vi vet att liberala och konservativa krafter strävar efter att minska demokratins inflytande till förmån för juridiken, de vill vrida valsystemet mot ett system där person betyder mer än idé. Vi måste som socialdemokrater ta ställning i för oss viktiga frågor.

Författningsdomstol

Vi får aldrig acceptera att jurister tillåts överpröva demokratiska beslut av en folkvald församling. EU-domstolens makt är idag alldeles för stor, Vi behöver inte ytterligare en löntagarfientlig juridisk instans som förminskar vår demokrati. Det är heller inte acceptabelt att ge nuvarande domstolar ökade befogenheter att överpröva demokratiska beslut. Det innebär att vi måste behålla det så kallade uppenbarhetsrekvisitet, som innebär att en domstol kan överpröva en lag bara om den uppenbart strider mot grundlagen.

Sammanhållen valdag

Idag har vi riksdags-, landstings- och kommunalval på samma dag. Ibland förs det fram tankar i debatten att det skulle gynna den lokala debatten om valen skildes åt, så vi hade val vartannat år. Om vi tittar på exempel från till exempel Norge där de har ett sådant system kan man se att debatten när det är kommunalval inte alls i högre utsträckning handlar om lokala frågor, utan kommunalvalen räknas samman av media och ses som en barometer över hur den nationella regeringen sköter sig.

Det är viktigt att inse det självklara faktum att kommunerna och staten är fungerar som olika delar i det samspel som bygger det svenska samhället och att politiken därmed ska ses i ett sammanhang. Dessutom beräknas valdeltagandet bli lägre än i riksdagsvalen. Det är också viktigt att framhålla att ansvaret för en livfull lokal debatt vilar på de lokala partierna oavsett former för valen. Det är också helt oacceptabelt att välja ett system som minskar valdeltagandet.

Personval

Idag har vi ett system som innebär att den som så önskar kan kryssa för en person på valsedeln. Om en kandidat får mer åtta procent av rösterna i riksdagsvalet, eller mer än

fem procent i kommunalvalen går den personen direkt upp till toppen av listan. Det är ett märkligt system där de fem till åtta procent som föredrar en kandidat betyder mer än de 92–95 procent som föredrar listan som den är.

Den ökade personfixeringen bidrar dessutom till att dra fokus från de politiska idéer som ligger till grund för de politiska partierna till förmån för. Det finns ändå skäl att behålla personvalen men gränsen måste höjas till tio procent i alla de nationella valen. När kryssen infördes försvann också möjligheten att stryka personer, ett beslut som tog bort en dimension i den demokratiska processen.

Därför kräver jag:

I41:1 att Socialdemokraterna säger nej till en författningsdomstol,

I41:2 att vi behåller uppenbarhetsrequisitet,

I41:3 att vi behåller den sammanhållna valdagen,

I41:4 att vi ökar personvalspärren till tio procent i alla nationella val,

I41:5 att vi återinför rätten att stryka kandidater.

Peter Johansson, Möllevångens socialdemokratiska förening

Malmö arbetarekommun beslöt att sända motionen som enskild till kongressen.

Motion I42 Lunds arbetarekommun

Full rösträtt för alla som bor stadigvarande i Sverige

I Sverige är rösträtt i riksdagsvalet förbehållen svenska medborgare. Många av de människor som flyr från krig och fattigdom till Sverige hoppas att en dag kunna återvända till sitt hemland. Det är en anledning till att många väljer att inte bli svenska medborgare. Många av dessa personer bosätter sig ändå stadigvarande i Sverige, många för att aldrig återvända. Dessa människor får, trots lång vistelsetid i Sverige, inte rösta i riksdagsvalen.

Det finns goda grunder att hävda att detta är en otidsenlig ordning. Att ge alla som är stadigvarande bosatta i Sverige full rösträtt skulle främja integration och öka utlandsföddas möjligheter att engagera sig och göra sina röster hörda i den svenska politiska debatten. Statistik visar att de invandrare som har blivit svenska medborgare använder sin rösträtt i nästan lika stor utsträckning som infödda svenska medborgare medan två tredjedelar av de som endast har begränsad rösträtt stannar hemma på valdagen.

Därför yrkar jag:

I42:1 att en utredning ser över rösträttsregleringen i syfte att alla som är stadigvarande bosatta i Sverige ska ha rösträtt även i riksdagsvalen.

Martin Andersson

Lunds arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Partistyrelsens utlåtande över motionerna I43:1, I43:2 (tryck- och yttrandefrihet)

I motion I43:1–2 (enskild, Malmö arbetarekommun) föreslås att suicidala hemsidor motverkas i Sverige samt att föreslås att upphovsmännen till suicidala hemsidor juridiskt sett straffas för det.

Yttrandefriheten är, liksom informationsfriheten, en av de grundläggande fri- och rättigheterna som medborgarna är tillförsäkrade gentemot det allmänna enligt 2 kap. regeringsformen. Varje svensk medborgare är enligt 2 kap. 1 § regeringsformen gentemot det allmänna tillförsäkrad bland annat yttrandefrihet, det vill säga, frihet att i tal, skrift eller bild eller på annat sätt meddela upplysningar samt uttrycka tankar, åsikter och känslor. Bestämmelser om yttrandefriheten finns i tryckfrihetsförordningen (TF) och, såvitt gäller ljudradio, television och vissa liknande överföringar samt filmer, videogram, ljudupptagningar och andra tekniska upptagningar, i yttrandefrihetsgrundlagen (YGL).

Yttrandefriheten som den uttrycks i regeringsformen kan begränsas i lag. Enligt 2 kap. 12 § regeringsformen får bland annat yttrandefriheten begränsas genom lag i den utsträckning som 13-16 §§ medger. Sådan begränsning får dock göras endast för att tillgodose ändamål som är godtagbart i ett demokratiskt samhälle. Den får aldrig gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till det ändamål som föranlett den. Begränsningen får inte heller sträcka sig så långt att den utgör ett hot mot den fria åsiktsbildningen såsom en av folkstyrelsens grundvalar. Vidare får en begränsning aldrig göras enbart på grund av politisk, religiös, kulturell eller annan sådan åskådning.

Enligt 2 kap. 13 § regeringsformen får yttrandefriheten och informationsfriheten begränsas med hänsyn till rikets säkerhet, folkförsörjningen, allmän ordning och säkerhet, enskilds anseende, privatlivets helgd eller förebyggandet och beivrandet av brott. Vidare får friheten att yttra sig i näringsverksamhet begränsas. I övrigt får begränsningar av yttrandefriheten och informationsfriheten ske endast om särskilt viktiga skäl föranleder det. Vid bedömandet av vilka begränsningar som får ske ska särskilt beaktas vikten av vidaste möjliga yttrandefrihet i politiska, religiösa, fackliga, vetenskapliga och kulturella angelägenheter. Som begränsning av yttrandefriheten och informationsfriheten anses inte meddelande av föreskrifter som utan avseende på yttrandes innehåll närmare reglerar visst sätt att sprida eller mottaga yttranden.

Allt användande av tryck- och yttrandefriheten sker under straffansvar. Man kan inte med hänvisning till tryck- och yttrandefriheten undvika straffansvar för sina handlingar och yttranden. I den mån de i motionen beskrivna hemsidorna uppmanar till till exempel brottsliga handlingar eller bryter mot andra lagar är det redan i dag möjligt att lagföra de ansvariga. Men att bara sprida budskap, hur illa man än tycker om dem, som inte strider mot någon lag är självklart heller inte straffbart.

Varje inskränkning i tryck- och yttrandefriheten, oavsett hur gott syftet än är, innebär samtidigt ett ingrepp i de rättigheter som varje medborgare och person som vistas i Sverige är tillförsäkrade. Partistyrelsen menar därför att det motionen kräver inte kan bifallas. Det är inte förenligt med tryck- och yttrandefriheten att motverka vissa hemsidor eller att utkräva straffansvar för att man enbart sprider en viss sorts budskap. Istället menar partistyrelsen att det som sprids på hemsidorna bör bemötas genom informationsinsatser för att minimera de negativa effekterna av budskapen som sprids där.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta:
att avslå motionerna I43:1, I43:2.

Motion I43

Malmö arbetarekommun – enskild

Oetiska hemsidor – Suicidala metoder

Internet för oss i Sverige, är ett bra verktyg för många. Både i vardagen hemma privat och på arbetet. Men, alla sidor är inte av godartad natur. Det finns så kallade suicidala hemsidor. Psykiskt svaga människor påverkas av det här och till och med anammar de tips om hur man bäst går till väga för att bringa sitt liv om intet. Så, jag vill påstå att de här individerna som står bakom de här suicidala hemsidorna gör sig medskyldiga till mord, vilket är kriminellt.

Därför yrkar jag:

I43:1 att suicidala hemsidor motverkas i Sverige,

I43:2 att upphovsmännen till suicidala hemsidor juridiskt sett straffas för det.

Marie-Christine Persson

Malmö arbetarekommun beslöt att sända motionen som enskild till kongressen

Partistyrelsens utlåtande över motionerna I44:1, I45:1 (sekretessfrågor)

I motion I44:1 (Umeå arbetarekommun) föreslås att en översyn och ett ytterligare säkerställande av sekretesslagen sker. I motion I45:1 (Karlskrona arbetarekommun) föreslås att Socialdemokraterna i riksdagen verkar för en översyn av lagstiftningen som möjliggör att medborgare som söker offentlig tjänst ska kunna begära att handlingen ej utlämnas till allmänhet och media.

I motion I44:1 krävs en översyn och ytterligare säkerställande av sekretesslagen med utgångspunkt i möjliga missförhållanden kring den så kallade interna sekretessen inom socialtjänsten. Sekretessfrågor är oerhört viktiga för den enskilde som behöver hjälp och stöd. Den interna sekretessen, det vill säga den som ska upprätthållas mellan medarbetarna inom en myndighet som handlägger olika sekretessbelagda ärenden, säger att uppgifter inte får röjas inom sekretessområdet om det är uppenbart obehövt för verksamheten. Det är också straffbart att bryta den interna sekretessen och till exempel titta i sjukhusjournaler som rör patienter man inte behandlar. Partistyrelsens principiella inställning är att det alltid måste ske en avvägning mellan behovet av så kallad intern sekretess och behovet av att kunna ge stöd och hjälp på ett riktigt sätt, inom rimliga tider och med bibehållen rättsäkerhet. Det går inte att skapa mer detaljerade regler för de olika verksamheter där sekretess är tillämpligt utan att möjligheterna för den enskilde att få stöd och hjälp från just den verksamheten samtidigt riskerar att försämrats. Den interna sekretessen måste därför bli en avvägningsfråga för verksamhetsansvariga på olika nivåer kring vad som är uppenbart obehövt för verksamheten. I så olika verksamheter som till exempel sjukvård, socialtjänst och offentlig upphandling krävs intern sekretess, men det praktiska resultatet av hur den tillämpas kommer att se helt olika ut beroende på verksamheternas olika förutsättningar och inte minst hur den övriga lagstiftning som styr verksamheterna ser ut. Partistyrelsen ser därför att den nuvarande formuleringen i lagtexten är ändamålsenlig, men att den ställer stora krav på att de personer som har att besluta om och följa upp intern sekretess

har stor kunskap och gott omdöme. Ett ytterligare säkerställande sker därför bättre genom utbildning av ansvariga och utökad uppföljning och kontroll av hur den interna sekretessen efterlevs i praktisk verksamhet.

I motion I45:1 föreslås en ökad sekretess i samband med rekryteringar till offentliga tjänster. Offentliga tjänster är alla tjänster inom stat, landsting och kommuner. Det är därför en mängd anställningsförfaranden med handlingar som omfattas av motionens förslag. Det är viktigt att komma ihåg att varje inskränkning i offentlighetsprincipen, oavsett hur gott syftet är, blir en inskränkning i möjligheterna för allmänheten att kunna följa och spåra hur det offentliga sköter sina åtaganden. Det blir en helt enkelt en avvägning mellan vikten av att så mycket som möjligt ska vara offentligt och värdet om den personliga integriteten. Denna avvägning är mycket svår att göra, framförallt när den kräver lagstiftning. Det finns därför enligt partistyrelsen god anledning att vara mycket noggrann i frågor kring offentlighetsprincipen och försiktig med att göra inskränkningar i den.

En statlig utredning (2009:4) har under våren föreslagit åtgärder för att närma sig motionens syfte vad gäller regeringens utnämningssmakt. Partistyrelsen har sedan regeringsskiftet noterat att den borgerliga regeringens utnämningsspolitik beskrivs av dem själva som öppen och spårbar fast den i själva verket är sluten och nästan omöjlig att granska i efterhand. Regeringen anlitar i dag konsulter som träffar personer i lönnedom och sedan lämnar muntliga rapporter, allt för att rekryteringsprocessen inte ska lämna några spår av skriftlig dokumentation efter sig. Detta är inte bra. Dagens ordning bör därför ersättas av ett mer sammanhållet system för hur utnämningssmakten ska utövas.

I sådant system bör rekryteringsprocesserna dokumenteras bättre och inkommet material arkiveras. En översyn bör göras av sekretesslagstiftningen i syfte att skapa en så stor offentlighet som möjlig åt processen och kring de aktuella kandidaterna utan att för den skull skapa situationer där processens villkor gör att enskilda avstår från att delta i den. Här kan med fördel en del av förslagen från SOU

2009:4 beaktas utan att därför ta ställning för enskilda detaljer. I en sådan översyn kan också frågor kring sekretess i andra offentliga rekryteringar tas upp. Partistyrelsen föreslår mot bakgrund av detta att motionen anses besvarad.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet I44:1, I45:1.

Motion I44 Karlskrona arbetarekommun

Uppgradering sekretesslagen

Det är nu tid för den socialdemokratiska kongressen att ta ställning till att sekretesslagen inom svensk socialtjänst följs på, ett för individen, betryggande sätt.

Idag och bakåt i tiden har information om enskilda klienter kunnat flöda fritt från tjänsteman till tjänsteman från rum till rum. Man byter tjänst inom verksamheten och informationer om individen kan bli en förödande desinformation. Risken kan vara överhängande att information utnyttjas felaktigt eller säljs då individer kan exempelvis vara, varit eller kommer att bli offentlig person så som politiker, musiker, skådespelare och så vidare.

Idag har vi ett konsumerande informationssamhälle där etiken och moralen dagligen sätts på prov, vilket vi ofta ser prov på, bland annat inom massmedia. I Sverige har press-

etik tydigare varit väldigt hög, trenden är nu negativ i det avseendet. Denna tendens har spridit sig till andra samhällsområden, där socialtjänsten är en.

Historier finns där det sägs att anställda fört ut information om klienter till sina närmsta vänner för att användas negativt i familjeutredningar samt umgängesrätten. De sociala katastroferna i Vetlanda, Rödeby samt i Lollo-fallet är några där mediedrevet fått informationer som inte kunnat härledas till sin källa.

Det torde finnas betryggande sätt att värna sekretessen i alla dess delar.

Man skulle använda och utöka förste socialsekreterarens ansvarsroll lite mer och låta denne avgöra om en tjänsteperson ska få ut information från en annan kollegas klientstock. Då har man fått en person som kan säkerställa att information har utlämnats.

Mot bakgrund av ovanstående förslår jag:

I44:1 att en översyn och ett ytterligare säkerställande av sekretesslagen sker.

Paul Melén Trossö socialdemokratiska förening Karlskrona

Karlskrona arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion I45

Umeå arbetarekommun

Värna den personliga integriteten i rekryteringsprocessen till offentliga tjänster

Utvecklingen med ny teknik har inneburit många fördelar för samhällsutvecklingen. Tillgången till information och möjligheten för fler att komma till tals är positiva effekter för medborgarna. För individens integritet har utvecklingen inte varit lika odelat positiv. Möjligheter att ta del av och sprida information, riktig och oriktig, om andra medborgares liv och förhållanden med hjälp av internet och databaser har ökat kraftigt.

Debatten kring FRA-lagen visar dock på en ökande insikt om att individens integritet måste väga tungt mot andra intressen och att många vill att den värderas högre. En viktig del i en väl fungerande demokrati är att medborgarna ska ha rätt till ett privatliv och kunna känna trygghet och respekt från det omgivande samhället.

Kravet i denna motion berör frågan om individens integritet när man söker ett arbete i den offentliga sektorn. Den som söker en tjänst hos en offentlig arbetsgivare får idag finna sig i att ansökan i sin helhet är en offentlig handling. Den är förutom för media tillgänglig för alla att i all framtid anonymt ta del av.

En ansökan till en tjänst är ett väldigt personligt dokument. Ofta är ansökans utformning väldigt viktig för att komma med i det urval av kandidater som sedan kallas till intervjuer. För att ge en god bild av sin lämplighet behöver man skriva om hur man är som person, motiv till varför man söker nytt arbete, vilka starka och svaga sidor man själv anser att man har, familjesituation med mera som är privata förhållanden som man normalt inte vill delge personer utanför sin närmaste krets.

Om man skulle ge individen möjlighet att begära att ansökan inte offentliggörs, är det då inte ett brott mot principen att medborgarna enskilt och via media har rätt att ta del av de handlingar som inkommer till en myndighet? Principen för offentlighetsprincipen är en viktig och stark svensk tradition som ses som en viktig grundpelare i vår demokrati som vi gärna vill sprida in till EU:s arbete. Motivet är att verksamheten ska vara transparent och medborgarna ska kunna ta del de beslutsunderlag och dokumentation som ligger till grund för beslut och genomförande av vår gemensamma verksamhet i stat och kommuner.

Kan då inte alla ansökningshandlingar till en offentlig tjänst vara viktiga för allmänhet och media att ta del av utifrån offentlighetsprincipen? I praktiken är det inte så, anser jag.

Anledningen är att det är omöjligt för utomstående att enbart med ansökningshandlingarna som underlag bedöma om rätt person fick tjänsten. En på pappret mer kvalificerad person kan av olika skäl bli ett omöjligt val i rekryteringsprocessen. För höga lönekrav, dåliga referenser, uppgifter om missbruksproblem med mera kan göra att den i förhand givne kandidaten måste väljas bort. Detta ofta på grund av information som vore straffbart att lämna ut till media eller utomstående. Min erfarenhet är att det i media sällan görs någon djupare analys av de sökandes kompetens utan ofta så skrivs en kort artikel med de sökandes namn och bostadsort. Inte mycket till information för allmänheten men ibland till stor skada för individen. Bara att behöva svara på kollegors frågor om varför man sökt ett annat jobb kan upplevas mycket negativt och påverka ens situation och funktion på en arbetsplats. Vi kan även väga in att det är en som får jobbet, ofta fler än tjugo som inte får jobbet men som måste skylta med sin ansökan.

Ansökan för den som får tjänsten bör givetvis bli offentlig så att allmänheten kan se på vilka grunder och med vilka meriter en person erhållit en tjänst och reglerna bör utformas så att viljan att ansökan inte ska bli offentlig ska uttryckas av den sökande.

Att självständigt och utan grannars, chefers, kollegers eller andras vetskap få söka nytt arbete är en väldigt viktig frihet och borde vara en rättighet för alla, även de som har skaffat sig en utbildning som gör det naturligt att söka offentliga jobb.

Sammantaget så anser jag att individens rätt till integritet är så mycket viktigare än att media och allmänhet ska veta vem som inte fick ett jobb att det är motiverat att ansökningar till offentliga arbeten inte ska bli offentliga om sökande så begär.

Därför yrkar vi:

I45:1 att Socialdemokraterna i riksdagen verkar för en översyn av lagstiftningen som möjliggör att medborgare som söker offentlig tjänst ska kunna begära att handlingen ej utlämnas till allmänhet och media.

Klimatrådslagsgruppen i Umeå arbetarekommun genom Mikael Berglund
Umeå arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Partistyrelsens utlåtande över motion

I46:1 (namnlagen)

I motion I46:1 (Nacka arbetarekommun) krävs att namnlagen skyndsamt moderniseras i den riktning som beskrivs i motionen.

Partistyrelsen delar motionärens uppfattning att namnfrågor är viktiga för den personliga identiteten och självkänslan. Den tidigare socialdemokratiska regeringen hade vid tiden för valet 2006 långt gångna planer på att genomföra en stor utredning av namnlagen. Vår riksdagsgrupp har efter valet via civilutskottets socialdemokratiska ledamöter aktualiserat frågan om en översyn av namnlagen vid ett flertal tillfällen. Partistyrelsen anser att frågan om en utredning nu bör tillsättas måste vägas mot andra behov som den nuvarande situationen med massarbetslöshet och ekonomisk kris skapar. När en utredning kommer till stånd bör den omfatta även den frågeställning som aktualiseras i motionen om namnlagen.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla motion I46:1.

Motion I46

Nacka arbetarekommun

Modernisering av namnlagen

Namnlagen bygger idag på att en man och en kvinna gifter sig. Kvinnan tar mannens efternamn och deras barn bär sedan det efternamnet. Så ser verkligheten inte ut idag och namnlagen behöver därför moderniseras.

Familjen Sjölund-Bergkvist är ett bra exempel. Mamma Sjölund och pappa Bergkvist får en son. Sonen får efternamnet Bergkvist efter pappa. Två år senare kommer en dotter. Föräldrarna vill att hon ska heta Sjölund efter mamma. Det tillåter inte namnlagen eftersom barn med samma föräldrar ska ha samma efternamn.

Familjen Johansson-Bergkvist är ett annat bra exempel. Både mannen och kvinnan vill i namnet visa att de gift sig, men ingen av dem vill göra en större förändring av sina namn. Det kommer fram till att kvinnan lägger till mannens namn, Johansson-Bergkvist. Och att mannen lägger till kvinnans namn Bergkvist-Johansson. Det tillåter inte namnlagen.

Det finns många andra exempel på vad namnlagen inte tillåter. Det finns ingen anledning att på det sättet detaljstyra vad familjer ska få ha för namn. Eftersom vi alla har personnummer som identifikation har det heller ingen praktisk betydelse.

Låt familjerna själva bestämma vad de ska heta!

Partikongressen ska uppdra åt partistyrelsen att agera för:

I46:1 att namnlagen skyndsamt moderniseras i den riktning som beskrivs i motionen.

Magdalena Andersson, Skuru socialdemokratiska förening

Nacka arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Partistyrelsens utlåtande över motion I47:1 (offentliga rum)

I motion I47:1 (Lunds arbetarekommun) föreslås att partikongressen uppdrar åt riksdagsgruppen att arbeta utifrån att förverkliga motionens intentioner.

Motionen tar upp frågan om möjligheterna för politiska partier och andra ideella organisationer att få lagligt stöd för möjligheterna att dela ut flygblad med mera vid köpcentra och liknande. Partistyrelsen delar motionärens uppfattning att det är ett problem med den tilltagande privatiseringen av det som tidigare uppfattades eller var offentligt. De lagstiftningsförslag som föreslås i motionen innebär dock ett avsteg från den gällande principen att det är kommunerna som har planmonopolet och därmed bestämmer den lokala markanvändningen reglerat genom detaljplaner och med lagstöd i plan- och bygglagen. Det är en del både av hur det kommunala självstyret utövas i praktiken och en syn på att i grunden lokala frågor inte ska detaljregleras av statsmakterna. Partistyrelsen kan därför inte tillstyrka de förslag motionen för fram, men vill uppmärksamma våra kommunala företrädare på att ha det problem motionen tar upp i åtanke i samband med planläggningsärenden i repektive kommun.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att anse följande motion besvarad med hänvisning till utlåtandet I47:1.

Motion I47

Lunds arbetarekommun

Återerövra det offentliga rummet

Under senare år har de platser där våra medborgare träffas och umgås alltmer privatiserats.

Nej, det är inte den borgerliga regeringen som ligger bakom förändringarna utan en kraftigt ökad etablering av nya köpcentra, gallerior och livsmedelshallar runt om i landet. De nya lokala centra som skapas består förutom nya butiker i många fall av stora parkeringar utanför affärerna eller inomhustorg och arkadgångar inne i gallerior och köpcentra. De nya publika ytorna är öppna för butikernas kunder, men där slutar också öppenheten.

I Karlskrona har en lokal galleria skapat stora tidningsrubriker med att vilja ta betalt av ideella organisationer som Röda Korset och Frälsningsarmen för att de ska få samla in pengar. I Lund och på många andra orter runt om i landet är vi gång på gång med om att lokala köpcentra försöker köra bort flygbladsutdelare från sina parkeringar för att de inte vill förknippas med politiska organisationer. Än tydligare är det inne i gallerior och vid inomhustorg i köpcentra som i princip är stängda för politiska partier och flertalet intresseorganisationer, som Greenpeace, Amnesty eller lokala byalag. Kampanjer och politik brukar inte passa köpcentrens image.

Naturligtvis går motionens synpunkter om möjligheten att agitera vid/på butiksparkeringar att avvisa med att det är kommunernas ansvar att ta med torg och andra mötesplatser i detaljplaner. I nästan alla svenska kommuner finns idag köpcentra utan något torg, delvis beroende på att ICA, Coop, Lidl, Ikea och andra vill ha sin egen verksamhet med egna parkeringar. Det finns sällan ett tillräckligt stort behov eller pengar för att skapa ett torg vid varje butik, resultatet blir ett samhälle utan offentliga platser där folket finns. Det behövs därför en lagändring för att ge en möjlighet för agitatorer oavsett inriktning att finnas på dessa den nya tidens mötesplatser. Trenden med ensamliggande butiker med stora parkeringsytor är naturligtvis också ett miljö- och klimatproblem.

Hur borde det fungera

- Lämpliga ytor vid eller på större butikers och köpcentras parkeringar ska efter polis-tillstånd kunna användas för ideella organisationer att anordna torgmöten och annan utåtriktad verksamhet.
- Utdelning av material och insamlingar från ideella organisationer bör vara tillåtna i de delar av större köpcentrum och gallerior som utgör inomhustorg, arkader eller större gångar utom själva butikerna.

Förslag till beslut:

I47:1 att partikongressen uppdrar åt riksdagsgruppen att arbeta utifrån att förverkliga motionens intentioner.

Björn Abelson SAP-Norr, Lund

Lunds arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Partistyrelsens utlåtande över motionerna

I48:1, I49:1, I50:1, I51:1, I51:2, I52:1, I53:1, I54:1, I55:1, I55:2, I59:12
(statschefen och monarkin)

I motion I48:1 (enskild, Sollentuna arbetarekommun) föreslås att verka för att förverkliga partiprogrammet avseende avskaffande av monarkins arvsprincip och införande av republik. I motion I49:1 (Eskilstuna arbetarekommun) föreslås att i

valprogrammet inför 2010 års riksdagsval driva frågan om monarkins avslutande. I motion I50:1 (Kronobergs partidistrikt) föreslås att Socialdemokraterna verkar för att Sverige ska bli en republik. Motion I51:1–2 (enskild, Borlänge arbetarekommun) föreslås att socialdemokratiska arbetarepartiet tar tag i frågan på allvar och inte hela tiden skjuter den på framtiden samt att partiledningen prioriterar införandet av republik och avskaffar kungahuset så snart vi återtagit regeringsmakten. I motion I52:1 (Uppsala arbetarekommun) föreslås att lagarna ska gälla lika för alla. I motion I59:12 (enskild, Örebro arbetarekommun) föreslås att successionsordningens § 4 stryks, vilket innebär att Sveriges statschef får ha vilken trosuppfattning hon/han behagar. I motion I53:1 (Malmö arbetarekommun) föreslås att grundlagen ändras i syfte att införa en riksriättsprocess som kan användas om statschefen i framtiden skulle begå ett brott. I motion I54:1 (Uppsala arbetarekommun) föreslås att riksdagens öppnande görs till ett sekulärt evenemang och att monarken med familj inte längre ges en nyckelroll. I motion I55:1–2 (Lunds arbetarekommun) föreslås att olika republikanska alternativ till det nuvarande statsskicket utreds samt att frågan om republik eller monarki underställs folket i en folkomröstning.

I det socialdemokratiska partiprogrammet förespråkas en övergång från monarki till republik. Men det svenska statsskickets konstruktion som en konstitutionell monarki är ett resultat av en bred politisk uppgörelse som vi Socialdemokrater står bakom. I uppgörelsen ingår också de delar som rör statschefens roll vid riksdagens öppnande, religionstillhörighet och den straffrättsliga immunitet som statschefen åtnjuter. Frågor kring statsskicket och statschefens ställning ingick heller inte bland de författningsfrågor som den parlamentariskt tillsatta grundlagsutredningen hade att behandla.

Partistyrelsen vidhåller partiprogrammets principiella ståndpunkt men är i nuläget inte beredd att prioritera frågan om förändringar i statsskicket eller i de villkor som gäller för statschefen.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet I48:1, I49:1, I50:1, I51:1, I51:2, I52:1, I53:1, I54:1, I55:1, I55:2, I59:12.

Motion I48 **Sollentuna arbetarekommun – enskild**

Förverkligande av partiprogrammet avseende avskaffande av monarkins arvsprincip och införande av republik

Låt Sverige bli en modern demokrati där kungar, drottningar, prinsar och prinsessor bara existerar i sagornas värld. Låt oss genom fria och rättvisa val välja vår statschef. På sidan 17 i 2001 års partiprogram står följande:

”Den demokratiska processen och samhällsförvaltningen måste bygga på offentlighet och insyn, och på klara och rättvisa spelregler. Politiska uppdrag och tjänster inom offentlig förvaltning måste stå öppna på lika villkor för alla medborgare. Som en konsekvens av dessa generella krav på samhällsförvaltningen vill socialdemokratin också verka för att monarkins arvsprincip avskaffas och ersätts av en republik, där statschefen direkt eller indirekt väljs av folket. Denna förändring förutsätter, som alla demokratins förändringar, en majoritet bland befolkningen.”

Låt oss äntligen förverkliga partiprogrammets intention om införande av republik.

Vi föreslår därför att kongressen beslutar:

I48:1 att verka för att förverkliga partiprogrammet avseende avskaffande av monarkins arvsprincip och införande av republik.

Lars Westberg

Sollentuna arbetarekommun beslöt att sända motionen som enskild till kongressen.

Motion I49 Eskilstuna arbetarekommun

Monarkins avslutande

Vårt parti har länge förespråkat (mer eller mindre högt) att vi är för en övergång till republik. Att vi fortfarande lever med vår form monarki med en statschef med i huvudsak ceremoniella arbetsuppgifter är att vi trots att vi saknat majoritet bland folkflertalet för ett avskaffande. Det är väl också därför som partiprogrammet är formulerat som det är. Problemet är väl att om vi aldrig sticker ut huvudet och verkligen lägger ett skarpt förslag så kommer vi väl heller aldrig att kunna avskaffa monarkin.

Ju längre vi dröjer med ett beslut angående monarkins avskaffande desto svårare kommer det att genomföra det. Rimligtvis kommer det att dröja många år innan tronföljd borde bli aktuellt. Detta innebär ju också möjligheter till en bra avveckling av monarkin. Kungens tronföljare är fortfarande förhållandevis unga och har därför stora möjligheter att skola om sig till mer "civila" karriärer. Ett beslut med innebörden att monarkin avskaffas då kungen avlider innebär ju en långsammare process som ger möjlighet att avgöra hur en framtida statschef ska utses på ett mer demokratiskt sätt.

Någon gång måste vi också våga pröva denna fråga inför våra väljare. Många vet om att vi till tron är för republik om ej än till praktiken.

Med stöd av ovan anförda föreslås partikongressen besluta:

I49:1 att i valprogrammet inför 2010 års riksdagsval driva frågan om monarkins avslutande.

Göran Johansson

Eskilstuna arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion I50 Växjö arbetarekommun

Republik – för kung och fosterland!

Sverige är idag en konstitutionell monarki, detta innebär att vi kan anses oss vara en demokrati med fria val. Dock innebär vårt statsskick att vi förhindras från en helt utvecklad demokrati, vårt statschefsämbete går i arv. Denna företeelse hör inte hemma i en verklig demokrati. Kravet på republik har länge varit en del av socialdemokratins vilja att demokratisera Sverige, det är dags att uppfylla detta krav och löfte. Om så inte görs bör vi börja ifrågasätta vårt partiprogram och fundera över vilka fler krav vi låter bli ogenomförda av rädsla för opinionen.

Vi yrkar därför:

I50:1 att Socialdemokraterna verkar för att Sverige ska bli en republik.

S-kvinnor i Växjö

Växjö arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion I51

Borlänge arbetarekommun – enskild

Avskaffa monarkin

Det hör inte hemma i en demokrati att man ärver ett offentligt ämbete. Överallt i samhället talas det om jämställdhet och om att diskriminering inte får förekomma. Varför ska detta gälla på alla områden utom vid vår statschefs tillsättande? Speciellt detta betydelsefulla och viktiga ämbete borde tillfalla den som är mest lämplig och mest kompetent för jobbet och det är inte något man kan skylla kungen för.

Alla människor är födda fria och lika i värde och rättigheter (artikel 1 i FN:s allmänna förklaring om mänskliga rättigheter). Det sägs att alla människor i Sverige föds med samma rättigheter. Alla skulle kunna bli statsminister, kändis, nyhetsuppläsare, målare eller tiggare, men inte statschef.

Som det är nu strider successionsordningen faktiskt mot regeringsformen. I regeringsformen paragraf 1 står det att: ”All offentlig makt i Sverige utgår från folket.” All offentlig makt kan inte anses utgå från folket eftersom folket inte har makten att välja vem som ska vara landets offentliga statschef.

Kungahuset kostar oss skattebetalare över 100 000 000 kronor om året. Pengar som skulle kunna användas betydligt bättre i vården, skolan och omsorgen till exempel.

Att kungen inte har någon talan i den svenska politiken och enbart har symbolisk makt är långt ifrån sant. Han har förmånen att personligen få träffa många betydelsefulla politiker som han samtalar med och har därmed möjligheten att påverka dem på ett direkt eller indirekt sätt. Ett exempel på detta är att kungen deltar som ordförande i utrikesnämnden tillsammans med regeringen och oppositionen där rikets förhållande till andra länder avhandlas. Målsättningen att införa republik har alltid funnits i partiprogrammet, det finns ingen anledning att förhålla detta längre.

Vi yrkar på

I51:1 att socialdemokratiska arbetarpartiet tar tag i frågan på allvar och inte hela tiden skjuter den på framtiden,

I51:2 att partiledningen prioriterar införandet av republik och avskaffar kungahuset så snart vi återtagit regeringsmakten.

Bengt Lindgren

Borlänge arbetarekommun beslöt att sända motionen som enskild till kongressen

Motion I52

Uppsala arbetarekommun

Kungahusets privilegier

Familjen Bernadotte har många onödiga förmåner trots att de har en rejäl förmögenhet.

Vanliga medborgare får stå för sina telefonsamtal av egna pengar. Kungahuset ringer gratis över hela världen. Inga böter drabbar dem.

Lagar och p-böter bör gälla alla. Varför ska huset Bernadotte ha olika förmåner?

Med anledning av ovanstående kräver jag:

I52:1 att lagarna ska gälla lika för alla.

Ingrid Westman

Uppsala arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion I53

Malmö arbetarekommun

Avskaffa statschefens immunitet

I Sverige är vi alla ansvariga för våra gärningar, utifrån det som lagen säger. Med ett undantag, nämligen statschefen eller i vissa fall riksföreståndaren, för vilka lagen stadgar immunitet.

I grundlagens 5 kapitel, 7 § stadgas det följande:

”7 § Konungen kan ej åtalas för sina gärningar. Riksföreståndare kan ej åtalas för sina gärningar som statschef.”

Detta är i sig inget anmärkningsvärt eller unikt för Sverige, det som däremot Sverige inte har, är någon slags riksriättsprocess som kan avskaffa statschefens immunitet om han/hon begår ett allvarligt brott så att han/hon därefter kan ställas till svars.

Därför kräver jag:

I53:1 att grundlagen ändras i syfte att införa en riksriättsprocess som kan användas om statschefen i framtiden skulle begå ett brott.

Peter Johansson Möllevångens socialdemokratiska förening
Malmö arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion I54

Uppsala arbetarekommun

Ett sekulärt öppnande av riksdagen utan inblandning av monarken

Riksdagens högtidliga öppnande inleds varje höst med en gudtjänst i Storkyrkan. Gudstjänsten i Storkyrkan är visserligen frivillig, men har inte kyrkan en gång för alla skiljts från staten?

Vi ifrågasätter även monarkens roll vid riksdagens öppnande. Riksdagen är folkvald och därför bör inte en representant för kungahuset hålla öppningstalet eller ha någon annan ceremoniell roll vid öppnandet.

Flogsta-Ekeby socialdemokratiska förening föreslår därför:

I54:1 att riksdagen öppnande görs till ett sekulärt evenemang och att monarken med familj inte längre ges en nyckelroll.

Flogsta-Ekeby socialdemokratiska förening
Uppsala arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion I55

Lunds arbetarekommun

Folkomrösta om Sveriges statskick

Det finns många argument mot monarki och för republik. För det första är monarkin en kvarleva från en svunnen tid som inte är förenlig med demokratins principer. I ett samhälle där all makt utgår från folket är det mycket märkligt att frågan om vem som ska vara Sveriges statschef ligger utom folkets kontroll. Det är ovärdigt ett modernt samhälle att släkttillhörighet och inte kompetens avgör tillträde till ett ämbete.

De kvarvarande formella uppgifter som konungen har i Sverige i flera fall olämpliga att skötas av denne. Till exempel är det orimligt att det är den icke av folket valda konungen

som är den högsta representanten för Sverige vid statsbesök där den svenska demokratin ska vara ett föredöme för stater där demokratin inte är lika utvecklad. Därutöver är det otidsenligt att kungen har immunitet och alltså inte kan åtalas ifall han begår brott.

Det finns alternativ och vi socialdemokrater som haft som mål i vårt partiprogram att monarkin ska avskaffas i nästan ett sekel nu har all anledning att gå från ord till handling. Oavsett formen så är republik att föredra framför monarki i en välutvecklad demokratisk stat som Sverige.

En stor anledning till att Sverige inte är republik idag är vårt partis ovilja att driva en fråga som riskerar att stöta bort marginalväljare med följderna att regeringsmakten skulle kunna gå förlorad. Eftersom statskicksfrågan är en fråga som där alla partier hyser väljare och politiker med olika åsikter så är det en bra fråga att låta folket avgöra genom en folkomröstning. Som underlag för en sådan bör en parlamentarisk kommitté ta fram olika alternativ för genomförandet av ett republikanskt statskick varpå riksdagen kan besluta om att ställa det bästa förslaget mot bevarandet av monarkin i en folkomröstning.

På så sätt bör folket i ett demokratiskt och fritt val få avgöra grunderna för Sveriges statskick.

Därför yrkar jag:

I55:1 att olika republikanska alternativ till det nuvarande statskicket utreds,

I55:2 att frågan om republik eller monarki underställs folket i en folkomröstning.

Martin Andersson

Lunds arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Partistyrelsens utlåtande över motionerna

I56:1, I56:2, I57:1, I58:1, I59:1, I59:2, I59:3, I59:4, I59:5, I59:6, I59:7, I59:8, I59:10, I59:11, I60:1, I60:2, I60:3

(religiösa frågor och begravningsväsendet)

I motion I56:1–2 (enskild, Katrineholms arbetarekommun) föreslås att begravningsväsendet i hela Sverige kommunaliseras samt att i samband med kommunaliseringen genomförs en reorganisation som innebär att orimliga avtal omvandlas.

I motion I58:1 (Örnsköldsviks arbetarekommun) föreslås att rösträtten höjs till 18 år vid kyrkoval. I motion I59:1–8,11 (enskild, Örebro arbetarekommun) föreslås att samtliga skolavslutningar i Sverige ska äga rum i icke-konfessionella lokaler, och på ett icke-konfessionellt sätt. I de extrema undantagsfall detta av ekonomiska eller av praktiska skäl är omöjligt, kan en avslutning äga rum i en konfessionell lokal om avslutningen helt saknar övriga religiösa inslag, såsom präster, välsignelse, bön och psalmsång, att jullov och påsklov ska kallas vinterlov och vårlov, att all form av religiös verksamhet som av tradition äger rum i skolor, såsom luciatåg, adventsfirande med ljusstakar och liknande, ska ske som en frivillig överenskommelse mellan barnen och skolpersonal, alternativt föräldrar och skolpersonal. Om något barn, efter slutna omröstning, inte vill att det ska finnas adventsljus i klassrummen ska klassrummen inte innehålla adventsljus, att de barn som vill kunna utöva sin religion på ett mer aktivt sätt ska ges tillåtelse till detta genom ökade möjligheter till tillfällig ledighet för böner och religiösa ceremonier, på ett sådant sätt att det inte äventyrar barnens möjlighet att klara de i läroplanen uppsatta målen. På samma sätt ska de barn som anser att religionen tar för mycket plats i skolan få tillåtelse att slippa den, med undantag för den undervisning som

sker inom ramen för skolans religionsundervisning, att all diskussion om religion i Sverige ska präglas av objektivitet och en kritisk distans. Vid de tillfällen biblar och nya testamenten delas ut av exempelvis Gideoniter ska även andra samfund kunna få dela ut sina religiösa skrifter om de så önskar, att meningen om att den svenska skolan ska fostra elever till rättskänsla, generositet, tolerans och ansvarstagande i enlighet med den kristna etiken stryks ur skolans läroplan, att samtliga allmänna helgdagar avskaffas i Sverige för att istället ersättas av en pott, såsom bland annat föreslagits av Diskrimineringsombudsmannen, att kommuner och landsting åläggs att göra sina krisorganisationer religionsneutrala så att människor, som drabbats av kris, inte per definition ska behöva få hjälp och stöd av religiösa församlingar. De människor som vill detta ska även i fortsättningen givetvis få det, att kommunala arrangemang och möten inte ska hållas i kyrkliga lokaler, där inte alla känner sig bekväma samt att alla fysiska ingrepp på människors kroppar som enbart är motiverade utifrån en religiös grund förbjuds i Sverige. Lag (1982:316) med förbud mot könsstympning av kvinnor byter namn till Lag med förbud mot könsstympning av kvinnor samt icke-samtyckande män. Lagen kompletteras med en ny § 2 med följande lydelse: Ingrepp på det manliga könsorganet i syfte att stympa detta eller åstadkomma andra bestående förändringar av det (omskärelse) får inte utföras, förrän det att mannen fyllt 18 år och lämnat sitt uttryckliga samtycke till detta. Denna lagändring syftar inte till att minska betydelsen av förbudet mot kvinnlig omskärelse. I motion I57:1 (Örnsköldsvik arbetarekommun) föreslås att inte legitimeras omskärelse av pojkar inom ramen för sjukvårdens ansvarsområde. I I motion I60:1–3 (enskild, Upplands Bro arbetarekommun) föreslås att för att skydda och bevara vårt sekulariserade samhällssystem och vår demokrati, yttrandefrihet och ett öppet och tolerant samhälle utforma en blocköverskridande strategi för att inte ge efter för populistiska och taktiska behov för att vinna religiösa röster inför ett val, att vi inte ska falla undan för krav från en eller några religiösa organisationer som uppger sig företräda svenska medborgare med samma religionstillhörighet. En organisation representerar bara sitt antal medlemmar och i en sekulariserad rättstat ska endast gälla medborgarrättigheter och gemensam lag samt att de resurser (skattemedel) som ges till ideella föreningar ska villkoras att vara stöd för verksamheter som medför integration i samhället. Våra olikheter kan då, istället för att leda till segregation, bli källan till mer integration och ett samhälle där alla kan vara med oavsett religion och kultur.

I motion I59: 1–5, 8 och 10 förs en mängd olika detaljerade krav fram kring det offentliga inställning till olika, mer eller mindre, religiösa företeelser. Partistyrelsen vill i sammanhanget framhålla att mycket av det som motionen tar upp är frågor som ska handläggas och verkställas i våra kommuner, både i skolverksamheten och i övrig kommunal förvaltning. Många av frågorna är av den karaktären att de inte regelmässigt kräver politiska beslut, till exempel bokande av lokaler. Partistyrelsen har fullt förtroende för att våra förtroendevalda på lokal nivå har god kunskap och kännedom om både de krav som skollagen ställer på undervisningens utformning i förhållande till religiösa spörsmål och de grundläggande friheter rörande till exempel religion som återfinns i regeringsformens andra kapitel. Det är därför inget problem för partistyrelsen att det kan bli olika lösningar på de frågor som motionen tar upp beroende på de lokala förutsättningarna. Partistyrelsen är heller inte beredd att öka graden av detaljstyrning i dessa frågor.

I motion I59:6 föreslås att meningen om att den svenska skolan ska fostra elever till rättskänsla, generositet, tolerans och ansvarstagande i enlighet med den kristna

etiken stryks ur skolans läroplan. Partistyrelsen menar att det är en del av skolans uppgift att fostra eleverna till det som beskrivs i läroplanen. Att detta sedan inte alltid ska ha sin utgångspunkt i en vagt definierad kristen etik är en annan sak. Partistyrelsen kan inte tillstyrka att hela meningen strykes.

I motion I59:7 föreslås att samtliga allmänna helgdagar avskaffas och ersätts med en pott. Partistyrelsen delar inte den uppfattningen. Många helgdagar med en från början starkt religiös anknytning har blivit mer och mer sekulariserade, till exempel julen. De traditioner som finns kring dessa helger ser inte partistyrelsen någon anledning att försvåra för människor att delta i. Det finns även stora praktiska problem förknippade med att genomföra förslaget. Flera lagar måste skrivas om till exempel arbetstidslagen och lagar kring bankverksamhet.

I motion I59:11 föreslås att lagen om könsstympning kompletteras med att gälla även manlig omskärelse. I motion I57:1 föreslås att inte legitimera omskärelse av pojkar inom ramen för sjukvårdens ansvarsområde. Enligt partistyrelsen är manlig omskärelse inte att betrakta som könsstympning. Lagen (2001:499) om omskärelse av pojkar reglerar på ett tydligt sätt de medicinska kraven för ingreppet. De problem som idag finns med illegal omskärelse kommer snarast att öka om den förbjuds upp till 18 års ålder. Partistyrelsen ser därför ingen anledning att ändra på lagstiftningen på denna punkt.

I motion I58:1 krävs en höjning av rösträttsåldern i kyrkovalet till 18 år. Sedan kyrkan skildes från staten är det Svenska Kyrkans egen organisation som bestämmer villkoren för kyrkovalet. Svenska kyrkan är en medlemsorganisation och kyrkovalet fyller ingen offentligt rättslig funktion. Partistyrelsen har tidigare bejakat att rösträttsåldern sänkts i kyrkovalet till 16 års ålder och finner inte att de i motionen framförda argumenten ger anledning att frågå det ställningstagandet.

I motion I56:1–2 yrkas på att begravningsväsendet ska kommunaliseras. Enligt partistyrelsen talar dock övervägande skäl för att församlingarna behåller ansvaret för den verksamhet de historiskt sett haft ansvaret för. Merparten av begravningsverksamheten sker i dag inom ramen för svenska kyrkans verksamhet varför det är naturligt att huvudmannskapet kvarstår där. Att församlingarna har huvudmannskapet för begravningsverksamheten var dessutom en väsentlig del av den samförstånds lösning av stat-kyrka-frågan som träffades i bred politisk enighet 1995.

Motion I60:1–3 tar upp frågor kring hur vi som parti ska förhålla oss till religiösa organisationer. Partistyrelsen strävar alltid efter att ha en så öppen och förutsättningslös dialog som möjligt med olika intressegrupper i samhället, även religiösa. Men liksom motionären påpekar behövs det också ett kritiskt förhållningssätt i kontakterna. Partistyrelsen tror att detta bäst skapas genom en medvetenhet kring de frågor motionären tar upp i hela partiorganisationen, inte genom kongressbeslut kring förhållningssätt i delar av frågekomplexet. Mot bakgrund av det föreslår partistyrelsen kongressen att besvara motionerna.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att avslå motionerna I56:1, I56:2, I57:1, I58:1, I59:1, I59:2, I59:3, I59:4, I59:5, I59:6, I59:7, I59:8, I59:10, I59:11,

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet I60:1, I60:2, I60:3.

Motion I56

Katrineholms arbetarekommun – enskild

Kommunalisera begravningsväsendet

Med få undantag sköts begravningsväsendet i Sverige av Svenska kyrkan med rätt att ta ut begravningsavgift.

Det har varit en enkel lösning när kyrkan tidigare hade monopol på rikets religiösa verksamheter att låta dem fortsätta med denna verksamhet även när kyrkan skilts från staten.

I grunden är detta ett felaktigt förhållningssätt till begravningsverksamheten. Begravningar är inte en religiöst betingad verksamhet utan rent krasst en hygienfråga.

De religiösa ritualerna har ingenting med behovet av begravingar att göra utan är snarare ett ramverk. Att begrava avlidna är viktigt för att vi inte ska få allvarliga sjukdomar och därför borde denna verksamhet precis som annan verksamhet som syftar till att skydda samhället mot sjukdomar och andra olägenheter bedrivas av samhället (kommunen).

En kommunalisering av begravningsväsendet skulle göra begravningsverksamheten neutral och det skulle inte finnas risk för att begravningsavgiften används till Svenska Kyrkans interna verksamhet som den i vissa fall har gjort. Stordriftsfördelar skulle kunna uppnås i samverkan med kommunens övriga tekniska verksamhet och lokala församlingsambitioner skulle inte medföra fördyrningar för de boende i det området.

I samband med en kommunalisering skulle det också vara naturligt att omvandla idag befintliga gravvårdsavtal som är skrivna på ”evinnerliga tider” till tidsbestämda avtal vilket också skulle effektivisera begravningshanteringen.

Jag yrkar på:

I56:1 att begravningsväsendet i hela Sverige kommunaliseras,

I56:2 att i samband med kommunaliseringen genomförs en reorganisation som innebär att orimliga avtal omvandlas.

Joakim Truedsson, Katrineholm

Katrineholms arbetarekommun beslöt att sända motionen som enskild till kongressen

Motion I57

Örnsköldsviks arbetarekommun

Legitimera inte omskärelse av pojkar

I en utredning från Socialstyrelsen förespråkas omskärelse av pojkar i landstingets regi. Sveriges Kommuner och Landsting tycker inte att det behöver stadsfästas i en lag utan tycker att man genom ett förordningsförfarande kan genomföra omskärelse av pojkar i landstingets regi. Syftet är dels av religiös och dels av kulturell natur. Fördelen med att landstingets skulle utföra ingreppet är att det rent medicinskt skulle vara säkrare att låta urologer utföra ingreppet jämfört med medicinskt okunnig personal. Detta anses då förenligt med FN:s barnkonvention.

Vi är medvetna om den etniska och religiösa betydelse som omskärelse av pojkar har i vissa kulturer. Vi är också på det klara med att traditionen med omskärelse sträcker sig flera tusen år tillbaka i tiden. Det finns också bakom denna ålderdomliga praxis en syn på sexualitet. Enligt dessa religioner är sexualitetens viktigaste funktion släktets fortplantning. Sexualiteten har ett egenvärde och är något värdefullt i sig oavsett den reproduktiva funktionen. Den tillhör också den enskilde och är inget som samhället förfogar eller har rätt att bestämma över.

Det är ofrånkomligt att omskärelsen medför att det manliga könet stympas då man skär bort förhuden. Avlägsnandet innebär att 10 procent av nervändarna i penis tas bort, att huden på ollonet blir grövre, att Fordyce-körtlarna, de talgkörtlar som sitter på förhudens insida och har till uppgift att hålla huden på ollonet smidig, försvinner. Exakt vilka konsekvenser detta får kan man inte med säkerhet uttala sig om, men klart är att pojkar berövas den från födseln enklaste varianten av onani. Omskärelse medför en viss förlust av de naturligt givna förutsättningarna för lust och njutning.

Vi tycker dessutom att det finns anledning påminna om den inom svensk lagstiftning numera helt accepterade principen att medicinska ingrepp – till vilka omskärelse av pojkar måste räknas – alltid ska bygga på respekt för individens integritet och självbestämmande. Omskärelse av pojkar kommer enligt vårt synsätt därför att stå i strid med principen om integritet och självbestämmande. Vi anser inte att traditionen kan försvaras med hänvisning till vikten av vidsynthet mot speciella religiösa och etniska särdrag. Tolerans mot och respekt för kulturella särdrag kan inte innebära att man ska acceptera övergrepp mot integritetsskyddet.

Idag föds inte barn in i Svenska kyrkan. De ska själv kunna välja medlemskap om de vill när de blir äldre. Akupunktur omgärdas av restriktioner när det gäller barn. Socialstyrelsens arbete runt ”Barns behov i centrum” har barnets egen vilja som en mycket viktig utgångspunkt. Att samhället ska sanktionera omskärelse av pojkar med motiveringen att det annars sker på ett inte medicinskt säkert sätt kan inte vara ett tillräckligt tungt motiv. Om det skulle vara så finns det många inte önskvärda företeelser som samhället skulle kunna sanktionera.

För oss har frågan en viktig etisk prägel. Vilka signaler skickar samhället ut genom att inordna omskärelse av pojkar inom ramen för landstingens ansvar?

Vi vill därför att partikongressen beslutar:

I57:1 att inte legitimera omskärelse av pojkar inom ramen för sjukvårdens ansvarsområde.

Jan-Olov Häggström Nätra socialdemokratiska förening, Lena Näslund
Gullängets S-kvinnor

Örnsköldsviks arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion I58 **Örnsköldsviks arbetarekommun**

Rösträttsålder vid kyrkovalet

Ibland skickar samhället (det vill säga vi) dubbla budskap, vilket vi tycker är dumt. I valet till kommun, kandsting och riksdag måste man vara 18 år för att få rösta och att ha ett förtroendeuppdrag. I Kyrkovalet får man rösta redan när man är 16 år, men man får inte ha något förtroendeuppdrag förrän man är 18 år.

Varför det skiljer sig åt vet vi inte, men det känns väldigt knepigt att vi säger att i kyrkovalet får man vara med och rösta redan när man är 16 år, för det litar vi på att man klarar av, men några uppdrag är man inte mogen att få!

Därför vill vi att vårt parti uppdrar till kyrkomötet:

I58:1 att rösträtten höjs till 18 år vid kyrkovalet.

Zenitha Nordfjell, Nätra Socialdemokratiska förening

Örnsköldsviks arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion I59

Örebro arbetarekommun – enskild

Inför religionsfrihet i Sverige

Sverige är ett av världens minst religiösa länder. Ändå är ateismen som sådan en undanskymd uppfattning som ofta bemöts med skepsis och ett aktivt motstånd. Samtidigt bemöts de allt färre religiösa svenskarna med en lika stor skepsis, och ibland dessutom ett ännu större motstånd. Respekten människor emellan är inte alltid den största, trots att vi i Sverige ofta vill beskriva oss som ett tolerant och respektfullt land.

Enligt Sveriges grundlag är religionsfriheten den enda friheten som inte får begränsas. Detta bland annat på grund av att förföljelse på grund av religiös övertygelse, eller avsaknad av religiös övertygelse, kanske tagit fler människoliv och vållat mer skada än någon annan typ av förföljelse historiskt sett. Vad som skett ”i Guds namn” genom historien är den ena hemskheten efter den andra. Bland annat har människor med ”fel trosuppfattning”, oavsett om den är manifesterad i en annan religion eller i att man inte är religiös överhuvudtaget, förföljts.

Men trots att religionsfriheten inte får begränsas, begränsas den ständigt i vårt samhälle idag. När detta sanktioneras av stat, landsting och kommun är detta extra allvarligt. Den främsta begränsningen upplever alla vi som inte tillhör den genom Svenska kyrkan manifesterade kristendomen.

Fortfarande inbjuds nämndemän i våra domstolar till kristna gudstjänster varje år, liksom riksdagsmännen gör när riksdagen öppnas. Fortfarande har Sveriges Television helgmålsringningar men inte alls några muslimska gudstjänster. På så sätt görs en religion till en statlig huvudreligion, trots att någon sådan inte finns.

Denna motion innehåller tolv att-satser som var och en syftar till att öka religionsfriheten i Sverige. Jag inser att någon kan se den som ett tramp på tårna på kristna – det är inte avsikten. Avsikten är att öka religionsfriheten för alla – inte bara slå fast den för ett fåtal.

Vi har en beklaglig läroplan som säger att den kristna moralen och etiken ska läras ut vilket strider mot samma läroplans krav på objektivitet. En sådan läroplan är fel och måste ändras. I skolan förekommer även att religionsfriheten begränsas för många på andra sätt. Genom att skolavslutningar än idag äger rum i konfessionella lokaler skickas signalen att skolavslutningen mest är till för vissa, och att andra mest är där som gäster. När den kristna välsignelsen läses upp för ateister, muslimer, judar och hinduer på den dag som ska vara roligast och trevligast för dem är det oerhört respektlöst.

Något som också är direkt kränkande mot barn som inte är religiösa, eller tillhör en religion annan än den kristendom som görs till norm, är när festligheter i skolan enbart styrs av kristendomen. Luciatåg, adventsljusstakar, julsånger och så vidare är traditionella inslag som bör ifrågasättas i ett allt mer mångkulturellt, och ateistiskt samhälle.

Det är också viktigt att de diskussioner som pågår i skolan präglas av objektivitet. Inget barn och ingen ungdom ska behöva uppleva att deras trosuppfattning är ”fel” eller mindre önskad. När Gideoniterna fortfarande delar ut biblar till skolelever måste det också mötas av informationsspridning från andra religiösa samfund.

En att-sats som jag inser inte kommer få ett hundraprocentigt stöd är den om avskaffandet av samtliga helgdagar. Idag har Sverige en majoritet kristna helgdagar av alla helgdagar vi har. Att personer med andra religioner ska behöva vara ledig på jul, men inte få ledig på exempelvis sin stora religiösa högtid, är fel och det måste vi ändra på. Detta har även Diskrimineringsombudsmannen fört fram. Men att som socialdemokrat föreslå detta utan att offra även Första maj är omöjligt. Därför föreslår jag även det, hur plågsamt

det än må vara, men att vi istället får en pott helgdagar där folk själv får välja när de ska vara lediga. Jag tror Första maj är en dag som många ändå kommer välja, av tradition.

Jag vill att manlig omskärelse på ickesamtyckande män förbjuds. Att tillåta att en frisk kroppsdel knipsas av utan medicinska skäl på grund av föräldrarnas religion är inte värdigt i en välfärdsstat. Den manliga förhuden fyller faktiskt också ett syfte, främst som njutningshöjare vid exempelvis onani. Vill man, efter att man har fyllt 18 år, ändå omskära sig, ska landstinget stå för detta, men det ska i så fall ske som vuxen människa!

Övriga att-satser tror jag talar för sig själv. Min motion kommer inte att bifallas, men jag lägger den ändå. Jag lägger den för att få till stånd en diskussion och väcka tankar. Inte för att jag vill sära någon som är religiös utan därför att jag vill ge alla en chans. Att göra kristendomen till norm i ett land som inte längre har en statsreligion är ett brott mot religionsfriheten som måste upphöra.

Med anledning av detta föreslår jag representantskapet att besluta:

- I59:1 att samtliga skolavslutningar i Sverige ska äga rum i icke-konfessionella lokaler, och på ett ickekonfessionellt sätt. I de extrema undantagsfall detta av ekonomiska eller av praktiska skäl är omöjligt, kan en avslutning äga rum i en konfessionell lokal om avslutningen helt saknar övriga religiösa inslag, såsom präster, välsignelse, bön och psalmsång,
- I59:2 att jullov och påsklov ska kallas vinterlov och vårlov,
- I59:3 att all form av religiös verksamhet som av tradition äger rum i skolor, såsom lucia-tåg, adventsfrande med ljusstakar och liknande, ska ske som en frivillig överenskommelse mellan barnen och skolpersonal, alternativt föräldrar och skolpersonal. Om något barn, efter slutna omröstning, inte vill att det ska finnas adventsljus i klassrummen ska klassrummen inte innehålla adventsljus,
- I59:4 att de barn som vill kunna utöva sin religion på ett mer aktivt sätt ska ges tillåtelse till detta genom ökade möjligheter till tillfällig ledighet för böner och religiösa ceremonier, på ett sådant sätt att det inte äventyrar barnens möjlighet att klara de i läroplanen uppsatta målen. På samma sätt ska de barn som anser att religionen tar för mycket plats i skolan få tillåtelse att slippa den, med undantag för den undervisning som sker inom ramen för skolans religionsundervisning,
- I59:5 att all diskussion om religion i Sverige ska präglas av objektivitet och en kritisk distans. Vid de tillfällen biblar och nya testamenten delas ut av exempelvis Gideoniter ska även andra samfund kunna få dela ut sina religiösa skrifter om de så önskar,
- I59:6 att meningen om att den svenska skolan ska fostra elever till rättskänsla, generositet, tolerans och ansvarstagande i enlighet med den kristna etiken stryks ur skolans läroplan,
- I59:7 att samtliga allmänna helgdagar avskaffas i Sverige för att istället ersättas av en pott, såsom bland annat föreslagits av Diskrimineringsombudsmannen,
- I59:8 att kommuner och landsting åläggs att göra sina krisorganisationer religionsneutrala så att människor, som drabbats av kris, inte per definition ska behöva få hjälp och stöd av religiösa församlingar. De människor som vill detta ska även i fortsättningen givetvis få det,
- I59:9 att allmänna val ska inte förrättas i församlingslokaler, vilket bland annat sker i Örebro kommun,

I59:10 att kommunala arrangemang och möten ska inte hållas i kyrkliga lokaler, där inte alla känner sig bekväma,

I59:11 att alla fysiska ingrepp på människors kroppar som enbart är motiverade utifrån en religiös grund förbjuds i Sverige. Lag (1982:316) med förbud mot könsstymning av kvinnor byter namn till Lag med förbud mot könsstymning av kvinnor samt ickesamtyckande män. Lagen kompletteras med en ny 2 § med följande lydelse: Ingrepp på det manliga könsorganet i syfte att stympa detta eller åstadkomma andra bestående förändringar av det (omskärelse) får inte utföras, förrän det att mannen fyllt 18 år och lämnat sitt uttryckliga samtycke till detta. Denna lagändring syftar inte till att minska betydelsen av förbudet mot kvinnlig omskärelse,

I59:12 att successionsordningens 4 § stryks, vilket innebär att Sveriges statschef får ha vilken trosuppfattning hon/han behagar.

John Johansson, Socialdemokratiska Studentklubben i Örebro

Örebro arbetarekommun beslöt att sända motionen som enskild till kongressen

Motion I60

Upplands Bro arbetarekommun – enskild

Religion och integration

Efter renässansens tid (från 1400-talet och framåt) har det skett en blomstrande utveckling bland annat i yttrande- och tankefrihet i västvärlden.

Den här processen har till och med påverkat många intellektuella och nationalister inom den islamiska världen. Man hoppades på en liknande utveckling där, speciellt som en konsekvens av första världskriget, då osmanska riket störtades. Turkiet var ett exempel på detta, som dock olyckligtvis misslyckades att utvecklas till en sann demokrati och rättsstat.

Första världskrigets slut var inte början till en fredlig värld, utan början till uppkomsten av ett nytt hot mot västländerna (kommunistregimen i Ryssland) och början av det kalla kriget. Västländernas strategi blev att bilda en järnridå.

Då utnyttjades religionen allmänt och speciellt islam som en spelbricka i kampen mot kommunisterna. (Kommunister framhövs som otrogna kättare och ett hot mot islam.) Som följd av detta uppstod, med stöd och hjälp av väst, flera religiösa stater och muslimska rörelser i Mellanöstern under denna tid. Bland de första rörelserna var det muslimska brödraskapet i Egypten på 1920-talet, islamska revolutionen i Iran 1979, senare på 1980-talet muslimska Jihad i Afghanistan, som lyckades stoppa Sovjetockupationen där. Dessa händelser missuppfattades av de fundamentalistiska islamiska rörelserna som religiösa väckelserörelser och tecken på seger och frammarsch i hela världen med hjälp från Gud. De här rörelserna representerar inte islams majoritet och muslimer i allmänhet, men de är de mest aktiva i dagens världskonflikter.

Dessa rörelser var inte ett direkt hot mot västvärldens frihet och livsstil förrän kommunistregimerna störtats, det vill säga från början av 1990-talet. Sedan dess har religiöst fanatiska konflikter blivit ett mer globalt fenomen och orsakat många mänskliga tragedier. Konflikterna med hysteriska handlingar har resulterat i en global islamofobi och de har påverkat yttrandefriheten negativt i den fria och demokratiska världen.

Sverige och vårt samhälle är numera multireligiöst och det är därför mera sårbart än tidigare för religiösa konflikter. Då måste vi öka förståelsen och höja beredskapen för att hantera sådana konflikter. Att förebygga dem är ändå mycket klokare.

De invandrare som kommit från olika muslimska länder och sökt asyl i Sverige har inte kommit hit för att få religiösa rättigheter. De kommer för att de söker frihet, demokrati

och mänskliga rättigheter eller för att få ett hederligt arbete som de saknade i hemlandet. Just dessa rättigheter har det svenska samhället skyldighet att garantera dem i likhet med Sveriges andra medborgare.

I Sverige har olika muslimska organisationer bildats. I de flesta fall är de olika religionsgrenar med anknytning till olika samhällen och stater. De omfattar sannolikt både moderata och radikala grenar utan att man utifrån deras stadgar eller yttranden kan skilja dem från varandra. De bär ansvar för vilken bild de förmedlar till samhället genom sitt engagemang och sin förståelse för demokratiska lagar och normer. Misslyckas de leder det till intolerans och fobi.

Erfarenheter från tidigare reaktioner då religiösa profiler – till exempel moskéer, niqab och slöja – framhävts i Sverige, har inte givit en positiv syn på islam. Snarare tvärtom, vilket kan ge negativa effekter inte minst för muslimerna själva. En naturlig konsekvens blir å ena sidan att det väcker samhällsdebatt, som kan innebära hård kritik mot religionens regler och profiler vid jämförelse med vårt samhälles demokratiska tankesätt och värderingar. Å andra sidan kan det också leda till en religionskapprustning och mer radikalisering av kristna svenskar med allt vad detta innebär i opinionsbildning och förstärkning av invandrarfientliga grupper. En hel del av vad som sagts ovan har olyckligtvis redan skett.

Religiös profilering är varken till fördel för religionen eller samhället. Tvärtom kan det vara skadligt både för själva religionen och för samhällsutvecklingen. I sammanhanget ska påpekas att de grupper som står bakom sådana krav representerar endast en grupps åsikt och inte några hundratusentals medborgare som har samma religionstillhörighet. Kristdemokraterna i Sverige representerar till exempel det partiets medlemmar och inte alla kristna svenskar. Inte heller alla formellt kristna svenskar är troende eller religiösa. På samma sätt är det med muslimska medborgare i Sverige och islam.

Med hänvisning till ovanstående föreslår jag partikongressen besluta:

- I60:1 att för att skydda och bevara vårt sekulariserade samhällssystem och vår demokrati, yttrandefrihet och ett öppet och tolerant samhälle utforma en blocköverskridande strategi för att inte ge efter för populistiska och taktiska behov för att vinna religiösa röster inför ett val,
- I60:2 att vi inte ska falla undan för krav från en eller några religiösa organisationer som uppger sig företräda svenska medborgare med samma religionstillhörighet. En organisation representerar bara sitt antal medlemmar och i en sekulariserad rättstat ska endast gälla medborgarrättigheter och gemensam lag,
- I60:3 att de resurser (skattemedel) som ges till ideella föreningar ska villkoras att vara stöd för verksamheter som medför integration i samhället. Våra olikheter kan då, i stället för att leda till segregation, bli källan till mer integration och ett samhälle där alla kan vara med oavsett religion och kultur,
- I60:4 att i religiösa skolor ska, på elevernas eget språk med hjälp av tolk, en utomstående ”utbildningsmyndighet” upplysa och undervisa om barnkonventionen, jämställdhet, kvinnors rättigheter och status i samhället med mera. De kunskaperna bör sedan ingå i ett nationellt prov med krav på godkänd nivå,
- I60:5 att friskolors budskap och pedagogik ska vara transparenta och ta ansvar för harmonisk integration och samhällsutveckling.

A Ahmed Kungsängens socialdemokratiska förening

Upplands Bro arbetarekommun beslöt att sända motionen som enskild till kongressen.

Partistyrelsens utlåtande över motionerna I61:1, I62:1, I63:1, I64:1, I65:1 (kommunala frågor)

I motion I61:1 (Huddinge arbetarekommun) föreslås att Socialdemokraterna ska verka för en lagändring som gör det möjligt för kommuner att övergå till parlamentarism. I motion I62:1 (Hudiksvalls arbetarekommun) föreslås att Socialdemokratiska riksdagsgruppen får till uppgift att föreslå regeringen att utreda förutsättningarna för att kommuner och landsting ska ges större möjlighet att själva utforma sina demokratiska institutioner för att kunna välja lösningar som på bästa sätt utvecklar medborgarnas inflytande, engagemang och kunskap. I motion I63:1 (Stockholms arbetarekommun) föreslås att undersöka om det via ändringar i kommunallagen kan skapas ett skydd mot avyttring av gemensamt ägd fast och lös egendom inom den kommunala sfären av det slag som diskuteras i motionen. I motion I64:1 (Upplands Bro arbetarekommun) föreslås att låta utreda och föreslå förändringar i kommunallagen i avsikt att en person i kommunen har ett uppdrag liknande riksdagens talman då det gäller skapande av en politisk ledning i kommunen. I motion I65:1 (Skinskattebergs arbetarekommun) föreslås att socialdemokraternas partikongress uppmanar våra socialdemokratiska riksdagsmän att i riksdagen verka för att ovan nämnda paragraf i Kommunallagen granskas och omformuleras, så att den inte i fortsättningen kan användas för att bromsa en demokratisk process.

I motion I61:1 föreslås att en lagändring ska ske som gör det möjligt för kommuner att övergå till parlamentarism. Det innebär i praktiken att kommunstyrelsens roll ska förändras till att bli mer lik en majoritetsregering för kommunen. Förslaget skulle om det genomfördes stänga ute minoriteten i kommuner och landsting från den insyn som oppositionen i dag är tillförsäkrad i verksamheten. Kommunstyrelsen har många andra funktioner än att fungera som majoritetsstyre. Det är till exempel beredningsorganet för kommunfullmäktigeärenden och kommunstyrelsen har ett uppsiktsansvar över övriga nämnder och styrelser ekonomiska situation. Att ta bort oppositionens möjligheter att sätta sig in i fullmäktigeärenden i god tid och att kunna följa det ekonomiska läget i kommunens verksamheter skulle skapa ett stort demokratiskt underskott för de ledamöter som för tillfället befinner sig i opposition. Det skulle dessutom försvåra ett smidigt maktskifte och skapa möjligheten för den majoritet som helt vill utestänga oppositionen från insyn att samla all verksamhet under kommunstyrelsen i olika utskott. Partistyrelsen kan inte se några fördelar med att skapa en sådan ordning i våra kommuner och landsting.

I motion I62:1 föreslås att riksdagsgruppen får till uppgift att föreslå regeringen att utreda förutsättningarna för att kommuner och landsting ska ges större möjligheter att själva utforma sina demokratiska institutioner för att kunna välja lösningar som på bästa sätt utvecklar medborgarnas inflytande, engagemang och kunskap. Dagens kommunallag ger en mycket vidsträckt frihet att utforma den politiska organisationen i kommuner och landsting. Det enda lagen kräver är att det ska finnas en styrelse och en kommunal revision. I övrigt kan varje landsting och kommun forma sin egen organisation av de demokratiska organen. Denna möjlighet är också mycket flitigt använd och det finns i dagens Sverige en mängd olika lösningar, anpassade till varje landsting och kommuns förutsättningar och viljor. Partistyrelsen kan därför inte se att det är praktiskt möjligt att nå större frihet i organisationen än med dagens lagstiftning.

I motionen I64:1 föreslås att det på kommunal nivå ska finnas en funktion

motsvarande talmannen i riksdagen för att underlätta bildandet av majoriteter i kommuner och landsting. Partistyrelsen är av den uppfattningen att våra partiföreträdare i arbetarekommuner och partidistrikt är de som är bäst lämpade att sköta förhandlingar med andra partier kring bildandet av majoriteter efter ett val eller under en mandatperiod. Detta är inget som den lokala partiorganisationen genom lagstiftning ska tvingas släppa till någon utomstående person. Om de lokala förutsättningarna är sådana finns det inget som hindrar att partierna kommer överens om, både före och efter ett val, hur man ska hantera ett dödläge som uppstått. I de fallen finns det inget som hindrar att den i motionen föreslagna lösningen kan användas, men det måste vara den lokala eller regionala partiorganisationen som bestämmer detta, inte riksdagen genom lagstiftning.

I motionen I65:1 föreslås att en översyn ska göras av kommunallagens 4 kap § 10a i syfte att en förändrad majoritet i fullmäktige och nämnd/styrelse inte ska vara förhindrad att återkalla uppdragen för sittande nämnd/styrelse. De förhållanden som beskrivs i motionen, att ordförande i nämnder och styrelser i en kommun väljer att sitta kvar trots att de inte företräder en majoritet i fullmäktige och dessutom väljer att laglighetspröva försöken till att avsätta dem, visar på en mycket märklig demokratisyn hos de borgerliga partierna i Skinskatteberg. För partistyrelsen är det uppenbart att den beskrivna situationen borde lett till omedelbar avgång av de borgerliga ordförandena. Den lagparagraf som refereras till i motionen har som syfte att förhindra den handlingsförlamning som kan uppstå när en kommun har olika majoriteter i nämnder och styrelser än i fullmäktige. I förarbetena till lagstiftningen finns inget beskrivet som täcker in den situation som beskrivs i motionen. Lagstiftarna har helt enkelt förutsatt att den nämnd/styrelseordförande som inte har majoritet i vare sig styrelse eller fullmäktige frivilligt ska avgå. Denna typ av agerande skadar både den kommunala verksamheten och allmänhetens förtroende för kommunalpolitiker, oavsett partitillhörighet. Den lokala politiken riskerar att förvandlas till en fars istället för att handla om viktiga sakpolitiska frågor. Partistyrelsen menar därför att det bör finnas en laglig möjlighet att återkalla uppdragen för en hel styrelse eller nämnd även när styrelsen och nämndens presidium har en annan majoritet än den i fullmäktige och styrelse/nämnd och att kommunallagen bör kompletteras med detta.

I motion I63:1 pekas på ett viktigt men komplext problem. I samband med grundlagsutredningen förde de socialdemokratiska ledamöterna där fram förslag kring hur statlig egendom bättre skulle kunna grundlagsskyddas mot försäljningar. Motiveringarna var i stort sett samma som de som förs fram i motionen. I den kompromiss som blev resultatet av utredningen fanns förslaget dock inte med. Partistyrelsen har heller inget att invända mot de principiella resonemang som förs om att egendomsskydda även kommunal egendom. Däremot blir det svårt att hitta avvägningar kring olika typer av försäljningsärenden. En kommun kan ju sälja allt från hela elbolag värda miljarder till småhustomter för självbyggare. Det måste också noga övervägas hur ett sådant skydd kan utformas för att sägas stå i överensstämmelse med principerna om kommunalt självstyre, som ju återfinns i regeringsformen och därför har företrädare framför skrivningar i kommunallagen. Frågan om offentligt egendomsskydd hör därför snarare hemma i det kommunala avsnittet i grundlagen än i kommunallagen. Resultatet av grundlagsutredningen blev som sagt en kompromiss där egendomsskyddet föll bort. Partistyrelsen är i dag inte beredd att frånga helheten i den uppgörelse som träffats i utredningen.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla motion I65:1,

att avslå motionerna I61:1, I64:1,

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet I62:1, I63:1.

Motion I61

Huddinge arbetarekommun

Kommunala demokratifrågor

I Sverige har vi valt att lägga ansvaret för en stor del av välfärden i kommuner och landsting. Riksdag och regering slår i många fall fast tydliga nationella ambitioner och svarar för att bevaka den likvärdigheten över landet. Ansvaret för planering och genomförande av allt från sjukvård till skola och omsorg ligger dock på kommunal nivå. På det sättet hamnar viktiga beslut närmare de människor som berörs. Besluten blir då sannolikt både bättre anpassade till lokala förhållanden och bättre förankrade än om de hade beslutats nationellt och i huvudsak av tjänstemän. Det finns därför all anledning att värna den kommunala nivån, men för att lyckas med det måste vi ta det bristande intresset för kommunalpolitik på allvar. Den kommunala demokratin måste ständigt förnyas. Det handlar delvis om olika reformer för delaktighet och inflytande mellan valen, men också om att stärka den representativa demokratins funktionssätt.

Den kommunala demokratin är i dag uppbyggd kring ett samlingsstyre till skillnad från den nationella nivån som bygger på parlamentarism. I kommunstyrelsen, kommunens formella regering, sitter alla partier som tack vare sin storlek kvalificerar sig till en plats där. Tanken bakom samlingsstyret är att de kommunala frågorna inte är tillräckligt politiska till sin karaktär för att motivera ett parlamentariskt system. Det är enligt det synsättet en fördel om alla partier är med och styr eftersom kommunalpolitik i första hand handlar om att göra "det bästa för kommunen". I många kommuner fungerar det säkert på det sättet fortfarande, men i ett stort antal kommuner präglas kommunalpolitiken av stora motsättningar som grundar sig på de olika partiernas ideologi. Samlingsstyret är i praktiken upphävt genom att de styrande partierna bildar en "majoritet" eller "kommunledning" som sammanträder, visserligen informellt, men som om det vore den egentliga kommunstyrelsen. Den politiska oppositionen reserverar sig då ofta i kommunstyrelsen som blir mer likt en mindre kopia av kommunfullmäktige. I de kommuner och landsting som präglas av kommunalpolitiska skillnader skulle tjäna i tydlighet på att det fanns en möjlighet att införa kommunal parlamentarism. I sådana fall skulle det som i dag kallas "majoritet" även formellt få ta regeringsansvaret i kommunen eller landstinget, vilket bland annat torde leda till en effektivare styrning och till bättre möjligheter för invånarna att utkräva ansvar i val. Oppositionens arena för granskning av styret blir fullmäktige, något som sannolikt skulle öka fullmäktiges betydelse. Med hänvisning till att kommunpolitiken är av olika karaktär i olika kommuner bör möjligheten att införa parlamentarism vara frivillig.

En annan mindre, men också angelägen reform vore att införa en procentspärr vid val till fullmäktige. I praktiken finns naturligtvis en spärr, men den är i många kommuner mycket låg vilket ibland resulterar till att ett mycket stort antal partier väljs in i fullmäktige. Med många små partier i fullmäktige uppstår ofta svårigheter att bilda handlingskraftiga majoriteter.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår jag partikongressen besluta:

I61:1 att Socialdemokraterna ska verka för en lagändring som gör det möjligt för kommuner att övergå till parlamentarism,

I61:2 att Socialdemokraterna ska verka för en spärr för småpartier i valen till fullmäktige i kommuner och landsting.

Emil Högberg

Huddinge arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion I62 Hudiksvalls arbetarekommun

Behovet av en ny demokratiutredning

Den lokala och regionala demokratin står inför stora utmaningar. Den har en god förankring hos en stor majoritet av medborgarna samtidigt så är förtroendet för kommunens respektive landstingets politiker förhållandevis lågt.

Många människor är kritiska till politikernas lyhördhet och till sina egna möjligheter till inflytande över de kommunala besluten.

Även bland de förtroendevalda finns en stor grupp som anser att deras möjligheter till påverkan är begränsad och som därför upplever bristande engagemang i sina uppdrag.

Det är därför nödvändigt att försöka finna konkreta åtgärder som stärker medborgarnas inflytande, och utvecklar de demokratiska institutionerna inom ramen för den representativa demokratin som baseras på politiska partier.

De demokratiutredningar som beslutats om under senare år har sällan lett till några genomgripande förändringar. Strävan efter konsensus kring en lösning har gjort att förändringsförslag av mer genomgripande karaktär har blockerats.

Det måste vara möjligt att, om man vill uppnå påtagliga resultat, tillämpa olika lösningar i olika kommuner och landsting för att den kommunal och regionala demokratin ska utvecklas. Det kan handla om att öka medborgarnas inflytande mellan valen, medborgarkonsultationer, folkomröstningar, direktvalda områdesstyrelser, majoritetsstyret et cetera.

Samhällsutvecklingen går nu väldigt snabbt, nya vägar till kommunikation människor emellan uppstår hela tiden, och därför så blir ofta stora långdragna demokratiutredningar snabbt inaktuella.

Jag vet att det finns ett mycket stort stöd hos våra förtroendevalda för tanken på att öppna upp för försöksverksamhet, en verksamhet som skulle ge möjlighet att anpassa demokratins former efter de varierande förutsättningar som finns i vårt avlånga land.

Det behövs därför en ny ”demokratiutredning” vars syfte ska vara att utreda förutsättningarna för en lagstiftning som ger kommuner och landsting utökade möjligheter att själv utforma sina demokratiska institutioner.

Parallellt med detta så behöver också partiet tillsätta en demokratiberedning som hanterar frågorna om ökat medborgarinflytande och förtroendevaldas roll i samhällsdebatten i 2000 talets Sverige.

Om inte partiet tar detta på allvar är risken stor att vi får en kommunalisering av partipolitiken och en ytterligare försvagning av partiet och betydande svårigheter att rekrytera människor till förtroendeuppdrag och till partiet.

Förslag till beslut:

- I62:1 att socialdemokratiska riksdagsgruppen får till uppgift att föreslå regeringen att utreda förutsättningarna för att kommuner och landsting ska ges större möjlighet att själva utforma sina demokratiska institutioner för att kunna välja lösningar som på bästa sätt utvecklar medborgarnas inflytande, engagemang och kunskap,
- I62:2 att partiet tillsätter en demokratiberedning där vi kan diskutera hur vi ska hitta nya vägar för att involvera de grupper som är politiskt passiva, har ett lågt valdeltagande och är underrepresenterade i politiska partier och beslutande församlingar.

Sven-Åke Thoresen

Hudiksvalls arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion I63 Stockholms arbetarekommun

Skyddet av gemensamt ägd fast och lös egendom i den kommunala sfären

Genom ändringar i 1991 års kommunallag togs den grundläggande bestämmelsen om skyddet för det gemensamma ägda bort. I 1977 års kommunallag stadgas:

”4 Kap. § 1 Fast eller lös egendom som tillhör kommun eller landsting bör förvaltas så, att förmögenheten ej minskas.”

Ett beslut kring dessa frågor kunde överklagas till kammarrätten.

I nu gällande kommunallag är det närmaste tillämpligt stadgande:

”8 Kap. § 1 Kommuner och landsting ska ha god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och i sådan verksamhet som bedrivs genom andra juridiska personer.”

och

”8 Kap. §2 Kommunerna och landstingen ska förvalta sina medel på ett sådant sätt att krav på god avkastning och betryggande säkerhet kan tillgodoses.”

Beslut kring dessa frågor kan inte laglighetsprövas av domstol (Länsrätt och kammarrätt) hur grovt och illa man än förfar.

Då verksamhet bedrivs genom helägda aktiebolag består bolagsstämman av en röstande för den politiska majoriteten. Därmed är aktiebolagens minoritetsskydd undanröjt. I ett vanligt aktiebolag är aldrig en större ägarminoritet helt utlämnad. Varför ska just kommunala helägda aktiebolag kunna hanteras hur som helst, säljas, förändras, plundras, överutnyttjas, misskötas av olämpliga politiker, tjäna som välbetala belöningsposter åt trogna partigångare? Egentligen borde kommunala bolag ses om varje kommuninvånare hade en aktie var med det inflytande som skulle följa med det.

De borgerligt styrda fullmäktigeförsamlingarna hanterar den offentliga egendomen efter den nyliberala regelboken. För denna fundamentalistiska kapitalism är offentligt ägande á priori av ondo och ska avvecklas och överföras till privat ägande. Stockholms stad och län hör till dessa så inspirerade politikernas lekstuga.

Ändringarna av kommunallagen förberedes i slutet av 80-talet och genomfördes av en socialdemokratisk regering. (Källhänvisning: Den ekonomiska förvaltningen i kommuner och landsting. Förslag till ändringar i 4 kap. kommunallagen, 1977:179, civildepartementet Ds C 1987:5). Denna förändring får ses i ljuset av den våg av avregleringar som då gjordes på alla möjliga områden banker, valuta, statliga regleringar etc. Sen kom krisen med fastighetsbubblor, och allt möjligt 1991–1992 och en borgerlig regering med en

skenande statskuld. En kris som det tog hela 90-talet att komma genom med avstannade välfärdsutveckling och växande klyftor i samhället som följd.

1991 års ”moderniserade” kommunallag framstår nu med facit i hand som något av ett självmål av den socialdemokratiska regeringen. Klart är att genom dessa lagändringar blev det till exempel möjligt för kommuner att ”sälja av” sina elbolag. Huruvida berörda kommuninvånarens nya möjligheter till att välja elbolag har inburit en vinst eller inte kan man avläsa på sin elräkning men knappast på kommunalskatten.

För att partiets ambitioner och förslag som de kommer till uttryck i till exempel Rådslag 2 ska kunna förverkligas framstår det som helt nödvändigt att återinföra någon form av skydd för gemensamt ägd egendom i den kommunala sfären när det handlar om beslut som till sin karaktär är oåterkalleliga. Ett lagligt skydd för gemensam egendom är nödvändigt men inte tillräckligt för att garantera en rättvis välfärds politik ska kunna utvecklas och bestå. Den här motionen koncentreras just på en diskussion om sådant lagskydd som fanns i 1977 års kommunallag. Men det är nog inte en lösning att återinföra tidigare lagbestämmelser. ”Förmögenhetsminskning” verkar inte vara särskilt bra som stoppblock. Det gäller också att stoppregler utformade så att de tillåter laglighetsprövning, Domstolsprövning av politiska besluts lämplighet för främmande för svensk lagstiftning.

En möjlighet kan vara att införa ett avyttringsförbud av fast och lös egendom gällande försäljning och överlåtelse till annan för samma användning som den nu bedrivna.

Tanken är om kommunen bedriver en skola i en fastighet kan denna inte överlåtas eller säljas till ett privat företag för att driva skolan vidare i privat regi även om vederbörande hade tillstånd att driva en skola. Med annan menas ej en offentlig institution som omfattas av lagen. Inom den kommunala sfären kan man obehindrat samarbeta inom detta område. Detta bör också gälla i förhållande till statliga organ. Vad för slags egendom som en sådan lagbestämmelse ska omfatta måste uttryckligen anges. Det självklara är den gemensamma egendom som används för att tillhandahålla välfärd i form av skola, vård och omsorg vare sig det gäller i företagsform eller på annat sätt inte ska kunna säljas även om verksamheten bedrivs i lokaler som hyrs för att fortsätta i privat regi med offentlig finansiering.

När det gäller andra väsentliga nyttigheter som till exempel vatten- och avloppsförsörjning så finns goda skäl att särskilt slå vakt om det offentligas absoluta monopol på området om så behövs i en särskild lag, ja till och med att viktiga samhällsfunktioner ska ha grundlagsskydd. (jmf det kommunala sopmonopolet).

Kommunerna har ett ansvar för bostadsförsörjningen i sin kommun. Flera kommuner har ansett att de för denna uppgift inte behöver ett allmännyttigt bostadsbolag och har på olika sätt gjort sig av dem. Detta har till exempel fått till följd att man därigenom ”slipper” ha någon flyktingmottagning. I till exempel Stockholm har nuvarande majoritet realiserat ut en betydande del av det allmännyttiga bostadsbeståndet i centrala delar av staden genom ombildning till bostadsrätter och under 2008 sålt allmännyttiga bostadsbestånd med cirka 5 000 lägenheter i ytterstaden till privata fastighetsbolag också till reapriser med den enda motivering att ”det är för mycket allmännytta” där. Hela denna drive har som det uppenbara syftet att öka segregationen det vill säga att på sikt skaffa sig en befolkning som inte känner så starka behov av solidaritet. Med den stora betydelse som allmännyttan har för många kommuners bostadsförsörjning och utveckling överhuvudtaget bör också de allmännyttiga bostadsföretagen omfattas det lagskydd som här föreslås. Ändamålet med allmännyttan är ju att vara bostäder tillgängliga för var och en efter behov i tur och ordning, vilket man bryter med en försäljning till privat ägare eller ombildning till bostadsrätt. Om det av olika skäl kan vara lagtekniska svårigheter att utsträcka skyddet för välfärdstjänsterna även till det allmännyttiga bostadsbeståndet bör man istället pröva förändringar i bostadslagstiftningen.

Skolor kan behöva läggas ned och få annan användning. För sådana omständigheter ska kommun ha rätt att hantera situationen på bästa sätt. Det bör inte heller vara avsikten att hindra kommunen att göra vad man vill med till exempel en simhall eller hockeylada.

Lagar kan ändras fram och tillbaka av en riksdagsmajoritet om än med viss tröghet i systemet.

Om det fanns en tradition om kvalificerade majoritet för vissa typer av beslut skulle det kunna vara ett alternativ till förbud. Till exempel skulle man då enkelt kunna föreslå att i de fall som diskuteras här krävs för giltigt beslut 2/3 av rösterna i fullmäktigeförsamlingen. Troligen skulle en sådan lag uppfattas som mer rättvist av flertalet medborgare än att ha förbudsklausuler om vad en kommun eller landsting får eller inte får.

Ett alternativ kan kanske vara en skyldighet att i samband med beredningen av försäljningsärende av denna karaktär att anordna en folkomröstning i frågan om det begärs av en minoritet i fullmäktigeförsamlingen låt vara av rådgivande karaktär. Kombinerat folkomröstningsutslaget med ett överklagande av beslut får länsrätten en indikation på hur lagligheten i beslutet ska tolkas. Till exempel en folkomröstning anordnas vars resultat går emot en försäljning kommunfullmäktige beslutar ändå om denna. Om då beslutet överklagas kan länsrätten med hänsyn till folkomröstningsutslaget ogiltigförklara beslutet.

Med utgångspunkt från resonemangen i denna motion yrkar vi:

I63:1 att undersöka om det via ändringar i kommunallagen kan skapas ett skydd mot avyttring av gemensamt ägd fast och lös egendom inom den kommunala sfären av det slag som diskuteras i motionen.

Björn Magnusson, Sättra socialdemokratiska förening

Stockholms arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion I64

Upplands Bro arbetarekommun

Ändring i kommunallagen

Blockpolitiken har blivit fastare inom kommunalpolitiken. I många kommuner finns det i dag två block och oppositionen ser som sin viktigaste uppgift att kritisera majoriteten. Det tidigare samarbetet över parti- och blockgränser blir allt mer sällsynt. Ledamöter röstar numera efter sin blocktillhörighet och inte alltid efter sitt partis program. Detta går att leva med om det ena blocket har fler mandat än det andra. I de fall blocken är lika stora och det finns ett eller flera småpartier kan det dock bli problem. Ett litet parti kan vägra att samarbeta med de etablerade eller helt enkelt inte betraktas som rumsrent och vägras samarbete av de andra.

Om det lilla partiet då väljer att växelvis rösta på än det ena och än det andra blocket blir det omöjligt att styra kommunen. Detta var vad som hände i Upplands-Bro efter senaste valet. I fullmäktige vanns voteringarna växelvis av blocken. Det visade sig också att det var svårt att bryta blockbindningarna på grund av löften och överenskommelser som givits före valet. Inget parti eller block var ”regeringsdugligt”.

Grundlagsberedningen föreslår att kommunen vid dessa tillfällen ska fås rätt att utlysa nyval. Jag har inget emot detta, men nyval strax efter ett val brukar inte ge någon större förändring. Risken är dessutom stor att ett litet ”missnöjesparti” stärker sin ställning. Det har ju visat att de traditionella partierna inte behärskar situationen.

Om en regering avgått är det riksdagens talmans uppgift att överlägga med partiföreträdarna för att undersöka hur regering ska kunna bildas. Det är sedan talmannen som

lägger fram förslag på regeringsbildare till riksdagen. Någon person med sådan uppgift finns inte på kommunal nivå. Det var förmodligen inte aktuellt då kommunallagen skrevs. De cementerade blockpolitiken är av sent datum.

Jag kan tänka mig att kommunallagen kompletteras med en uppgift att vid parlamentariskt dödläge leda överläggningar med partierna och föreslå lösning. Den person som borde vara mest lämpad är ålderspresidenten eller kommunfullmäktiges ordförande. I senare fallet måste ordförande väljas tills dess att ny ordförande valts även om det sträcker sig in i nästa mandatperiod.

Jag föreslår därför att partiet tar initiativ till:

I64:1 att låta utreda och föreslå förändringar i kommunallagen i avsikt att en person i kommunen har ett uppdrag liknande riksdagens talman då det gäller skapande av en politisk ledning i kommunen.

Hans Bergström

Upplands Bro arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion I65

Skinnskattebergs arbetarekommun

Översyn av Kommunallagens 4 kap § 10a

Under vinterhalvåret 2008/2009 har ett mycket märkligt agerande från de borgerliga allianspartierna i Skinnskatteberg kunnat fortgå.

Från valet 2006 fram till våren 2008 hade en majoritet bestående av de borgerliga allianspartierna tillsammans med det lokala partiet Skinnskattebergsdemokraterna (SKBGD) majoritet i kommunen. Oppositionen bestod då av (S)+(V). Majoritetsförhållandet var 16 – 15. Våren 2008 sprack samarbetet mellan Alliansen och Skinnskattebergsdemokraterna. Alliansen fortsatte då att styra i minoritet med 12 mandat och hoppande majoriteter.

I samband med kommunfullmäktigemötet i november 2008 fick Socialdemokraternas budgetförslag, som innefattade en skattehöjning på 50 öre, majoritet i fullmäktige. Alliansen utlovade att avgå om en majoritet kunde bildas mellan (S), (V) och (SKBGD). När (S) tillsammans med (V) och (SKBGD) samlades och bildade en majoritet gjorde alliansen en kovändning.

Det är här KL 4 kap § 10a kommer in i bilden.

I stället för att följa gängse demokratiska spelregler och avgå, som man gör om man förlorat en budget i fullmäktige, vägrade nu de borgerliga partierna att avsäga sig sina ordförandeposter i KS, KS: s utskott och i nämnder. Man menade att det var olagligt enligt den ovan nämnda paragrafen av oss i den nya majoriteten att entlediga den sittande minoriteten. Den 16 februari 2009 gjorde vi det i alla fall. Vi valde ny kommunstyrelse vid fullmäktigemötet, ny ordförande i KS och så vidare.

Representanter för alliansen överklagade då detta beslut till Länsrätten. Efter cirka en vecka beslutade en rådman vid Länsrätten att KF-beslutet skulle inhiberas, det vill säga han fattade ett verkställighetsförbud. Den nya majoriteten fick lämna sina uppdrag och alliansen kom tillbaka på ordförandeposterna för att återigen styra i minoritet.

I början av mars insåg dock till slut den borgerliga alliansen att det var ohållbart politiskt att försöka styra kommunen när man hade en majoritet på 18 –12 mot sig i Fullmäktige. Vid KS den 3 mars avsade man sig sina ordförandeuppdrag och nya nyval av ledamöter och ersättare i KS fick återigen väljas.

KL 4 kap § 10a har som jag ser det tillkommit för att underlätta en demokratisk pro-

cess. I paragrafen står att KF har rätt att entlediga KS om det uppstått olika majoriteter i KF respektive KS.

De borgerliga allianspartierna i Skinnskatteberg har hävdad att eftersom det blivit ny majoritet i både KF och KS så är det inte lagligt av fullmäktige att entlediga Kommunstyrelsen.

I skrivande stund har Länsrätten ännu inte kommit med sitt slutgiltiga besked i denna fråga.

Anledningen till att jag nu skriver denna motion till Socialdemokraternas partikongress är att flera nybildade majoritetskoalitioner i framtiden inte ska behöva råka ut för samma odemokratiska process som vi i Skinnskatteberg har drabbats av.

Jag yrkar härmed:

I65:1 att Socialdemokraternas partikongress uppmanar våra socialdemokratiska riksdagsmän att i riksdagen verka för att ovan nämnda paragraf i Kommunallagen granskas och omformuleras, så att den inte i fortsättningen kan användas för att bromsa en demokratisk process.

Lars Andersson Ordförande Skinnskattebergs arbetarekommun

Skinnskattebergs arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Partistyrelsens utlåtande över motionerna

A27:3, E77:3, E83:3, E88:2, E88:3, E89:2, E89:3, E90:2, E90:3, E93:5, E96:2, E96:3, E97:2, E97:3, G1:2, G3:3, I66:1, I66:2, I66:3, I67:1, I68:1, I68:2, I69:1, I70:1, I71:1, I72:1 (villkoren i offentligt finansierad privat verksamhet)

I motion A27:3 (Arboga arbetarekommun) föreslås att den privatanställda personalen ska garanteras samma meddelandeskydd om vård och omsorgsförhållanden som offentligt anställd personal. I motion E88:2-3 (Nora arbetarekommun) E89:2-3 (Degerfors arbetarekommun) E97:2-3 (Laxå arbetarekommun) E90:2-3 (Örebro arbetarekommun) och E96:2-3 (Askersunds arbetarekommun), yrkas att Socialdemokraterna verkar för en lagändring som innebär att alla verksamheter som bedrivs av enskild huvudman och som ersätts med kommunala eller landstingskommunala medel ska tillämpa offentlighetsprincipen samt att Socialdemokraterna verkar för en lagändring som innebär att alla anställda i verksamheter som bedrivs av enskild huvudman och som ersätts med kommunala eller landstingskommunala medel ska omfattas av meddelarfriheten och efterforskningskyddet likt anställda i offentlig verksamhet. Motion I67:1 (Västerås arbetarekommun) yrkar att offentlighetsprincipen ska gälla alla offentligt finansierade verksamheter. Motion I69:1 (Uppsala arbetarekommun) vill uppmana våra representanter i partistyrelse och riksdag att verka för att rätten till meddelandefrihet för anställda i kommunala entreprenader skrivs in i lag. Motion I70:1 (Täby arbetarekommun) föreslår att kongressen ger partistyrelsen och riksdagsgruppen i uppdrag att, på lämpligt sätt, uppmärksamma Sveriges kommuner, landsting och regeringen på de brister som anförs i motionen för att få tillstånd en mer modern och uppdaterad lagstiftning för offentlighetsprincipen och meddelandefriheten inom de skattefinansierade verksamheterna. I motion G1:2 (Nyköpings arbetarekommun) yrkas att meddelarskyddet inte luckras upp genom lojalitetsklausuler i anställningskontrakt eller på annat sätt. I motionerna E83:3 (Örebro arbetarekommun) och E77:3 (Askersunds

arbetarekommun) yrkas att offentlighetsprincipen även ska gälla fristående skolor. I motion I71:1 (Uppsala arbetarekommun) yrkas att meddelandefriheten garanteras med ett effektivt meddelandeskydd när offentligt finansierad verksamhet läggs ut på privata företag. I motion E93:5 (Umeå arbetarekommun) föreslås att friskolan ska omfattas av offentlighetsprincipen. I motion I72:1 (Uppsala arbetarekommun) föreslås att Socialdemokraterna tar initiativ till och verkar för en lagändring som stärker de privatanställdas yttrande- och meddelandefriheten. I motion G3:3 (Jönköpings arbetarekommun) yrkas att äldreomsorg som bedrivs på entreprenad ska ha samma regler och skyldigheter som den offentligt drivna verksamheten. I motion I66:1 (Trosa arbetarekommun) föreslås att offentlighetsprincipen, meddelandefriheten, självkostnadsprincipen, jävsreglerna, det särskilda straffansvaret, den kommunala revisionens rätt att revidera samt skyldigheten att ha kollektivavtal skrivs in i kommunallagen. I motion I66:2-3 (Trosa arbetarekommun) föreslås att frågan om individens rätt till överklagande skrivs in i kommunallagen när en verksamhet drivs privat med skattefinansiering samt att likställighetsprincipen även ska omfatta privata företag som drivs med skattemedel. I motion I68:1 (Lidingö arbetarekommun) föreslås att partikongressen 2009 beslutar att partiet på alla nivåer ska verka för att offentligt finansierad verksamhet som bedrivs under skolagens regler ska berättiga finansören, det vill säga kommunen och dess tjänstemän samma insyn som ges enligt kommunallagens allmänna regler. I motion I68:2 (Lidingö arbetarekommun) föreslås att som en följd av ovanstående anser vi att annan speciallagstiftning som avser offentligt finansierad verksamhet ska utredas och prövas så att kommunallagens generella regler om insyn inte försvinner genom andra speciallagstiftningar.

Vad gäller yrkanden i motionerna delar partistyrelsen motionärernas uppfattning att det är ett stort problem att det i offentligt finansierad privat verksamhet saknas basala möjligheter till insyn, meddelarskydd och andra möjligheter till demokratisk kontroll. Detta leder självklart till problem av både praktisk och demokratisk natur för både allmänhet och anställda.

Yttrande- och informationsfrihet är grundläggande principer i det konstitutionella systemet. Meddelarfrihet tillkommer alla, och den har bland annat genom reglerna om anonymitetsskydd och förbudet mot straffrättsliga sanktioner ett grundläggande skydd i tryck- och yttrandefrihetsgrundlagarna. Det är alltså inte så att anställda inom den privata sektorn saknar meddelarfrihet. I vissa företag med stark anknytning till det allmänna gäller dessutom samma meddelarskydd som för offentligt anställda. Det gäller dels företag som ägs av kommuner och landsting, dels andra enskilda rättssubjekt som har anförtrots uppgifter som innefattar myndighetsutövning. Grundlagsregleringen ger emellertid inte övriga privatanställda samma skydd som offentligt anställda i dessa frågor.

Allt mer sjukvårdsverksamhet och äldreomsorg utförs av privata utförare på uppdrag av kommuner och landsting. Allt fler arbetar i skattefinansierad privat verksamhet inom vården, förskolan, skolan och omsorgen.

Partistyrelsen menar att det faktum att kommuner och landsting inte driver all verksamhet i egen regi gör att det kan behövas justeringar i nuvarande lagstiftning i de fall den bygger på att verksamheten drivs enbart i egen regi. Ett problem med nuvarande lagstiftning gäller de anställdas rätt att yttra sig om verksamheten.

Inom den offentliga verksamheten gäller regler om allmänhetens rätt till insyn och de anställda har en så kallad meddelarfrihet som gör att de kan påtala till exempel missförhållanden utan att arbetsgivaren kan komma med sanktioner. Sedan

förra året gäller detta också anställda i kommunala bolag. Men för privata utförare som arbetar åt kommuner och landsting gäller den helprivata sektorns regler trots att det handlar om skattefinansierad verksamhet. Man kan hamna i den absurda situationen att ett vårdföretag menar att missförhållanden eller brister klassas som "företagshemligheter" trots att det är helt nödvändig information för att trygga patienternas säkerhet. Ett annat exempel är den anställde som upptäcker missförhållanden på ett offentligt finansierat privat drivet daghem. Denne har visserligen rätt att gå till pressen med detta, men det finns inget hinder mot att företaget efterforskar vem som lämnat uppgifterna till pressen. I förlängningen kan detta kosta den som läckt både anställningen och i värsta fall skådestånd för att ha röjt "företagshemligheter".

Frågan om att utvidga yttrandefriheten och meddelarskyddet till att gälla anställda hos privata utförare som utför skattefinansierad verksamhet har diskuterats tidigare och frågan har också utretts för ett antal år sedan. Frågan är komplex eftersom hela offentlighetsprincipen berörs. Mot bakgrund av att allt mer vård och omsorg läggs ut på privata utförare borde frågan aktualiseras igen. I grunden handlar det om kvaliteten i vården och omsorgen. Det är alltså ytterst en patientsäkerhetsfråga. En viktig del i detta är alla medborgares rätt till insyn i skattefinansierad verksamhet. Det finns kommuner och landsting som skriver in i sina avtal att de anställda hos den privata utföraren ska ha samma skydd som om verksamheten vore i egen regi. Men det finns också ett antal kommuner och landsting som inte gör det och grundregeln är då att det är företagets regler som gäller.

När skyddet av privata företags hemligheter då ställs mot möjligheterna för barn, gamla och sjuka och deras anhöriga att känna trygghet med den vård, utbildning och omsorg som de erbjuds väljer partistyrelsen att prioritera det senare. Vår riksdagsgrupp har också aktivt arbetat med frågor om att öka den demokratiska insynen och kontrollen samt stärka meddelandeskyddet i offentligt finansierad privat verksamhet. Den borgerliga regeringen har dock avvisat våra förslag.

Det finns därför all anledning att fortsätta driva arbetet för en förbättring av de problem motionerna tar upp och partistyrelsen föreslår därför att riksdagsgruppen får i uppdrag att fortsätta arbeta med frågorna i den andan. En kommande lagstiftningsändring borde ta sikte på att anställda hos privata utförare ska kunna yttra sig om den skattefinansierade verksamhet som företaget utför åt det allmänna och ha samma skydd som offentliganställda.

Partistyrelsen framför även i förslaget till hälso- och sjukvårdspolitiskt program att demokratiskt valda ska ha rätt till insyn i verksamheter och ekonomi som är offentligt finansierad inom vård och omsorg. Det som sker i offentligt finansierad vård och omsorg får inte vara en företagshemlighet.

Kraven om att offentlighetsprincipen fullt ut ska gälla i privata företag går dock inte att tillgodose. Allt som sker i ett privat företag kan inte vara offentligt utan att företagshemligheter röjs. Det skulle skapa en situation där inga privata företag vill driva offentligt finansierad verksamhet, vilket i förlängningen skulle innebära att i stort sett alla kommuner och landsting skulle få stora problem med upphandling av tjänster, till exempel renhållning eller färdtjänst.

Det är inte heller en framkomlig väg att kräva att andra offentliga kontrollsystem eller lagar anpassade för kommunal verksamhet fullt ut ska tillämpas i viss privat verksamhet. De offentliga kontrollsystemen är utformade för att passa den offentliga verksamheten och är inte automatiskt överförbara till privat verksamhet utan att det blir konflikter med annan lagstiftning, till exempel aktie-

bolagslagen. Det skulle skapa stora problem att till exempel ha en aktiebolagslag där samma typ av insyn skulle gälla för alla bolag som för offentlig verksamhet. Det är också helt olämpligt att ha olika aktiebolagsbestämmelser beroende på vilka kunder bolaget har. Det är dock ett både praktiskt och demokratiskt problem när det till exempel inte finns möjlighet för en anhörig att få ut lika fullständiga uppgifter om det privata vårdhem som för kommunala medel vårdar personer som om vården skett i kommunal regi.

Partistyrelsen menar därför att det även här bör finnas vägar som ökar öppenheten, insynen och kontrollen av offentligt finansierad verksamhet i privat regi. Men det kräver speciella anpassningar av lagstiftningen för att resultatet ska bli både praktiskt användbart och nå det demokratiska syftet som motionärerna avser utan att oönskade sidoeffekter ska uppstå.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla motionerna A27:3, E88:3, E89:3, E90:3, E96:3, E97:3, I68:1, I68:2, I71:1, I72:1,

att avslå motionerna E77:3, E83:3, E88:2, E89:2, E90:2, E93:5, E96:2, E97:2,

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet G1:2, G3:3, I66:1, I66:2, I66:3, I67:1, I69:1, I70:1.

Motion I66 Trosa arbetarekommun

Skriv om kommunallagen

Kommunsektorn kan inte kontrollera hur skattemedel används

Det är dags att skriva om kommunallagen så att den även omfattar företag som arbetar i den offentliga sektorn med skattepengar. LSS-kommittén som lagt förslag om förbud mot fusk om handikappstöd är ett symptom på ett stort problem med privata företag som skor sig på skattebetalarnas bekostnad. De religiösa friskolorna som inte går att kontrollera varifrån bidragen till verksamheten kommer. På SvD Brännpunkt kunde vi dessutom läsa att friskolor låter vinst gå före kvalitet. Socialstyrelsen granskning av åtta HVB-hem visade att flera saknade ledningssystem för kvalitet och patientsäkerhet. Till detta kan läggas HVB-hemsskandalen i Västra Sverige. Uppräkningen av privata företag som missköter sig kan göras lika lång som för de som sköter sig. Vad jag vill peka på är att expositionen av privat verksamhet i offentlig sektor har sprungit ifrån kommunallagen. För några år sedan ändrades kommunallagen så att kommuner med bolag skulle omfattas av offentlighetsprincipen och meddelandefriheten. Det samma gäller för kommuner med delägarskap i bolag förening eller stiftelse.

Skillnader mellan privat och kommunal verksamhet

I kommunal verksamhet råder offentlighetsprincipen, vilket innebär att alla handlingar är offentliga, det är unikt för kommunerna. I det privata råder affärshemlighet. I det kommunala råder meddelandefrihet, vem som helst som är anställd kan kontakta en tidning och tipsa om missförhållanden. I det privata råder tystnadsplikt, och är en uppsägningsorsak i flera avtal. I kommunen kan vem som helst ta del av budget och bokslut. I det privata måste du vara delägare. I kommunen råder självkostnadsprincipen, för företaget råder vinstmaximering. Kommunen omfattas av lagen om offentlig upphandling, i det privata företaget är detta sekretessbelagt. Kommunen omfattas av jävsregler, det vill säga

att ledamöter eller anställda inte får delta i handläggningen av ärenden som personligen rör ledamoten eller den anställde. I det privata råder inga sådana jävsregler. Det finns ett särskilt straffansvar för offentliga funktionärer på grund av den kommunala sektorns särart. Detta straffansvar finns inte i den privata sektorn. All offentlig verksamhet granskas av en kommunal revision. Möjligheten för kommunens revision finns inte i kommunallagen och det är ett klart demokratiskt underskott. Kommunen har kollektivavtal och redovisar öppet hur de anställdas löner är. I det privata är lönerna hemliga och krav på kollektivavtal finns ej.

Demokratiskt dilemma

Jag tycker det är fullständigt otidsenligt att medborgarna inte har någon insyn i vart skattemedlem går och hur de används. I förlängning är detta också ett demokratiskt problem för ansvarsutkrävande i de allmänna valen. Det är också ett hot mot den kommunala självstyrelsen att kommunerna inte har möjlighet att kontrollera och utöva tillsyn på offentliga verksamheter som överlämnats till privata företag. Det kan också strida också mot de mänskliga rättigheterna om individens rätt att överklaga försvinner i och med privatiseringen.

Likställighetsprincipen

Den sista frågan som måste få sin lösning är likställighetsprincipen det vill säga att kommunens medborgare ska behandlas lika. Godtycke får inte förekomma. Jag hävdar att kundvalssystemen kan strida mot likställighetsprincipen. Kundvalet betyder att medborgaren får en peng eller check för att köpa välfärdstjänster av företag som är skattefinansierade. Den valfriheten innebär också att medborgaren har möjlighet att välja en tjänst med bättre eller sämre kvalitet. I all offentlig verksamhet är det en viktig princip att grundläggande behov som utbildning, vård och omsorg ska man få efter behov inte efter om man haft tur att välja rätt utförare. Det kan jag kosta på mej när det gäller tandkräm, men inte när det gäller min utbildning eller vård för min sjukdom. Därför måste likställighetsprincipen även omfatta de privata företagen som drivs skattefinansierat.

Vi måste bedriva en bra verksamhet i kommunen

Vår ideologi är värnet om den kommunala kärnverksamheten. De grundläggande behoven som utbildning, vård och omsorg ska man få efter behov inte efter storleken på plånboken eller pengarna eller checken. Vi ska ha bra kvalitet i alla våra verksamheter och du ska aldrig behöva rösta med fötterna eller tvivla på att vi gör vårt bästa. Vi ska vara lyhörda för krav och kunna förändra verksamheten efter detta. Det är kommunens skyldighet att bedriva en verksamhet som har en bra kvalitet, eller som det står i kommunallagen: ”Kommuner ska behandla sina medlemmar lika”. För oss är riktig valfrihet att veta att jag blir lika behandlad oavsett vart jag vänder mej i den offentliga sektorn. Görs kommunsektorn om till en marknad för företag som drivs med skattemedel måste skattebetalarna veta vad de får för pengarna

Därför föreslår jag i enlighet med motionen:

- I66:1 att offentlighetsprincipen, meddelandefriheten, självkostnadsprincipen, jävsreglerna, det särskilda straffansvaret, den kommunala revisionens rätt att revidera samt skyldigheten att ha kollektivavtal skrivs in i kommunallagen,
- I66:2 att frågan om individens rätt till överklagande skrivs in i kommunallagen när en verksamhet drivs privat med skattefinansiering,

I66:3 att likställighetsprincipen även ska omfatta privata företag som drivs med skattemedel.

Greger Tidlund

Trosa arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion I67 Västerås arbetarekommun

Offentlighetsprincipen

I dag drivs allt fler verksamheter i alternativa driftsformer och det är därför av största vikt med offentlig insyn.

Vi vill därför att offentlighetsprincipen ska gälla fullt ut för skolor, äldreomsorg och annan offentligt finansierad verksamhet.

För att erhålla offentlig insyn krävs en lagändring i aktiebolagslagen som leder till att alternativt drivna verksamheter har samma offentlighets princip som kommunalt drivna verksamheter.

Vi föreslår därför:

I67:1 att offentlighetsprincipen ska gälla alla offentligt finansierade verksamheter.

Staffan Jansson, Per-Inge Ahlbäck

Västerås arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion I68 Lidingö arbetarekommun

Skola/utbildning

Oavsett verksamhetsform och huvudmannaskap ska all offentligt finansierad och bedrivna förskole- och utbildningsverksamhet kunna underställas full insyn och minimikrav antingen genom lagregler eller möjlighet för det offentliga att inom ramen för avtal kunna ställa motsvarande krav.

Under det senaste året, då vi suttit som representanter för Socialdemokraterna i utbildningsnämnden i Lidingö Stad, har vi uppmärksammat att medborgarna genom utbildnings- och/eller skolförvaltning varken har insyn eller möjlighet att påverka de enskilda/privata förskole- och utbildningsverksamheterna.

Detta förhållande beror på regelverket i Skollagen (2 a kap och 9 kap) där det återfinns regler om kommunal finansiering av vissa verksamheter på vissa villkor. Huvudmannaskapet för dessa verksamheter är privat, vilket innebär att kommunen inte har befogenhet att via avtal styra verksamheterna. Denna speciallagstiftning åsidosätter kommunallagen, som kräver att medborgarna ska ha insyn i kommunala angelägenheter som utförs på entreprenad och finansieras med allmänna skattemedel.

Med anledning av detta vill vi:

I68:1 att partikongressen 2009 beslutar att partiet på alla nivåer ska verka för att offentligt finansierad verksamhet som bedrivs under Skollagens regler ska berättiga finansören, det vill säga kommunen och dess tjänstemän samma insyn som ges enligt kommunallagens allmänna regler,

I68:2 att som en följd av ovanstående anser vi att annan speciallagstiftning som avser offentligt finansierad verksamhet ska utredas och prövas så att kommunallagens generella regler om insyn inte försvinner genom andra speciallagstiftningar.

Charlotta Huldt-Ramberg, Annica Grimlund

Lidingö arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion I69 Uppsala Partidistrikt

Lagstifta om meddelarskydd i entreprenader

Privatanställda omfattas inte av den grundlagsskyddade meddelarfrihet som offentligt anställda har. Situationen är densamma för anställda i privata företag som driver offentligt finansierad verksamhet på entreprenad åt kommuner och landsting. Trots att det är samma skattepengar upphör här även offentlighetsprincipen att gälla och ersätts istället av ”företagshemligheter” som det är förbjudet i lag att röja. Frågan har utretts flera gånger men har aldrig resulterat i någon lag. Detta är inte hållbart i ett läge där allt mer offentligt finansierad verksamhet drivs på entreprenad av privata företag. Offentlighetsprincipen och meddelarfriheten finns inte där av en slump utan för att garantera medborgarnas insyn och kontroll över skattepengarnas användning.

Vi föreslår:

I69:1 att uppmana våra representanter i partistyrelse och riksdag att verka för att rätten till meddelarfrihet för anställda i kommunala entreprenader skrivs in i lag.

För Flogsta-Ekeby socialdemokratiska förening

Anna Nord, Erik Pelling, Irene Söderhäll och David Thorsén

Uppsala Partidistrikt beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion I70 Täby arbetarekommun

Offentlighetsprincipen och meddelarfriheten

Allt mer av de verksamheter som är skattefinansierade tillhandahålls av andra än kommuner och landsting. Följden av den här utvecklingen har blivit en tydlig inskränkning av möjligheterna – för både medarbetare och övriga medborgare – att kunna agera i enlighet med den offentlighetsprincip och meddelarfrihet som finns i grundlagen. Därför borde det socialdemokratiska partiet ta initiativ och försöka påverka såväl SKL – Sveriges Kommuner och Landsting – som riksdag och regering i syfte att åstadkomma en lagändring som tydligt garanterar offentlighetsprincip och meddelarfrihet för all skattefinansierad verksamhet. Även för de verksamheter som utförs på entreprenad, via upphandling et cetera.

I andra kapitlet i Tryckfrihetsförordningen regleras medborgarnas rätt att ta del av allmänna handlingar. Denna rätt finns givetvis till för att ge allmänheten en möjlighet att följa upp politiskt fattade beslut, kontrollera de offentliga verksamheterna och för att främja en allsidig debatt i samhället. När nu de offentliga verksamheterna i allt större utsträckning privatiseras och ”avknoppas” försvinner samtidigt, till stora delar, den här möjligheten för medborgarna. Det offentliga rummet håller på att bli beskuret.

I Tryckfrihetsförordningens första kapitel fastslås dessutom att alla medborgare har

rätt att meddela sig med massmedierna och i det tredje kapitlet uttalas att ”myndigheter eller annat allmänt organ” inte har rätt att efterforska uppgiftslämnaren.

Meddelarfriheten och efterforskningsförbudet finns till för att de som är offentligt anställda ska kunna slå larm om missförhållanden utan att behöva riskera sin anställning. Det är uppenbar risk att denna frihet beskärs – eller till och med upphör – när skattefinansierade verksamheter privatiseras. Skälet är att efterforskningsförbudet då inte längre är gällande och den medarbetare som då rapporterar missförhållanden på arbetsplatsen riskerar uppsägning.

Dagens lagstiftning kring offentlighet och transparens är utformad för en tid då den övervägande delen av kommunernas och landstingens verksamhet drevs i offentlig regi. Sedan dess har det hänt en hel del och en modernisering av offentlighetsprincipen och meddelarfriheten i syfte att passa en ny tid är därför nödvändig.

Det här är inte allom känt och därför anser vi att partiet har ett ansvar för att påtala att nuvarande lagstiftning är otillräcklig för att kunna garantera den offentlighetsprincip och meddelarfrihet som vi alla förhoppningsvis är helt överens om. Som verkamma i en av de kommuner som gått längst när det gäller att bedriva kommunal verksamhet med alternativa utförare ser vi ofta även denna konsekvens av avknoppningar och privatiseringar av kommunala välfärdsverksamheter. Vi vill därför uppmärksamma lagstiftaren på den begränsning som redovisas i motionen.

Med hänvisning till ovanstående yrkar vi:

I70:1 att kongressen ger partistyrelsen och riksdagsgruppen i uppdrag att, på lämpligt sätt, uppmärksamma Sveriges Kommuner och Landsting och regeringen på de brister som anförts i motionen för att på så sätt få till stånd en mer modern och uppdaterad lagstiftning för offentlighetsprincipen och meddelarfriheten inom de skattefinansierade verksamheterna.

Conny Fogelström och Magnus Hedberg

Täby arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion I71

Uppsala arbetarekommun

Lagstifta om meddelarskydd i entreprenader

Privatanställda omfattas i praktiken inte av den grundlagsskyddade meddelarfrihet som offentligt anställda har. Utan meddelarskyddets efterforsknings- och represalieförbud är det inte mycket bevänt med möjligheten att anonymt vända sig till media. Situationen är densamma för anställda i privata företag som driver offentligt finansierad verksamhet på entreprenad åt kommuner och landsting. Trots att det är samma skattepengar upphör här även offentlighetsprincipen att gälla och ersätts istället av ”företagshemligheter”. Och om du som privatanställd löntagare skulle gå till media riskerar du att avslöjas och straffas av arbetsgivaren.

Frågan har utretts flera gånger men har aldrig resulterat i någon lag. Detta är inte hållbart i ett läge där allt mer offentligt finansierad verksamhet drivs påentreprenad av privata företag. Offentlighetsprincipen och meddelarfriheten finns inte där av en slump uta för att garantera medborgarnas insyn och kontroll över skattepengarnas användning.

Flogsta-Ekebys socialdemokratiska förening föreslår därför:

I71:1 att medlarfriheten garanteras med ett effektivt meddelarskydd när offentligt finansierad verksamhet läggs ut på privata företag.

Flogsta-Ekebys socialdemokratiska förening

Uppsala arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion I72

Uppsala arbetarekommun

Yttrandefrihet även för privatanställda

Vi tillbringar en stor del av vår tid på jobbet. Att fritt kunna yttra sig på jobbet och om jobbet är därför viktigt för oss som individer och för demokratin. Att öppet kunna kritisera missförhållanden eller hävda en motsatt uppfattning främjar utveckling och motverkar korruption och stagnation. Ingen trivs på en arbetsplats där ens åsikter hålls tillbaka. En kultur på jobbet som slår vakt om yttrandefriheten är därför rationell även ur ett företagsekonomiskt perspektiv.

En av den grundlagsskyddade yttrandefrihetens grundpelare är friheten för var och en att, via exempelvis tips, intervjuer, insändare eller artiklar, lämna uppgifter till pressen. Den här meddelarfriheten är dock satt på undantag för en stor del av Sveriges löntagare. Skillnaden mellan privat- och offentliganställda när det gäller lagar och praxis kring yttrandefrihet på jobbet är enorm.

En förutsättning för att en människa ska våga hävda sin meddelarfrihet är att hon skyddas av lagen. Meddelarfriheten är inte mycket värd utan ett starkt meddelarskydd. Ett viktigt skydd är att meddelaren inte får straffas rättsligt för sin medverkan i medier och att meddelaren har rätt att vara anonym. Men risken finns att arbetsgivaren själv tar reda på vem det är som har gått till media och handlar därefter. Inför risken att drabbas av repressalier eller rentav förlora jobbet är inte möjligheten att vara anonym tillräcklig. Man vågar ändå inte ta risken att gå till media. För offentliganställda och andra gentemot det allmänna finns därför även ett efterforskningsförbud och ett repressalieförbud. En representant för det allmänna får vare sig försöka efterforska vem som har lämnat en uppgift till media eller utsätta någon som använt sig av sin meddelarfrihet för negativa åtgärder. En offentlig arbetsgivare eller en politiker får inte heller uttala sig eller agera på ett sätt som kan uppfattas som ett försök att förmå den offentliganställda eller en medborgare att avhålla sig från att använda sig av sin yttrande- och meddelarfrihet.

Som löntagare i den privata sektorn är du däremot fritt villebråd. Som privatanställd saknar du ett effektivt meddelarskydd och du måste vara beredd att offra din försörjning om du vill hävda din meddelarfrihet. Skillnaden mellan privatanställdas och offentliganställdas rätt att yttra sig är i grunden ohållbar. Frågan har aktualiserats av den ökande privatiseringen av offentlig sektor. I takt med att utförsäljningar, utmanarrätt, kundval och entreprenader blir allt vanligare förlorar fler och fler anställda sin yttranderätt samtidigt som allmänhetens möjligheter till insyn och offentlig kontroll över skattepengarnas användning försämras. Nu om inte förr är det dags att garantera de privatanställdas yttrande- och meddelarfrihet. Det kräver en lagändring.

Med anledning av ovanstående föreslår jag:

I72:1 att Socialdemokraterna tar initiativ till och verkar för en lagändring som stärker de privatanställdas yttrande- och meddelarfrihet.

Erik Pelling

Uppsala arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Partistyrelsens utlåtande över motionerna I73:1, I74:1, I74:2, I74:3, I74:4, I75:1, I76:1, K26:6, K27:6 (villkor för förtroendevalda)

I motion I73:1 (Bodens arbetarekommun) föreslås att Socialdemokraterna ska verka för att ersättning enligt förlorad arbetsförtjänst som förtroendevald får, ska räknas som inkomstgrundande ersättning. I motion K26:6 (Luleå arbetarekommun) föreslås att socialdemokratiska arbetarepartiet verkar för att en utredning tillsätts för att undersöka fritidspolitikers situation och möjlighet till deltagande i syftet att få fler att åta sig offentliga uppdrag. I motion I74:1–4 (Uppsala partidistrikt) föreslås att konsekvenserna för de som åtar sig politiska uppdrag utreds, att människor som åtar sig politiska uppdrag ges full kompensation på alla nivåer, att det tas fram tydliga riktlinjer för hur pensionsinbetalningar ska göras även för de som har politiska uppdrag på deltid samt att pensionsavsättning ska betalas in på ett pensionskonto i likhet med för övriga anställda i kommunen/landstinget. I motion I75:1 (Hudiksvalls arbetarekommun) föreslås att en straffskärpning när det gäller hot, våld och trakasserier mot förtroendevalda politiker på alla nivåer införs i lagstiftningen. I motion I76:1 (Härjedalens arbetarekommun) föreslås att Socialdemokraterna verkar för att ta bort hinder för en rättvis och jämlik demokrati. I motion K27:6 (Huddinge arbetarekommun) föreslås att socialdemokratiska arbetarepartiet verkar för att en utredning tillsätts för att undersöka fritidspolitikers situation och möjlighet till deltagande i syftet att få fler att åta sig offentliga uppdrag.

Motionerna tar upp angelägna frågor kring det politiska förtroendeuppdraget. Det gäller både den utsatta rollen och de ekonomiska villkoren för ett aktivt politiskt engagemang. Motionerna visar på frågans komplexitet. Det handlar om att värna förtroendeuppdraget och inte blanda ihop detta med en anställning, men också att undanröja hinder och skapa goda förutsättningar så att det är möjligt att engagera sig i politiken och ha politiska förtroendeuppdrag.

Partistyrelsen vill slå fast att ett förtroendeuppdrag inte är jämförbart med en anställning. Ett förtroendeuppdrag kan bara innehas så länge det finns ett förtroende för den som innehar uppdraget, och detta förtroende ska förvaltas med respekt. Eftersom ett förtroendeuppdrag förutsätter att man är vald så går det inte heller att sammanblandas med en traditionell anställning. Partistyrelsen instämmer i beskrivningen av de ekonomiska förutsättningarna som ibland blir ett hinder för politiskt engagemang, även om både intresset och förtroendet finns. Partistyrelsen vill också betona vikten av att partiorganisationerna, både lokalt och regionalt, verkar för att förbättra villkoren för sina förtroendevalda i kommuner och landsting.

Angående kraven i motion I73:1, I74:2-4 och I76:1 anser partistyrelsen att det är viktigt att så mycket som möjligt görs för att underlätta människors deltagande i politiken. När det gäller rätten till ersättning från sjukförsäkring och arbetslöshetsförsäkringen är det dock väsentligt att påminna sig om att grunden för ersättning måste vara inkomst från arbete.

I motionerna K26:6 och K27:6 krävs en utredning kring de förtroendevaldas villkor och i motion I74:1 att konsekvenserna för dem som åtar sig politiska uppdrag utreds. Partistyrelsen ser i princip positivt på denna typ av utredningar. En hel del utredningar har redan gjorts på statlig nivå och det finns skäl att se om det i dagens läge går att komplettera dem med utredningar som kan genomföras inom ramen för SKL:s verksamhet. Problem kring de förtroendevaldas villkor är dock relativt väl kända och det är viktigt att man nu på alla politiska nivåer arbetar med åtgärder för att möta problemen och inte väntar på ytterligare utredningar.

Motion I75:1 tar upp frågan om straffskärpning när det gäller hot, våld och

trakasserier mot förtroendevalda. Partistyrelsen delar motionärens uppfattning att detta är ett mycket viktigt demokratiskt problem som växt under de senare åren. Det är angeläget att polis och åklagare följer upp och lagför dessa brott. Partistyrelsen ser därför att dessa brott bör prioriteras inom rättsväsendet och anser att det är en bättre väg att gå för att lösa problemet än att kräva straffskärpning.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla motionerna I74:1, K26:6, K27:6

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet I73:1, I74:2, I74:3, I74:4, I75:1, I76:1

Motion I73

Bodens arbetarekommun

Inkomstgrundande ersättning

Som förtroendevald får man ofta ersättning för förlorad arbetsförtjänst. Detta räknas inte som inkomstgrundande ersättning. Detta innebär att de som innehar förtroendeuppdrag och ersätts med förlorad arbetsförtjänst får bland annat minskad sjukersättning, pension och a-kasseersättning.

Med anledning av ovanstående föreslår vi:

I73:1 att Socialdemokraterna verkar för att ersättning enligt förlorad arbetsförtjänst som förtroendevald får, ska räknas som inkomstgrundande ersättning.

Kommunal Norrbotten Sektion 12

Bodens arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion I74

Uppsala läns partidistrikt

Ekonomiska villkor för fritidspolitiker

De flesta som idag har politiska uppdrag, är fritidspolitiker som tar ledigt från sitt jobb för att kunna delta i sammanträden med mera. För den tiden får de en ersättning som oftast täcker det avdrag man får på jobbet. Men det finns flera saker runt omkring som man ofta glömmer bort.

Det handlar bland annat om att man inte får någon avsättning till den del av den kommande pensionen som tillhör tjänstepensionen, vilket påverkar de ekonomiska levnadsförhållandena resten av livet. Vi har idag ett pensionssystem där den framtida pensionen bygger på den sammanlagda inkomsten under livet. De grundläggande delarna ger oftast en pension på cirka 50–55 procent av den tidigare inkomsten. Till det kommer den del som man får via tjänstepension framförhandlad via kollektivavtal. Tar man ledigt för politiska uppdrag går man miste om den delen, eftersom kommuner och landsting inte gör den typen av ersättningar för fritidspolitiker.

Ett annat problem är att Försäkringskassan inte tar hänsyn till inkomst från förtroendeuppdrag vid beräkning av sjukersättning. Det gör att man får en lägre ersättning vid sjukdom, såväl från arbetsgivaren som från Försäkringskassan då de träder in.

Även då man blir arbetslös, hamnar man i kläm med dagens system, eftersom frånvaro på grund av politiska uppdrag inte räknas som arbetad tid. Om man under anställningstiden har varit ledig för politiska uppdrag dras den tiden av. Om man till exempel har

varit ledig en dag i veckan för ett nämndordförandeuppdrag, reduceras den rapporterade arbetstiden och inkomsten i relation till det och den framtida ersättningen blir alltså lägre.

Med anledning av det som anförs i motionen, föreslår vi partikongressen besluta:

- I74:1 att konsekvenserna för de som åtar sig politiska uppdrag utreds,
- I74:2 att människor som åtar sig politiska uppdrag ges full kompensation på alla nivåer,
- I74:3 att det tas fram tydliga riktlinjer för hur pensionsinbetalningar ska göras även för de som har politiska uppdrag på deltid,
- I74:4 att pensionsavsättning ska betalas in på ett pensionskonto i likhet med för övriga anställda i kommunen/landstinget.

Socialdemokraterna i Uppsala län

Motion I75

Hudiksvalls arbetarekommun

Hot och våld mot förtroendevalda

Hoten och våldet mot förtroendevalda politiker ökar alltmer.

Vi kan i media läsa och lyssna till berättelser om hur förtroendevalda politiker på grund av hot och våld tvingas säga ifrån sig sina uppdrag. Det diskuteras nu ett lagförslag om att ge möjlighet till kommunfullmäktigeförsamlingar att få sätta upp detektorer för att kolla om människor som kommer in som åhörare är beväpnade.

Hoten och våldet har också medfört att kommunhusen blir alltmer tillbommade. Många politiker de senaste åren har tvingats begära extra skydd från polisen för att kunna leva ett normalt liv. Även familjer och barn hotas.

Det här innebär en grov kränkning mot demokratins grunder och ett allvarligt hot med det öppna samhället. En lagstiftning mot hot och våld mot förtroendevalda skulle ge en viktig signal från samhället sida att detta är oacceptabelt.

Regeringen har klart uttalat att man inte har för avsikt att föreslå en straffskärpning när det gäller hot, våld och trakasserier mot förtroendevalda, man vill inte skapa någon gräddfil för politiker har ansvarig minister sagt, ett i sig häpnadsväckande uttalande.

Jag föreslår:

- I75:1 att en straffskärpning när det gäller hot, våld och trakasserier mot förtroendevalda politiker på alla nivåer införs i lagstiftningen.

Sven-Åke Thoresen

Hudiksvalls arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion I76

Härjedalens arbetarekommun

För en jämlik demokrati

Det finns idag inte lika förutsättningar för att fullfölja ett förtroendeuppdrag. Idag får t.ex. fritidspolitiker lägre a-kassa vid arbetslöshet på grund av att politisk tid inte räknas. Det ska vara möjligt för alla att engagera sig politiskt oavsett om man har en fast anställning eller är arbetslös eller riskerar bli arbetslös. Det finns annars risk för att det endast blir resursstarka människor i politiken.

Därför yrkar jag att den socialdemokratiska partikongressen beslutar:

I76:1 att Socialdemokraterna verkar för att ta bort hinder för en rättvis och jämlik demokrati.

Jonny Springe

Härjedalens arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Partistyrelsens utlåtande över motion I77:1 (Euro)

I motion I77:1 (Söderhamns arbetarekommun) föreslås att partiet ska arbeta för att en ny folkomröstning om införande av euron.

I samband med folkomröstningen om euron 2003 var partistyrelsen positiv till att införa Euro i Sverige men utslaget blev ett tydligt nej. Partistyrelsen anser att detta nej ska respekteras. Därför är det i nuläget inte aktuellt att arbeta för en ny folkomröstning.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att anse följande motion besvarad med hänvisning till utlåtandet I77:1.

Motion I77 Söderhamns arbetarekommun

En ny folkomröstning om införande av euron

Sedan vi hade vår förra folkomröstning om Sverige skulle införa euron som valuta istället för kronan så har mycket hänt i vår omvärld. Inte minst har den ekonomiska krisen visat oss hur oerhört sårbar en liten valuta är. Kronans värdeminskning gentemot euron som US-dollar har varit betydande. Vi har också fått se att flera av de senare anslutna länderna till EU också har antagit Euron som sin valuta. Tiden är nu mogen att återigen fråga svenska folket om vad de tycker i frågan.

Med anledning av ovanstående föreslås kongressen besluta:

I77:1 att partiet ska arbeta för att en ny folkomröstning om införande av euron.

Sven-Erik Lindestam

Söderhamns arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Partistyrelsens utlåtande över motion I78:1 (partistöd)

I motion I78:1 (enskild, Malmö arbetarekommun) föreslås att en genomgång av de regler som styr valprocessen företages och att förändringar vidtages för att förhindra missbruk.

Missbruk av partistöd har uppmärksammats av vår riksdagsgrupp som via konstitutionsutskottet initierat en kartläggning av detta. Frågan är dock om det förhållande motionären tar upp kan bedömas som missbruk. Små partier, av skilda bakgrund och med skilda ideologier, kan råka ut för att deras valbara företrädare inte räcker till för att fylla de mandat partiet erhållit i val under hela mandatperioden. I dessa fall kan man inte tala om missbruk och det är därför inte lämpligt

att dra in partistödet. Det är heller inte möjligt att anpassa reglerna för partistöd utifrån partiers uttalade eller dolda avsikt med sitt beslut att kandidera. Risken för att partier vill sätta i system att söka väljarnas förtroende utan att ha kandidater därför att man är ute efter partistödet måste bedömas som liten och i vart fall övergående. Väljarna lär knappast välja om sådana partier. Att man därför skulle ändra reglerna så som motionen föreslår för att komma åt detta känns som att lösa ett mindre problem med ett alltför stort ingrepp. Den kartläggning som genomförts visar att missbruk av hur lokala partistöd används förekommer i flera partier, dock ej Socialdemokraterna. Partistyrelsen anser det viktigt att arbeta för att partistödens legitimitet inte undergrävs genom missbruk och föreslår därför kongressen besluta att ge riksdagsgruppen i uppdrag att med kartläggningen som bakgrund vidta lämpliga åtgärder för att söka minimera missbruket av partistöd.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

ge riksdagsgruppen i uppdrag att vidta lämpliga åtgärder för att söka minimera missbruket av partistöd.

att anse följande motion besvarad med hänvisning till utlåtandet I78:1

Motion I78 Malmö arbetarekommun – enskild

Missbruk av partistöd

Det har vid de senaste kommunalvalen förekommit att ett parti erhållit mandat utan att ha någon kandidat att tillsätta. Anledningen till detta kan vara att valsedlar utan personnamn men med partibeteckning använts. Partistöd utbetalas och tillfaller partiet, vilket måste anses felaktigt. Det kan inte uteslutas att vissa partier i framtiden kommer att systematiskt arbeta enligt ovan.

Med hänvisning till ovanstående yrkar jag:

I78:1 att en genomgång av de regler som styr valprocessen företages och att förändringar vidtages för att förhindra missbruk.

Allan Lind

Malmö arbetarekommun beslöt att sända motionen som enskild till kongressen.

Kultur i brytningstid

- Kultur
- Medier, personlig integritet och internet
- Demokrati och grundlag

socialdemokraterna.se

